

Ella Kääriäinen ja Karoliina Mäkinen

RIITTÄMÄTTÖMÄT SUPERNAISET

Diskurssianalyysi äitiysblogeissa tuotetusta äitiydestä

Varhaiskasvatustieteen

pro gradu -tutkielma

Kevätlukukausi 2017

Kasvatustieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Kääriäinen, E. & Mäkinen, K. 2017. RIITTÄMÄTTÖMÄT SUPERNAISET. Diskurssianalyysi äitiysblogeissa tuotetusta äitiydestä. Varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. 86 sivua.

Tämä tutkimus on kuvaus suomalaisesta äitiydestä, jota tuotetaan nykypäivänä sosiaalisessa mediassa, kuten blogeissa. Tutkimuksessa tarkasteltiin, miten äitiysblogeissa kuvataan nykypäivän äitiyttä. Lisäksi selvitettiin, millaisena nuoren naisen äitiys blogeissa näyttäytyy.

Tutkimuksen kohteena oli kolme suosittua suomalaista äitiysblogia, joiden kirjoittajat ovat tulleet alle 20-vuotiaina äideiksi. Tutkimusaineisto kerättiin blogiteksteistä otantamenetelmällä ja sitä kertyi yhteensä 462 sivua. Aineiston analyysissä sovellettiin diskurssianalyysiä etsimällä blogiteksteistä äitiydelle annettuja merkityksiä ja muodostamalla niistä diskursseja. Lopuksi kokosimme poimimamme äitiyden diskurssit neljään päädiskurssiin: nuori äiti, supernainen, kasvattajaäiti ja riittämätön äiti. Diskurssit erottuivat toisistaan, mutta niiden välillä oli nähtävissä myös päällekkäisyyttä ja osin ristiriitaisuuttakin.

Äitiys näyttäytyi blogeissa ristiaallokkona, jossa äidin tuli tasapainotella kasvattajan, puolison sekä naisen rooleissa. Äidit kuvasivat blogeissaan pyrkivänsä hallitsemaan perheen arkea supernaisen tavoin, mutta heidän voimavaransa eivät aina riittäneet täyttämään yhteiskunnan asettamia odotuksia äitiyden suhteen. Tämä riittämättömyys näyttäytyi blogeissa äitien väsymyksenä, stressaavana arkena ja syyllisyyden kuvauksina. Tulosten perusteella voidaan puhua äitiyden ylisuorittamisesta: riittävän hyvä ei riitä, vaan tavoitellaan täydellisyyttä. Äidin nuori ikä kuvattiin blogeissa paitsi haasteeksi myös voimavaraksi. Nuoret äidit joutuivat tekstiensä mukaan vakuuttelemaan pätevyyttään toimia äiteinä, mutta toisaalta he kuvasivat nuoren iän auttaneen heitä jaksamaan perhe-elämän hektisessä arjessa.

Äitiysblogien tutkiminen tarjoaa tuoreen näkökulman nykypäivän äitiyteen, ja näin ollen tätä tutkimusta voidaan pitää merkittävänä uudenlaisen äitikuvan rakentajana. Tutkimuksen tulokset auttavat ymmärtämään äitiyteen liitettyjä odotuksia sekä äitien tasapainoilua jatkuvan suorittamisen ja rajallisten voimavarojensa välillä.

Asiasanat: äitiys, äitiysblogi, bloggaaminen, nuori äiti, diskurssianalyysi

Keywords: motherhood, mommyblog, blogging, young mother, discourse analysis

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Äitiys	7
1.1.1 Äitiys käsitteenä	7
1.1.2 Äitiys yhteiskunnallisena ilmiönä	8
1.2 Äitinä perheessä.....	10
1.2.1 Suurperheestä ydinperheeksi – perheiden muutos 1900–1950-luvuilla.....	10
1.2.2 Ydinperheistä uusperheisiin – perheiden muutos 1960-luvulta nykypäivään	12
1.3 Äitiyden haasteet	15
1.3.1 Äidin ikä	15
1.3.2 Äitiyden tunteet	16
1.4 Blogit – nykyajan julkaisukanava.....	18
1.4.1 Blogit sosiaalisena verkostona.....	18
1.4.2 Äitiysblogit	20
1.5 Tutkimustehtävä	22
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	23
2.1 Sosiaalinen konstruktionismi ja kerronnallisuus tutkimusmetodina	23
2.2 Blogit tutkimusaineistona.....	24
2.3 Aineiston analyysi	27
2.4 Tutkimuksen eettisyys	29
3 LIIAN NUORI ÄIDIKSI?	32
3.1 Blogiäidit teiniäitiyttä haastamassa	33
3.2 Epävarmasta nuoresta vastuulliseksi vanhemmaksi	34
3.3 Nuoret äidit ennakkoluulojen pyörteissä	37

4 SUPERNAINEN – AHKERA ARJEN PYÖRITTÄJÄ	41
4.1 Bloggaaja kodinhengettäenä	42
4.2 Kuntoilua, kauneudenhoitoa ja asukuvia	45
4.3 Puoliso supernaisen rinnalla	48
5 KASVATTAJAÄITI	52
5.1 Lapsi elämän keskipisteenä	53
5.2 Äiti lapsensa asiantuntijana	57
5.3 Läsnäoloa ja rajojen asettamista	59
6 ÄITIYDEN VARJOPUOLET	63
6.1 Yksinäisyys	64
6.2 Stressaava ja kiireinen arki	66
6.3 Väsymys	68
6.4 Huono äiti?	70
7 POHDINTA	74
7.1. Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	74
7.2 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimusaiheet	77
LÄHTEET	81

1 JOHDANTO

“Aloin kirjoittamaan blogia ‘kun alkanu oleen tota ylimäärästä aikaa ja tuli kauniit ilmatki nii tekee mieli taas ottaa kuvii.’ (suora lainaus ensimmäisestä postauksestani). Miettikää, noin kevyesti, vähättelevästi ja tietämättömästi mä kirjoitin bloggaamisesta, joka on kuitenkin muotoutunut yhdeksi suurimmista meidän elämään nykypäivänä vaikuttavista tekijöistä. – – Halusin kehittyä, halusin kirjoittaa usein ja tavoittaa samanhenkisiä ihmisiä, löytää itselleni ystäviä toisista bloggaavista äideistä. En kuitenkaan osannut ikimailmassa kuvitella blogista itselleni sellaista tekijää joka se nykypäivänä on. – – Vaikka elämä on muuttunut, kirjoitustaito ainakin omasta mielestäni kehittynyt ja blogi kasvanut kymmenistä lukijoista kymmeniin tuhansiin lukijoihin, mun persoona on edelleen mukana, samanlaisena, kaikissa teksteissä. En osaa piilottaa sitä, enkä halua.”

Edellä eräs nuori nainen kirjoittaa, miten hänen pieni harrastebloginsa on kasvanut muutamassa vuodessa yhdeksi Suomen suosituimmista äitiysblogeista. Blogista on muodostunut merkittävä keskustelufoorumi, ja blogien lukeminen sekä kirjoittaminen on hyvin suosittua erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa. Kaikkein suosituinta se on 25–34-vuotiailla: heidän ikäisistään 59 prosenttia on viimeisen kolmen kuukauden aikana lukenut blogeja ja 11 prosenttia on puolestaan tuottanut sisältöä blogeihin (Suomen virallinen tilasto 2016.) Äitiysblogien suosiosta kertoo esimerkiksi se, että hakusanoilla "äiti blogi" löytyi Googlen hakupalvelusta helmikuussa 2014 yli 1,3 miljoonaa tulosta. Tarkkaa arviota äitiysblogien lukijamääristä on lähes mahdotonta antaa, mutta blogien Facebook-tykkäykset antavat osviittaa siitä, että suosituimpien äitiysblogien lukijamäärät voivat olla parhaimmillaan jopa kymmeniä tuhansia. Tämä

tarkoittaa, että blogien lukijamäärä ylittää nykyään monen äideille suunnatun aikakauslehden levikin (esim. KaksPlus-lehden levikki 11 187, MediaAuditFinland 2015). Äitiysblogien suuri suosio on siis kiistaton, mutta aiheesta on aiemmin tehty tutkimusta lähinnä ulkomailla (kts. Friedman 2013; Lopez 2009; Morrison 2010 & 2011).

Blogit tarjoavat äitiyden tutkimiseen kiinnostavan aineiston, sillä tekstit ovat äitien itsensä kirjoittamia ja sisällöltään monipuolisia. Blogit mahdollistavat äideille kanavan jakaa kokemuksiaan äitiydestä ja lapsiperheen arjesta. Toisaalta niiden kautta on myös mahdollisuus saada vertaistukea muilta samassa elämäntilanteessa olevilta äideiltä. Äidit kertovat perheensä elämästä blogeissaan kirjoituksin, valokuvin sekä videoin ja saattavat käsitellä niissä jopa synnytystensä tarkkaa kulkua tai mielenterveysongelmia – aiheita, joista harvemmin julkisesti puhutaan. Äitiysblogeja voidaankin tästä syystä pitää perinteisen pullantuoksuisen äitikuvan haastajina (Lopez 2009, 730–732). Siinä missä äitiyttä ovat ennen määritelleet erilaiset asiantuntijat ja instituutiot (Berg 2008, 23–24), ovat äidit nyt itse luomassa uudenlaista kuvaa äitiydestä. Erityisesti suosituimpien äitiysblogien kirjoittajat ovat avainasemassa nykypäivän äitikuvan rakentajina, sillä Sirkkusen (2006, 149) mukaan suosittujen blogien kirjoittajat nähdään mielipidejohtajina sosiaalisessa mediassa.

Tässä tutkimuksessa syvennymme äitiysblogien luomaan äitikuvaan diskurssianalyttisellä tutkimusotteella ilmiötä tarkastellen. Tavoitteena on selvittää, miten blogeissa kuvataan äitiyttä pikkulapsiperheessä. Mediassa äitiys on pääsääntöisesti esitetty lähinnä myönteisessä valossa: äitiys on vaivatonta ja vastoin käymisetkin nähdään äitiyttä vahvistavina kokemuksina (Berg 2008, 168). Äitiyden herättämistä kielteisistä tunteista on sen sijaan vaiettu ja tieteellistä tutkimusta aiheeseen liittyen on tehty Suomessa verrattain vähän (kts. Janhunen & Oulasmaa 2008; Jokinen 1996). Tulemme tarkastelemaan äitiyden kuvausten koko kirjoa kaikkine onnenhetkineen ja aallonpohjineen. Koska äitiysblogien kirjoittaminen ja lukeminen on suosittua erityisesti nuorten äitien keskuudessa, on tutkimuksemme toisena tavoitteena selvittää, miten äitiysblogeissa kuvataan nuoren naisen äitiyttä. Länsimaisessa kulttuurissa varhainen äidiksi tulo poikkeaa normitetusta elämäntilanteesta ja äitien nuori ikä nähdään tämän vuoksi usein haasteelliseksi (Niemelä & Kelhä 2009, 20). Tutkimuksemme tuo äitien oman näkökannan esiin, sillä blogeissa äidit kertovat itse, millaisena lapsen saaminen ja äitinä olominen nuorella iällä heille näyttäytyy.

Tutkimusraporttimme rakentuu siten, että ensimmäisessä luvussa johdattelemme lukijan tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen kautta tutkimustehtävään. Käsittelemme ensin äitiyden monisäikeistä käsitettä sekä sitä, miten äitinä oleminen on historiallisesti muuttunut yhteiskunnan muutosten myötä. Lisäksi esittelemme äitiyden haasteita – äidin nuorta ikää ja vaiettuja tunteita. Tämän jälkeen käsittelemme vielä bloggaamista ja erityisesti äitiysblogeja ilmiönä. Ensimmäisen luvun lopussa esitämme tutkimustehtävän, ja luvussa kaksi pureudumme tutkimuksen metodisiin ratkaisuihin sekä eettisiin kysymyksiin. Tutkimuksen tulokset jakaantuvat neljään päälukuun (luvut 3–6), jossa kussakin kuvailemme yhtä muodostamaamme päädiskurssia sekä siihen liittyviä aladiskursseja. Seitsemännessä luvussa tarkastelemme tutkimuksemme tuloksia ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä sekä arvioimme tutkimuksemme luotettavuutta.

1.1 Äitiys

1.1.1 Äitiys käsitteenä

Äitiys käsitteenä on hyvin monimuotoinen ja monitulkintainen, sillä näkökulmasta, aikakaudesta ja kulttuurista riippuen se näyttäytyy ihmisille erilaisena (Katvala 2001). Äitiyttä on tarkasteltu useissa tutkimuksissa lasten tai perheen kautta, jolloin äidin yksilölliset kokemukset ja tuntemukset äitiydestä on unohdettu. Lisäksi äitiyttä on määritelty myös pelkästään naisen fysiologisten prosessien kautta – kykynä tulla raskaaksi sekä synnyttää lapsia. Äitiys on käsitteenä kuitenkin paljon tätä määritelmää laajempi ja monimuotoisempi. Äitiys voidaan nähdä laajimmillaan naisille tyypillisenä ominaisuutena, ”äidillisyytenä”, jolloin äitiyden määritelmä koskettaa kaikkia naispuolisia henkilöitä. Äitiys voidaan määrittää myös biologisena kykynä tulla raskaaksi ja synnyttää lapsia. (Kuronen 1989; Nätkin 1997.) Tällöin tähän määritelmään sisältyvät kuitenkin vain biologiset äidit, eikä käsitteessä huomioida esimerkiksi adoption tai keinohedelmöityksen kautta äideiksi tulleita naisia. Äitiyden käsite voidaankin siis nykypäivänä jakaa paitsi biologiseen myös sosiaaliseen vanhemmuuteen. (Nätkin 2003, 20.)

Suomalaista äitiyttä tutkimuksessaan tarkastellut Kuronen (1989, 24) jakaa äitiyden käsitteen äidin yksilölliseen kokemukseen sekä yhteiskunnalliseen instituutioon. Myös

Oakley (1979) ja Nätkin (1997) esittävät tutkimuksissaan saman kahtiajaon. Äitiys on yksilöllisenä kokemuksena hyvin henkilökohtainen ja vaikka äidiksi tuleminen käsitetäänkin yleisesti myönteiseksi kokemukseksi, voi se näyttäytyä naiselle myös haastavana tai ei-toivottuna elämäntilanteena. Yhteiskunnallisena instituutiona äitiys taas määrittää merkittävästi naisten asemaa, sillä käytännössä katsoen jokainen lisääntymiskykyinen nainen voidaan nähdä potentiaalisena äitinä. Äitiys yhteiskunnallisena instituutiona määrittelee esimerkiksi sitä, miten hyväksyttävänä äidin työssäkäyntiä pidetään ja mitä ominaisuuksia äidillä odotetaan olevan. Äitiys voidaan käsittää myös äitien suorittamana lasten hoito- ja kasvatustyönä, jolloin määritelmään sisältyvät vain ne naiset, joilla on lapsia. Tarkastelun kohteena on tällöin äitien arkipäiväinen elämä ja toimiminen paitsi äitinä myös naisen ja puolison roolissa. Edellä esitetyt äitiyden määritelmät eivät sulje toisiaan pois, vaan esiintyvät usein tiiviisti yhdessä. (Kuronen 1989, 22–25.) Kuronen (1989, 23) korostaakin äitiyden määritelmien riippuvan lähinnä siitä, mitä puolta äitiydestä halutaan milloinkin painottaa.

Äitiyttä tutkittaessa on siis tärkeää tuoda esille, miten laajasta näkökulmasta äitiyttä ilmiönä tarkastellaan. Makrotasolla tutkimuksen kohteena voivat olla perhepoliittiset näkökulmat ja yhteiskunnan sekä median luomat kuvat äitiydestä. Mikrotasolla äitiyttä taas lähdetään tarkastelemaan yksilötasolla esimerkiksi äitiyteen liitettyjä tunteita ja kokemuksia kuvaten. (Janhunen 2008, 8.) Tässä tutkimuksessa mielenkiintomme kohdentuu pääosin mikrotasolle. Keskitymme tarkastelemaan äitiyttä yksilöllisten kokemusten ja tuntemusten kautta ja pyrimme tuomaan esiin intiimimmän näkökulman äitiyteen kaikkine iloineen ja suruineen. Nämä yksilölliset blogeissa esitetyt äitiyden kuvaukset luovat kuitenkin osaltaan kuvaa myös makrotason äitiydestä. Tarkastelemalla mikrotasoa esitetään samalla jotain sellaista, joka luonnehtii makrotasoa eli tässä tapauksessa yhteiskunnassamme vallitsevia tulkintoja äitiydestä.

1.1.2 Äitiys yhteiskunnallisena ilmiönä

Suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin sisällä esiintyy monia äitiyteen liittyviä arvoja ja normeja, jotka ylläpitävät ihmisten käsitystä hyvästä ja "oikeanlaisesta" äitiydestä. Näitä hyvään äitiyteen liitettyjä arvoja ja normeja voidaan tarkastelutavasta riippuen kutsua kulttuurin tuottamiksi äitimyyteiksi, diskursseiksi, äitiyden instituutioksi tai ideologiaksi. Kulttuurin tuottamat odotukset ja vaatimukset äitiydestä ohjaavat, mutta

myös rajoittavat äitien toimintaa. Äidit ovat lisäksi itse aktiivisina toimijoina vastavuoroisesti sekä ylläpitämässä, luomassa että uudistamassa kulttuurissa vallitsevia äitiysnormeja. (Berg 2008, 22–25.)

Kristiina Berg (2008, 23–24) kuvaa, miten äitiys voidaan nähdä moninaisena kulttuuristen odotusten, vaatimusten ja ristiriitojen verkostona, joiden keskellä äiti pyrkii tasapainoilemaan. Erilaiset instituutiot, ammattikasvattajat ja media ovat osaltaan luomassa hyvän äitiyden ja vanhemmuuden mallia ja niillä on valtaa muokata äitiyden vallitsevia ihanteita. Äitiyttä koskevat diskurssit sisältävät hyvin ristiriitaisia vaatimuksia ja odotuksia, joiden täyttäminen vaatii äideiltä paljon voimavaroja. Berg (2008, 24) nostaakin esille erään modernin äitiyden dilemman, jossa äidillä oletetaan yhtäältä olevan oma, lapsista erillinen elämänsä, mutta toisaalta hänen taas edellytetään omistautuvan aina ensisijaisesti lapsilleen sekä perheelleen.

Kulttuurin tuottamat äitimyytit määrittävät, mitä piirteitä hyvään ja normaaliin äitiyteen liitetään. Ne vaikuttavatkin olennaisella tavalla siihen, miten äidit kokevat oman äitiytensä, miten he luottavat itseensä, miten näkevät lapsensa ja kuinka he rakentavat omaa äitiyden identiteettiään. (Berg 2008, 22–23.) Näitä äitiyden ”säätöjä” ei usein lausuta julki, vaan ne nähdään itsestäänselvyyksinä. Ideologiat kärjistävät elämän monimuotoisen kirjon tiukkojen raamien sisään ja tämä tarkoittaa, että läheskään kaikki äidit eivät täytä äitiyden ideologian sisältämiä hyvän äidin kriteereitä (Nätkin 1991, 12). Äitiyden normeista poikkeaminen ja hyvän äidin kaavan rikkoutuminen saattavat aiheuttaa äidissä epäonnistumisen tuntemuksia ja pettymystä. Äitimyyttien tuottamat epärealistiset tavoitteet ja vaatimukset voivat saada äidin syyllistämään itseään, kun hän ei kykenekään olemaan odotustensa mukainen kiiltokuvaäiti. (Cacciatore & Janhunen 2008, 12.)

Erääksi uudeksi nykypäivän äitiyden määrittäjäksi on noussut media. Mediassa uusia äitiyden normeja voidaan tuottaa ja vanhoja hyvän äitiyden malleja rikkoa, leimautumatta ”huonoksi äidiksi”. Nykyäidit pohtivatkin aktiivisesti omaa äitiyttään ja kyseenalaistavat vanhoja äitiyden malleja tuottaen siten uudenlaista kuvaa äitiydestä. Näin uudeksi äitiyden ihanteeksi tuotetaan äiti, joka on tietoinen erilaisista äitiyteen liitetystä odotuksista ja joka kykenee refleктоimaan omia käsityksiään ja toimintojaan niitä vasten. (Berg 2008, 160–161.) Berg (2008) kuvaa, miten nähtävillä on uudenlaisen, yksilöllisen äitiyden hakeminen. Hyvän äitiyden voidaan nähdä rakentuvan

mahdollisuudesta toteuttaa itselleen sopivaa äitiyttä, jota ulkoapäin tulevat ohjeet ja perinteiset äitiyden normit eivät kahlitse. Pullantuoksuinen, kodin ja hiekkalaatikon väliä elävä verkkariasuinen äitiys onkin alkanut näyttäytyä epätrendikkäänä ja eihaluttavana äitiyden mallina. (Berg 2008, 160.)

Kulttuuriset äitimyytit ja stereotypiat ovat muuntuneet paljon aikojen saatossa. Äitiys näyttäytyykin hyvin erilaisena kokemuksena riippuen siitä, mihin sukupolveen ihminen on kuulunut, minä aikakautena hän on elänyt ja millainen naisen asema yhteiskunnassa on ollut. Esimerkiksi abortti ja aviottomat lapset nähtiin vielä 1900-luvun alussa hyvin kielteisessä valossa ja niitä paheksuttiin julkisesti, mikä aiheutti aviottomien lasten äideissä ja abortin tehneissä naisissa suurta häpeää (Helén 1997). Samoin normi äitien työssäkäynnistä ja kotiäitiydestä on muuttunut vasta viime vuosikymmenien aikana suvaitsevampaan suuntaan (Jallinoja 2000). Cacciatoren ja Janhusen (2008, 12) mukaan vanhanaikaisia käsityksiä ihanteellisesta äitiydestä pidetään edelleen yllä eivätkä vanhempainvapaat, päivähoitoudistukset tai tähtäys tasavertaiseen vanhemmuuteen ole niitä vielä kokonaan poistaneet. Nyky-yhteiskunta on kuitenkin paljon entistä sallivampi erilaisia äitiyden esiintymismuotoja kohtaan ja Berg (2008, 31) esittääkin, ettei hyvälle äitiydelle ole olemassa enää yksiselitteisiä kriteerejä.

1.2 Äitinä perheessä

1.2.1 Suurperheestä ydinperheeksi – perheiden muutos 1900–1950-luvuilla

Perheen määritelmä on äitiyden tavoin kokenut suuren muutoksen vuosikymmenten aikana ja saanut uusia ulottuvuuksia yhteiskunnan asenteiden muutoksen myötä. Perheen käsitteeseen on liitetty aina oleellisesti kuuluvaksi läheisiä kiintymyssuhteita, kuten aikuisten välinen parisuhde ja vanhempien rakkaus omiin lapsiinsa. Sen sijaan käsitys siitä, montako sukupolvea perheeseen on yhtäaikaisesti kuulunut ja millaisia parisuhteita yhteisössä on hyväksytty, on vaihdellut suuresti aikojen kuluessa. (Paajanen 2007, 12.) Vielä ennen 1800-lukua perhekäsitteellä ei viitattu niinkään nykymallin mukaiseen ydinperheeseen, vaan kotitalouteen, joka piti sisällään isännän, emännän ja heidän lastensa lisäksi myös sukulaisia sekä palveluskuntaa. Entisaikoina perhe saattoikin koostua kolmen sukupolven kattavista perheistä, jossa saman katon alla

asuivat niin lapset, vanhemmat kuin heidän isovanhempansa. Nämä niin kutsutut suurperheet ovat hävinneet vähitellen 1900-luvulle tultaessa, kun perheet alkoivat pienentyä siirryttäessä maatalousyhteiskunnasta moderniin aikakauteen. (Yesilova 2009, 20–35.)

Se, miten nykypäivänä määrittelemme äitiyden sekä perheen, juontaa juurensa menneisyyteen. Äitiyttä tarkasteltaessa katse onkin suunnattava naisen aseman muutokseen, joka tapahtui kahden sukupolven aikana 1800- ja 1900-luvuilla sääty-yhteiskunnan hajoamisen, naisasialiikkeiden ja perhepolitiikan murroksen myötä. Naisen aseman vahvistuminen muutti olennaisella tavalla äitiyttä ja äitinä olemista suomalaisissa perheissä. Miehisen vallan ja holhouksen alla ollut vaimo sai vähitellen mahdollisuuden toimia vapaammin ja yhdistää sekä perheen, äitinä olemisen että ansiotyön. (Vuori 2003, 39–43.) Juhani Tähtinen (1992) on tarkastellut tutkimuksessaan tätä naisen aseman muutosta sekä suomalaisen kasvatusajattelun ja -normiston kehitystä 1800-luvun lopusta 1900-luvun loppupuolelle saakka. Tähtisen (1992) mukaan Suomessa eri aikoina vaikuttaneet kasvatussuuntaukset voidaan jakaa kolmeen eri kasvatusmoraliteettikauteen, joita ovat uskonnollinen, lääketieteellinen ja psykologinen kasvatusmoraliteettikausi.

Uskonnollisen kasvatusmoraliteetin aikakausi kesti Suomessa 1890-luvulle asti ja vanhempien tehtävänä nähtiin lähinnä lasten kasvattaminen Jumalaa varten, kohti iankaikkista elämää. Äitiys nähtiin äidin elämäkukulussa lähinnä biologisena, luonnollisena ja vaistonvaraisena tapahtumana. 1920-luvulla taas siirryttiin lääketieteellisen kasvatusmoraliteetin vaiheeseen, jossa alettiin korostaa äidin asemaa lapsen hoidossa. Lääketieteellisten tutkimusten myötä lastenkasvatuksessa painottui lasten fyysisestä hoidosta huolehtiminen ja äiteihin kohdistettiin uusia odotuksia. Lääkärit ja kasvatusalan asiantuntijat määrittelivät lääketieteellisiin tutkimuksiin pohjaten ”oikeanlaisen” lastenkasvatuksen ja äideille annettiin hyvinkin yksityiskohtaisia neuvoja lastenhoitoon liittyen. (Tähtinen 1992, 89–102.)

1950-luvun aikoihin Suomessa siirryttiin Tähtisen (1992) mukaan psykologiseen kasvatusmoraliteettikauteen, jonka katsotaan jatkuvan osittain edelleen. Lastenkasvatuksessa alettiin korostaa lapsen fyysisen hyvinvoinnin lisäksi myös tunnesidettä äidin ja lapsen välillä ja lapsen kehitystä alettiin tarkastella kokonaisvaltaisemmin pelkän fyysisen hyvinvoinnin sijaan. (Tähtinen 1992.)

Lastenkasvatus nähtiin vielä 1950-luvulla naisen pääasiallisena tehtävänä ja ihanteissa korostui voimakkaasti perhemuoto, jossa mies kävi töissä huolehtien perheen elatuksesta ja nainen taas keskittyi kodin sekä lasten hoitamiseen (Kuronen 1989, 72–79). Tuohon aikaan muodostui ihanne pienemmästä perheyksiköstä, niin kutsutusta ydin- tai pienperheestä, johon kuuluivat enää vanhemmat ja heidän lapsensa (Yesilova 2009). Tämä ihanteellinen perhemuoto korosti avioliittoa perheen tukipilarina ja se nähtiin lasten kannalta parhaana ja turvallisimpana perhemuotona (Nätkin 2003, 18-20).

1.2.2 Ydinperheistä uusperheisiin – perheiden muutos 1960-luvulta nykypäivään

Kiiltokuvamaisen ydinperheen ihannointi murtui 1950-luvun taitteessa, kun avioerojen määrä alkoi kasvaa ja avoliitot yleistyivät. Opiskelija- ja ansioäitien määrä lisääntyi 1960-luvulla ja yhtenäinen perheen sekä äitiyden määrittäminen alkoi hajota uuden aikakauden myötä. Äitiydestä tuli naisille ehkäisyn ja syntyvyyden säännöstelyn myötä vapaaehtoinen valinta ja yhteiskunnan tarjoamat lastenhoitopalvelut mahdollistivat sen, että äiti pystyi tekemään töitä perheen ohella. Tämä synnytti kuitenkin ristiriidan, sillä yhtäältä äideillä oli oikeus tehdä ansiotyötä, mutta toisaalta taas ajateltiin, ettei työtä tekevällä naisella ole kykyä antaa lapselle tarvittavaa huolenpitoa. (Nätkin 1997, 150–151; Nätkin 2003, 18-20.) Äitien työnteko nähtiin yhteiskunnassa lasten kasvatusta vaarantavana tekijänä ja ansioäitien jyrkkä tuomitseminen laantui vasta 1970-luvulla, kun päivähoitopalvelut yleistyivät (Kuronen 1989, 80–82). Vähitellen feminististen liikkeiden kautta ihanteeksi alkoi muodostua perheellinen, ansiotyötä tekevä nainen (Kuronen 1989, 8).

Suomalainen hyvinvointivaltio tuki naisten mahdollisuutta palkkatyöhön ja aiempaa itsenäisempään elämään, mutta alkoi myös puuttua entistä enemmän lasten kasvatukseen ja perheen sisäisiin tapahtumiin. Julkisten sosiaali- ja terveystalveluiden laajenemisen myötä lasten kasvatusta siirtyi vähitellen myös yhteiskunnalle ja lasten kasvattaminen alkoi tapahtua yhteistyössä erilaisten lastenhoidon ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa. Vallitseviin käsityksiin hyvästä äitiydestä vaikuttivat uudet tieteelliset tutkimukset lasten kehityksestä ja kasvatuksesta. (Kuronen 1989, 44–49; Vuori 2002, 18–20.) Ydinperhe kansakunnan ihanteena alkoi murtua lopullisesti 1970–1980-lukujen aikana ja perhemuodot monipuolistuivat. Erilaisten perhemuotojen hyväksyminen vaikutti olennaisesti myös yhteiskunnassa vallitseviin hyvän äitiyden

normeihin, sillä aiemmin häpeällisenä näyttäytynyt avioton äitiys alettiin nähdä normaalina avoliittojen yleistymisen myötä. (Nätkin 1997, 73.)

Nykypäivään siirryttäessä moni asia on muuttunut niin asenteissa kuin ihanteissakin äitiyttä ja perhettä kohtaan. Modernisaation myötä ihmisten käsitys parisuhteen varaan rakentuvasta perheestä murtui: ydinperheen idylli alkoi vähitellen rapistua ja vanhemmuuden käsite muutti muotoaan. (Kuronen 2003, 104–108.) Yksinhuoltajaperheet ja uusperheet ovat yleistyneet ja keinoalkuisten lisääntymismenetelmien sekä adoption myötä biologinen vanhemmuus ei enää ole itsestään selvää (Nätkin 2003, 20). Ehkäisymenetelmien kehittyminen ja aiempaa vapaampi syntyvyyden säätely on merkinnyt nyky-yhteiskunnassamme myös sitä, että perhekoot ovat pienentyneet ja lapsiperheiden määrä vähentynyt. Ehkäisyn käyttäminen on vahvistanut naisen asemaa perheessä ja lapset ovatkin perheissä nykyään useimmiten suunniteltuja ja pitkään toivottuja perheenjäseniä vahinkoraskauksien sijaan. (Paajanen 2007, 13.)

Yksinhuoltaja- ja adoptioperheet olivat Suomessa jo entisaikoihin yleisiä, mutta yksinhuoltajaperheen tapauksissa kyseessä oli monesti puolisonsa menettänyt leskiäiti ja adoptiot tapahtuivat usein sukulaissuhteiden kautta. Pariskuntien eroamisen myötä yksihuoltaja- ja uusperheiden määrä on kasvanut ja erovanhemmuus yleistynyt (Kuronen 2003, 103–104). Rekisteröityjen parisuhteiden myötä vuodesta 2002 lähtien myös samaa sukupuolta olevilla pariskunnilla on ollut mahdollisuus olla virallisesti perhe. Mediassa ja julkisessa keskustelussa vilahtelevat nykypäivänä erilaiset perheen käsitteet aina ydinperheistä yksinhuoltajiin ja sateenkaariperheistä uusperheisiin. Perheessä voi olla niin kaksi äitiä kuin isääkin, eivätkä lapset välttämättä ole biologisesti vanhempiansa omia, vaan adoption tai keinohedelmöityksen kautta saatuja. Perheen käsite kattaakin nykyään sisälleen hyvin ison kirjon erilaisia perhemuotoja, ydinperheen ollessa vain yksi mahdollinen vaihtoehto. (Yesilova 2009.)

Vaikka perhemuodot ovat moninaistuneet parin vuosikymmenen sisällä huomattavasti, pidetään perheen perustana silti yhä parisuhdetta, jonka varassa perhe joko pysyy kasassa tai hajoaa. (Paajanen 2007, 37.) Viime vuosikymmeninä suomalaisessa yhteiskunnassa on alettu korostaa myös jaetun vanhemmuuden ja tasa-arvoisuuden ihannetta perheessä. Jaetussa vanhemmuudessa sekä naisella että miehellä on aktiivinen rooli lastensa kasvattajana sekä perheen arjen pyörittäjänä. Miehiä ei nähdä enää

nykypäivän keskusteluissa vain perheen elättäjinä; isiltä edellytetään myös tunnesiteen luomista lapseen ja heidän oletetaan osallistuvan äidin tavoin tasapuolisesti lasten hoitoon sekä kasvatukseen. Miehiin kohdistuvatkin uudenlaiset kulttuuriset odotukset isyyden tehtävien suhteen. Toisaalta jaetun vanhemmuuden ihanne edellyttää myös uudenlaisen äitiyskuvan muodostamista. Aiemmin lastenkasvatuksesta ja kodinhoidosta päävastuun ottanut äiti ei ole enää yksin, vaan rinnalla on tasavertainen puoliso osallistumassa perheen arkiaskareisiin sekä lastenhoitoon. (Böök 2001, 18-19, 117-119.)

Kulttuurissamme vallitseva idylli jaetusta vanhemmuudesta ja tasavertaisuudesta ei ole kuitenkaan vielä itsestäänselvyys. Berg (2008) kuvaa, miten vanhemmuus ja pienten lasten hoitaminen esitetään edelleen ammattilaisten ja asiantuntijoiden puheissa herkästi äidin tehtäväksi. Äidillä nähdään olevan päävastuu lapsista, kun taas isyys näyttyy osittaisena, äitiyttä avustavana vanhemmuutena. (Berg 2008, 82.) Anna Rotkirch (2014, 91) kuvaa lapsiperheiden arkea käsittelevässä teoksessaan, miten elämmekin tällä hetkellä suurta murroksen aikaa vanhemmuuden suhteen.

Tiivistettynä voidaan sanoa, että perheen määritelmä on historiallisesti muuntuva (Nätkin 1997, 153). Määritelmä vaihtelee aikakausien sekä kulttuurien mukaan ja se on riippuvainen kulloisistakin normeista ja vallalla olevista käsityksistä. Perhekäsite määrittyykin jatkuvasti uudelleen ja yhtä kaiken kattavaa tai spesifiä määritelmää perheestä on lähes mahdotonta tuottaa. Tulkinnat perheestä vaihtelevat paitsi erilaisten kulttuurien ja aikakausien, myös yksilöiden välillä. Näkemys perheestä on subjektiivinen ja jokaisella ihmisellä on oma yksilöllinen käsityksensä siitä, ketä hänen perheeseensä kuuluu. (Jallinoja 2000, 193–196.) Perheen määritelmä voi myös vaihdella eri tiedekuntien sisällä riippuen siitä, tutkitaanko perhettä laajana sosiokulttuurisena ilmiönä vai keskitytäänkö sen sijaan yksilöllisiin tulkintoihin ja merkityksiin (Forsberg 2003, 7–11). Tässä tutkimuksessa määrittelemme perheen käsitettä tutkittavien blogikirjoitusten kautta ja keskitymme bloggaajien yksilöllisiin tulkintoihin omasta perheestään. Tutkimuksemme äidit ovat kaikki ydinperheestä, jossa sekä äiti, isä että lapset asuvat saman katon alla.

1.3 Äitiyden haasteet

1.3.1 Äidin ikä

Lastenhankinta on siirtynyt yhä myöhäisemmälle iälle ja suomalaisnaiset saavat ensimmäisen lapsensa keskimäärin noin 28 vuoden iässä (Klemetti, Gissler, Lammi-Taskula & Miettinen 2014, 171). Sekä nuorella iällä (alle 20-vuotiaana) äidiksi tuleva että varttuneempi ensisynnyttäjä (yli 40-vuotias) tulkitaan yhteiskunnassamme usein ongelmaksi (kts. Niemelä & Kelhä 2009). Tässä tutkimuksessa keskitymme alle 20-vuotiaana ensimmäisen lapsensa synnyttäneisiin äiteihin, sillä kyse on nuoriksi äideiksi tulkittujen äitien blogien analyysistä.

Yhteiskunnan näkökulmasta katsottuna nuoren äidin ei oleteta kykenevän siihen huolenpitoon ja moraaliseen toimintaan, joka äitiyteen liitetään. Nuoren naisen tulisi yhteiskuntamme normatiivisten oletusten mukaan kouluttautua ja hankkia ammatti ennen perheen perustamista. Nuorena äidiksi tullut nainen tekee kuitenkin toisin – jättää usein koulun kesken ja tulee riippuvaiseksi yhteiskunnan järjestämästä sosiaalihuollosta sekä muista tukipalveluista. (Hirvonen 2000, 36–37.)

Minna Kelhä (2009) esittää äitiyttä koskevassa väitöstutkimuksessaan, miten äidin ikä näyttäytyy julkisessa puheessa sekä moraalisenä että väestöpoliittisena kysymyksenä. Moraalisenä kysymyksenä äidin ikä ilmentyy negatiivisessa valossa: nuori ikä liitetään naisen seksuaalisuuden säätelyyn ja siihen, miten kykenevä tai kykenemätön hän on lasta hoitamaan ja kasvattamaan. Väestöpoliittisesta näkökulmasta katsottuna äidin nuori ikä taas katsotaan hyväksi, sillä kun tavoitteena on syntyvyyden kasvattaminen, on nuori äiti ikänsä puolesta mahdollinen useamman lapsen synnyttäjä. (Kelhä 2009, 1.) Niemelä ja Kelhä (2009, 20) kuvaavat nuoria äitejä käsittelevässä artikkelissaan, miten alle 20-vuotiaiden ensisynnyttäjien määrän pieni kasvaminen viime vuosina on aiheuttanut huolta, jopa paheksuntaa, niin asiantuntijatahoilla kuin epävirallisilla foorumeillakin. Yhtäältä poliittiset päättäjät toivovat syntyvyyden nousua ja ensisynnyttäjien iän laskua, mutta toisaalta nuoria taas kannustetaan kouluttautumaan ja valmistumaan ammattiin ennen lasten hankintaa. (Kelhä 2009, 1–9.) Yhteiskunnan ja asiantuntijoiden taholta tuleekin hyvin ristiriitaisia näkemyksiä sen suhteen, minkä katsotaan olevan sopiva ikä ensisynnyttäjälle.

Yhteiskunnan, kulttuurin ja median sanelemat määritykset saattavat poiketa naisen omien subjektiivisten äitiyden kokemusten kanssa (Jokinen 1996). Myös Berg (2008, 20) tuo väitöstutkimuksessaan ilmi saman ristiriidan. Vaikka äidin nuori ikä mielletään yleisissä puheissa usein riskialttiiksi ja se näyttäytyy negatiivisävytteisenä teiniäitiytenä, kuvaavat äidit taas nuoren ikänsä voimavaraksi, eivät taakaksi. Raskaus on ollut useimmille nuorille äideille suunnittelematon ja odottamaton yllätys, mutta lapsen saaminen näyttäytyy heille silti myönteisenä elämäntapahtumana. (Niemelä & Kelhä 2009, 21–24.) Tämä taas on ristiriidassa mediapuheen kanssa, jossa äidiksi tuloa jäsentävät suunnitelmallisuutta ja äitiyden hallintaa korostavat repertuaarit (Berg 2008, 125). Varhaisessa iässä äidiksi tullut nainen haastaakin monella tapaa yhteiskunnassa ja mediassa vallitsevia normeja toimiessaan vastoin ihanteellista elämäntapaa (Niemelä & Kelhä 2009, 21–22). Ihanteellinen elämäntapa näyttäytyy monesti myös erilaisena nuorena ja vanhemmalla iällä äidiksi tulleen silmin. Kelhän (2009) väitöskirjatutkimuksessa ilmeni, että nuoret äidit pitivät ihanteellisimpana äidiksi tulon ikänä noin kahdenkymmenen vuoden ikää, kun taas varttuneemmat äidit pitivät kolmenkymmenen vuoden ikää sopivimpana. Useimmille nuorille äideille ihanteellinen elämäntapa merkitsi lyhyttä koulutusta ja perheen perustamista heti valmistumisen jälkeen, kun vanhemmalla iällä äidiksi tulleet taas korostivat lapsista vapaata nuoruutta sekä kunnollisen koulutuksen hankintaa ennen perheen perustamista. (Kelhä 2009, 51.)

1.3.2 Äitiyden tunteet

Berg (2008) kuvaa väitöstutkimuksessaan, miten helppona ja ristiriidattomana äitiys mediassa usein näyttäytyy. Äitiyteen sisällytetään ilon sekä onnen tunteita ja eteen tulleet vastoinkäymisetkin nähdään lähinnä opettavina tilanteina, äitiyttä jalostavina kokemuksina, joiden jälkeen äiti on vielä entistäkin parempi. Äitien erilaisten tehtävien ja sitoumusten välisiä konflikteja ei useinkaan tuoda näkyvästi esille, vaan sen sijaan mediassa tuotetaan kuvaa jaksavista ja ehtivistä äideistä: he huolehtivat ulkonäöstään, harrastavat, menestyvät urallaan ja omistautuvat lapsilleen. Media luokin kuvaa uskomattomasta, kaiken hallitsevasta naisesta – äidistä, joka selviytyy vastoinkäymisistä voittajana. (Berg 2008, 140–168.) Kuvaamme tällaista ajattelutapaa tutkimuksessamme käsitteellä supernainen. Ideaalinen mielikuva äitiydestä on usein ristiriidassa arkitodellisuuden kanssa ja realiteetit sen toteuttamiseen ovat lähes

mahdottomat. Tämä saattaakin aiheuttaa syyllisyyttä niissä äideissä, jotka eivät kaikkeen ehdi eivätkä kykene. (Berg 2008, 168.)

Yhteiskunnan ja median asettamat ihanteet sekä epärealistiset mielikuvat äitiydestä ovat omiaan aiheuttamaan äideille paineita selviytyä arjen pyöryksestä. Vuonna 2012 Terveystieteiden ja Hyvinvoinnin laitoksen teettämän lapsiperhekyselyn mukaan lähes kolmasosa pienten lasten vanhemmista koki, että heillä on töiden takia liian vähän aikaa lapsilleen. Samassa tutkimuksessa ilmeni myös, että jopa 40 prosenttia työssäkäyvistä vanhemmista oli huolissaan omasta jaksamisestaan. (Salmi & Lammi-Taskula 2014, 41–42.) Hyvään äitiyteen on liitetty aiemmin pääasiassa lasten kasvattamista ja kodinhoitoa koskettavia odotuksia. Nyt äiteihin kohdistetaan vaatimuksia myös työelämän saralla ja samaan aikaan äitien pitäisi pitää huolta myös omista henkilökohtaisista tarpeistaan, sosiaalisia suhteita unohtamatta. Lisäksi äideiltä vaaditaan pyyteetöntä omistautumista lapsilleen. Nämä äideille esitetyt erilaiset, yhtäaikaiset odotukset tuottavatkin ristiriidan siitä, miten äidin tulisi toimia, jotta hän toimisi oikein. (Berg 2008, 150.)

Liian vahva äitiys, kulissien rakentaminen ja äitiyden ylisuorittaminen ovat Väestöliiton äitiyttä koskevan tutkimuksen mukaan suomalaisten nykyäitien suurimpia ongelmia (Janhunen & Oulasmaa 2008). Tämä on mielenkiintoinen näkökulma äitiysblogien merkitystä ajatellen: miksi niitä kirjoitetaan ja onko taustalla mahdollisesti kulissien rakentamista, kenties ylisuorittamistakin? Berg (2008, 169) kuvaa, miten median lisäksi myös ammatillisessa puheessa tuotetaan kuvaa itsenäisesti selviytyvästä, äitiyden kaikki osa-alueet hallitsevasta äidistä. Äitiyden herättämistä kielteisistä tunteista, kuten väsymyksestä, riittämättömyydestä, syyllisyydestä ja yksinäisyydestä, tulisi sen sijaan vaieta, sillä ne eivät sovi mielikuvaan täydellisestä äidistä. Nämä kielletyt tunteet ovat läsnä monien äitien arjessa, mutta niiden tunteminen sekä niistä puhuminen nähdään häpeälliseksi ja epäsovivaksi. (Janhunen & Saloheimo 2008, 28–52.)

Jokinen (1996) on perehtynyt väitöstutkimuksessaan äitien itsensä tuottamiin kirjoituksiin äitiydestä. Kirjoituksissa oli nähtävissä onnen, ilon ja nautinnon tuntemuksia, mutta niissä oli runsaasti kuvauksia myös kiireestä, uupumuksesta, huonosta omatunnosta, peloista, ahdistuksesta, yksinäisyydestä sekä väsymyksestä. Eniten teksteissä korostui äitien väsymys. (Jokinen 1996, 26.) Nämä tunteet ovat äideille hyvin luonnollisia, mutta ne on kulttuurisesti vaiennettu äideille epäsovivina

tuntemuksina (Berg 2008, 168). Cacciatore ja Janhunen (2008) kuvaavat erilaisia äitimyyttejä käsittelevässä artikkelissaan, miten vallalla elää edelleen sitkeä myytti siitä, että äitien tulisi automaattisesti olla onnellisia. Äidille sopivat tunteet ovat sellaisia, jotka ovat hyväksi lapselle ja korostavat tämän ensisijaisuutta. Näitä ovat esimerkiksi onnellisuuden, rakkauden, ylpeyden ja huolen tunteet. Sopimattomaksi taas katsotaan ne tunteet, jotka uhkaavat lapsen ensisijaisuutta: äidin suru, itsekkyyys, oman ajan kaipaaminen, välinpitämättömyys ja lapsen hankinnan katuminen. Vaikka näitä negatiivisia tunteita tuntevat lähes kaikki äidit jossakin elämänvaiheessa, peitetään ne usein muilta, jotta vältetään syyllistäviltä puheilta. (Cacciatore & Janhunen 2008, 19.)

1.4 Blogit – nykyajan julkaisukanava

1.4.1 Blogit sosiaalisena verkostona

Walker (2005, 45) määrittelee blogin usein päivitetyksi verkkosivuksi, joka koostuu päivätyistä merkinnöistä. Merkinnät ovat kronologisessa järjestyksessä siten, että uusin merkintä on ylimpänä ja näkyy lukijalle ensimmäisenä. Blogit ovat usein enimmäkseen tekstimuotoisia, mutta ne voivat sisältää myös esimerkiksi kuvia, videoita ja ääntä. Blogimerkintä eli postaus koostuu päivämäärästä, otsikosta sekä sisällöstä (Vallivaara 2009, 15). Useimmiten blogien postauksia voi kommentoida ja blogien kirjoittajat eli bloggaajat liittävät postaukseen linkkejä muille nettisivuille tai toisiin blogeihin (Kilpi 2006, 3.) Tämä mahdollistaa vuorovaikutuksen ja nopean palautteen bloggaajan ja lukijoiden välillä (Majava 2006, 89).

Käsite 'blogi' tulee englannin kielen sanasta 'weblog', joka kehittyi myöhemmin muotoon 'blog'. Blogista käytetään toisinaan suomenkielistä käsitettä verkkopäiväkirja, joka viittaa tekstien henkilökohtaisuuteen. Tämä käsite sopii useisiin blogeihin, mutta se myös sulkee ulkopuolelleen monia blogeille tyypillisiä piirteitä, kuten keskustelevuuden ja yhteisöllisyyden. (Kilpi 2006, 5.) Rettbergin (2014, 62) mukaan bloggaajalle on postausta kirjoittaessaan selvää se, että blogilla on lukijoita. Näin ollen bloggaajat eivät kirjoita verkkoon henkilökohtaista päiväkirjaa, vaan suuntaavat tekstin lukijoilleen. Kuula (2006, 187) huomauttaa lisäksi, että päiväkirja viittaa yksityisiin ihmisiin, mutta blogia voivat kirjoittaa myös esimerkiksi tutkimusprojektit.

Yhteisöä, jonka kaikki blogit muodostavat, kutsutaan blogosfääriksi. Käsitteellä viitataan yhteisöllisyyteen, joka syntyy, kun blogit rakentavat verkoston linkkien ja kommenttien ansiosta. (Vallivaara 2009, 15.) Linkittäminen viestii bloggaajien välisistä suhteista sekä tiettyyn yhteisöön kuulumisesta. Se ohjaa lukijoita toiseen kohteeseen ja nostaa blogin näkyvyyttä hakukoneissa. (Majava 2006, 89.) Sirkkusen (2006) mukaan blogosfäärissä vallitsee oma sosiaalinen hierarkiansa, jossa suosituimmat blogit erottuvat muista esimerkiksi postausten sisältämien linkkien mukaan. Suosituimpien blogien kirjoittajat voidaan nähdä blogosfäärin mielipidejohtajina, jotka määrittelevät aiheiden tärkeysjärjestystä sekä sitä, miten eri teemoihin suhtaudutaan. (Sirkkunen 2006, 149.)

Sirkkunen (2006) toteaa, että erilaiset keskusteluryhmät, kotisivut sekä verkkoyhteisöt ovat blogeille läheisiä lajityyppejä. Näihin verrattuna blogit kuitenkin muodostavat uudenlaisen aikatilän sekä sosiaalisen verkoston, jossa voi liikkua sekä kronologisesti että horisontaalisesti. Postaukset ovat jäsentyneet kronologiseen aikajärjestykseen siten, että uusin kirjoitus on ensimmäisenä luettavissa. Horisontaalisuus puolestaan tarkoittaa siirtymistä linkkien avulla muuhun verkkosisältöön, erityisesti toisiin blogeihin. Sen lisäksi, että blogit toimivat usein päiväkirjamuotoisina kirjoituksina, soveltuvat ne erityisesti myös ajankohtaisten ilmiöiden ja tapahtumien nopeaan kommentointiin juuri linkittämisen avulla. Blogeja voidaankin kutsua hybridiksi, sillä ne liittyvät yhteen verkkoyhteisöjen sosiaalisuuden, kotisivujen henkilökohtaisuuden sekä keskustelupalstojen nopeuden ja ajankohtaisuuden. (Sirkkunen 2006, 148.)

Bloggaaja voi kirjoittaa kuulumisiaan, mielipiteitään sekä omia henkilökohtaisia tietojaan jopa miljoonille tuntemattomille verkkokäyttäjille. Verkossa käytävän keskustelun yleisöä on mahdotonta määrittää, sillä keskustelijoiden lisäksi mukana on mittaamaton määrä pelkkiä lukijoita eli lurkkijoita (Matikainen 2006, 179). Tämä pätee myös blogeihin. Boyd (2008, 126) käyttää käsitettä näkymättömät yleisöt viitaten siihen, ettei bloggaaja voi koskaan tietää, kuka hänen blogiaan lukee. Osa kävijöistä saattaa myös lukea postauksen myöhempänä ajankohtana tai eri kontekstissa kuin se alun perin on kirjoitettu (Boyd 2009). Wall (2005, 161) puolestaan esittää, että blogosfäärissä yleisö nähdään vertaisina ja tukijoina passiivisten lukijoiden sijaan. Yhtä kaikki, blogit voidaan nähdä samanaikaisesti hyvin yksityisinä, mutta kuitenkin täysin julkisina (Gurak & Antonijevic 2008, 64–65).

Majava (2006) toteaa artikkelissaan blogien lähtökohdan olevan useimmiten varsin yksilökeskeinen, sillä ne ovat tyypillisesti yhden henkilön päivittäisiä henkilökohtaisia verkkosivuja. Blogin kirjoittamisen taustalla on kuitenkin usein tarve tulla kuulluksi ja tuoda oma mielipide julkiseksi. Kuulluksi tuleminen voi liittyä erilaisiin tavoitteisiin, kuten samanhenkisten keskustelukumppaneiden löytämiseen tai yhteiskunnallisiin asioihin vaikuttamiseen. (Majava 2006, 89.) Blogeja voidaankin pitää yhtenä kansalaisjournalismin muotona, jossa tavalliset ihmiset jakavat kokemuksiaan ja ottavat kantaa eri teemoihin (Pedersen 2010, 32–34; Östman 2013, 69–71). Blogit kuitenkin eroavat joukkoviestinnästä siten, että ne tarjoavat mahdollisuuden keskustelulle ja osallistumiselle. Lisäksi postaukset ovat värittyneet yksilön subjektiivisilla kokemuksilla ja näkemyksillä eikä niitä tästä syystä pidä tarkastella journalismin tavoin neutraaleina teksteinä. (Sirkkunen 2006, 152; Thompson 2003.)

1.4.2 Äitiysblogit

Äitiysbloggaaminen on blogimaailman ilmiö, jossa oleellista on bloggaajan rooli äitinä. Postaukset käsittelevät useimmiten lapsiperheen arkea ja äitiyden kokemuksia. Blogit sisältävät tavallisesti kuvia niin bloggaajasta itsestään kuin hänen lapsistaan. (Morrison 2010, 1–3.) Lopez (2009, 734) tiivistää tyypillisen äitiysblogin olevan lapsista kertova huumorilla höyrytetty narratiivi, jonka tarkoituksena on viihdyttää lukijoitaan. Lisäksi äitiysblogeille tyypillinen piirre on kirjoittajan ja lukijoiden välinen vastavuoroisuus: he luovat keskenään vahvoja luottamuksellisia siteitä sekä tukevat toisiaan (Morrison 2011, 37). Äitiysblogien sisältö painottuu lapsiperheen arjen ympärille aiheiden vaihdellessa lasten sairastelusta perheen ruokaostoksiin. Useimmat äidit kirjoittavat blogeissaan myös monista muista aiheista, kuten tulevista tapahtumista ja ihmissuhteistaan. (Lopez 2009, 734.) Yhteistä kaikille postauksille on kuitenkin se, että kirjoittajan näkökulma ja oma persoona ovat niissä vahvasti läsnä (Nardi, Schiano, Gumbrecht & Swartz 2004, 42). Samalla äitiysblogeissa näkyy kirjoittajan monet eri roolit: äidin roolin lisäksi hänellä on myös esimerkiksi naisen, puolison, työntekijän ja ystävän roolit, joiden välillä tulee tasapainoilla (Morrison 2011, 52).

Morrison (2011) erittelee artikkelissaan syitä äitiysbloggaamiselle. Bloggaaminen voi toimia kanavana tuntemuksien purkamiselle, kun äiti opettelee selviytymään uuden vauvansa kanssa. Lisäksi bloggaamisen avulla voi itsestään tuoda esiin myös sellaisia

puolia, joita nyky-yhteiskunnassa ei muuten voisi ilmaista. (Morrison 2011, 41.) Äitiysblogien kirjoittajat määrittelevät useimmiten tärkeimmäksi syyksi blogin kirjoittamiselle yhteisöllisyyden. He kuvaavat olevansa tiivis yhteisö, joka osaltaan edistää blogeja kirjoittavien ja lukevien äitien hyvinvointia – lukijat ymmärtävät kirjoittajaa, jakavat ajatuksiaan hänen kanssaan ja ovat yhtä mieltä siitä, ettei äitiys aina ole helppoa. (Lopez 2009, 742–743.) Morrison (2011, 42) täsmentää, että äitiysblogien kirjoittajat kuvaavat muodostavansa niin kiinteän yhteisön, ettei blogin lukijoita ajatella tuntemattomina henkilöinä, vaan ystävinä, vaikka blogin kirjoittaja ei olisi lukijoitaan koskaan edes tavannut. Yhteisöllisyyden lisäksi muita syitä äitiysblogien kirjoittamiselle ovat esimerkiksi kehittyminen kirjoittajana, uusien ihmisten tapaaminen sekä yhteyden pitäminen perheenjäseniin ja ystäviin. (Morrison 2011, 43.)

Vaikka äitiysblogit sisältävätkin yleensä hyvin henkilökohtaisia kirjoituksia bloggaajasta ja hänen perheestään, ovat blogit samaan aikaan myös täysin julkisia ja kenen tahansa luettavissa. Tästä syystä bloggaajien on huolehdittava yksityisyydestään. Morrison (2011) on kartoittanut tutkimuksessaan niitä tapoja, joilla blogia kirjoittavat äidit pyrkivät suojelemaan yksityisyyttään. Ensinnäkin heidän on mahdollista esiintyä peitenimillä – tosin monet äitibloggaajat kertovat blogissaan koko nimensä. Lisäksi blogiin lisättävien kuvien kanssa on oltava yksityisyyden kannalta tarkkana, sillä niiden kautta lukijoiden on helppo päätellä esimerkiksi kirjoittajan asuinpaikka. On olemassa myös erilaisia teknisiä seikkoja, jotka helpottavat yksityisyyden säilyttämistä. Blogin kirjoittajan on muun muassa mahdollista estää bloginsa näkyminen erilaisten hakukoneiden, kuten Googlen, hakutuloksissa. Lisäksi hän voi seurata blogissa vierailevaa yleisön määrää tietokoneohjelman avulla tai tarkkailla lukijoiden käyttämiä hakusanoja, joilla he ovat blogin löytäneet. Myös blogiin lisättävien kuvien nimeämättä jättäminen on keino suojata yksityisyyttä. Kun kuvatekstinä ei ole esimerkiksi “lapsi hiekkalaatikolla”, on epätoivottujen vieraiden hankalampi löytää blogia. (Morrison 2011, 46–48.)

Lopez (2009) korostaa äitiysblogien merkitystä perinteisen äitiyden haastajana sekä äitiyskuvan uudelleenmäärittelijänä, sillä blogeissa äidit kertovat usein avoimesti esimerkiksi väsymyksestään, synnytyksenjälkeisestä masennuksestaan ja uupumuksestaan vastasyntyneen kanssa. Tällaiset blogiäidit saavat kirjoituksilleen usein paljon kritiikkiä anonyymeiltä kommentoijilta, mutta samanlaisessa tilanteessa olevat äidit sen sijaan tukevat kirjoittajaa. (Lopez 2009, 730–732.)

Kansainvälisesti äitiysblogeja on tutkittu jo melko paljon ja erilaisista näkökulmista. Edellä mainitsemamme Lopez (2009) ja Morrison (2010 & 2011) ovat tutkineet äitiysbloggaamista ilmiönä, blogien sisältöä sekä niiden merkitystä niin kirjoittajalle kuin lukijoille. Pettigrew, Archer ja Harrigan (2015) ovat kartoittaneet australialaisäitien bloggaamiseen liittyviä motivaatioita ja tavoitteita. Hunter (2015) on puolestaan tutkinut kanadalaisten lesboäitien kirjoittamia blogeja yhteisöllisyyden ja tasa-arvokysymysten näkökulmista. Suomessa äitiysblogien tutkimus rajoittuu lähinnä opinnäytetöihin. Esimerkiksi Posio (2016) on äitiysblogien kommentteja analysoiden tutkinut blogeissa saatavaa ja jaettavaa sosiaalista tukea. Lisäksi joissain opinnäytetöissä tutkimusaineisto on kerätty äitiysblogeista, vaikka blogit eivät varsinaisena tutkimuskohteena olekaan. Esimerkiksi Nevalainen (2015) on käyttänyt äitiysblogeja aineistonaan tutkiessaan äitiyttä perheissä, joissa on kehitysvammaisen lapsi. Äitiysblogien kiistattomasta suosiosta huolimatta niitä ei ole siis Suomessa juurikaan vielä tutkittu. Tästä syystä tutkimuksemme onkin tarpeellinen, jotta saadaan tutkimustietoa äitiysblogien luomasta uudenlaisesta äitikuvasta.

1.5 Tutkimustehtävä

Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää, miten äitiysblogeissa kuvataan nykypäivän äitiyttä. Kiinnostuksemme kohteena ovat äitiyttä koskevat puhettavat ja niissä rakentuva vanhemmuus. Tarkastelemme blogien erilaisia näkökulmia äitiyteen kerronnallis-diskursiivisella tutkimusotteella, ja keskitymme Suomessa suosituiksi muodostuneisiin nuorten äitien blogeihin.

Tutkimuskysymykset muotoutuivat seuraavanlaisiksi:

- 1 Millaisena äitiys blogeissa näyttäytyy?
- 2 Miten blogeissa kuvataan nuoren naisen äitiyttä?

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 Sosiaalinen konstruktionismi ja kerronnallisuus tutkimusmetodina

Tutkimuksemme on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, jonka teoreettisena viitekehyksenä ja epistemologisena lähtökohtana on sosiaalinen konstruktionismi. Sosiaalinen konstruktionismi on tietoteoreettinen suuntaus, jonka mukaan tietoisuus maailmasta tuotetaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa yksilöiden välillä ja se on aina sidottu aikaan sekä paikkaan. Näin ollen todellisuus näyttäytyy jokaiselle yksilölle erilaisena, eikä ole olemassa yhtä objektiivista totuutta. (Patton 2002, 96–97.)

Bloggaaja tuottaa postauksillaan oman näkökulmansa todellisuudesta. Lukijat puolestaan suodattavat lukemansa postauksen omasta todellisuuspohjastaan käsin, ja heille bloggaajan luoma todellisuus saattaa näyttäytyä erilaisena. Täten jokainen yksilö voi käsittää saman postauksen eri tavoin, mutta jokainen näistä käsityksistä on kuitenkin yhtä todellinen. Tutkimuksemme tarkoituksena ei olekaan löytää yleispätevää totuutta blogien takana olevasta äitiydestä, vaan tarkastella blogien tuottamaa äitikuva.

Narratiivinen lähestymistapa keskittyy tarkastelemaan kertomuksia tiedon rakentajana ja välittäjänä (Heikkinen 2010, 143). Lieblich, Tuval-Mashiach ja Zilber (1998) kuvaavat narratiiviseksi tutkimukseksi kaikkea sellaista tutkimusta, joka joko hyödyntää tai analysoi narratiivista aineistoa. Narratiiviseksi aineistoksi voidaan heidän mukaansa luokitella kaikki kerronnallinen materiaali, kuten haastattelut, elämäkerrat tai

päiväkirjat. (Lieblich ym. 1998, 2–3.) Heikkinen (2015, 150) esittää artikkelissaan, että narratiivisesta tutkimuksesta käytetään nykyään suomennosta kerronnallinen tutkimus. Tästä syystä käytämme tutkimuksessamme kerronnallisuuden käsitettä narratiivisuuden synonyyminä.

Kerronnallisuus näkyy tutkimuksessamme kahdella tapaa. Ensinnäkin kerronnallisuus linkittyy tutkimuksemme teoreettisena viitekehyksenä olevaan sosiaaliseen konstruktionismiin, jonka mukaan tieto rakentuu kertomusten kautta. Kerronnallinen tutkimus tulkitsee maailmaa jatkuvasti muotoutuvana kertomuksena ja tämä kertomus linkittyy yhä uudestaan kulttuuriseen tarinavarantoon, jota kutsumme tiedoksi. (Heikkinen 2015, 157.) Toiseksi tutkimusaineistomme on kerronnallinen, sillä se koostuu äitien kirjoittamista postauksista, jotka voidaan nähdä eräänlaisina kertomuksina eli narratiiveina. Kukin postaus on oma tarinansa, mutta useita postauksia lukiessa syntyy vielä suurempi kertomus. (Rettberg 2014, 119). Kun näitä narratiiveja peilaa aiempaan teorian tietoon aiheesta, rakentuu niiden pohjalta uusi kertomus uudesta näkökulmasta (Heikkinen 2015, 157). Näin ollen tutkimusraporttimme itsessään voidaan nähdä eräänlaisena kertomuksena nykyajan äitiydestä.

Tutkimuksemme ei pyri objektiiviseen tietoon, vaan subjektiiviseen, ajasta ja paikasta riippuvaan tietoon. Tämä on eräs tärkeä tunnuspiirre kerronnallisessa tutkimuksessa ja ontologisen lähtökohtamme, sosiaalisen konstruktionismin, ydin. Tietämisen subjektiivisuus voidaan nähdä narratiivisen tutkimuksen vahvuutena, sillä tällöin yksilöiden äänet pääsevät autenttisemmalla tavalla esiin. Näin ollen tieto muotoutuu moniäänisenä ja kerroksellisenä, eikä yhtenä universaalina totuutena. (Heikkinen 2010, 157.)

2.2 Blogit tutkimusaineistona

Internet ja sosiaalinen media on nähty tieteellisessä tutkimuksessa vaikeasti määriteltävinä kohteina (Laaksonen, Matikainen & Tikka 2013, 11). Annette Markhamin (2004) kehittämän mallin mukaan internetin tutkimus voidaan käsittää kolmella eri tavalla. Ensinnäkin verkkoa voidaan käyttää aineiston keräämiseen, analysointiin ja varastointiin, jolloin se on tutkimuksessa hyödynnettävä väline.

Toiseksi internetiä voidaan tarkastella osana erilaisia sosiokulttuurisia ilmiöitä, jotka nivoutuvat tai välittyvät internetiin. Kolmanneksi voidaan keskittyä erilaisiin internet-ilmiöihin, joilla tarkoitetaan kokonaan verkossa luotuja ja tapahtuvia ilmiöitä. (Markham 2004, 98–100.) Oma tutkimuksemme kohdentuu äitiysblogeissa esiintyvien sosiokulttuuristen ilmiöiden tarkasteluun, sillä tutkimme blogien tuottamaa äitiyttä ilmiönä.

Hookway (2008, 92) kuvaa artikkelissaan, miten internet asettaa perinteisten tutkimusmetodien rinnalle aivan uudenlaisia tutkimuksellisia mahdollisuuksia. Eräs näistä mahdollisuuksista on blogien käyttäminen aineistona. Tutkimusaineistomme löytyy kokonaisuudessaan internetistä ja on siten luonnollinen aineisto. Juhila ja Suoninen (2016) määrittelevät luonnolliseksi aineistoksi kaiken sellaisen tutkimusmateriaalin, joka on ollut olemassa tai syntynyt tutkijasta riippumatta. Luonnollisia aineistoja suositetaan erityisesti diskurssianalyttisessä tutkimuksessa, sillä niiden sisältämät tekstin sävyt, merkitykset ja retoriset keinot eivät ole tavoitettavissa tilanteen ulkopuolelta. Näin ollen luonnollinen aineisto voidaan nähdä tutkijan itsensä keräämää aineistoa rikkaampana. (Juhila & Suoninen 2016, 448–449.)

Tutkimuksen näkökulmasta verkon resurssit ovat rajattomat. Kun internetin sisältöä käytetään aineistona, oleellista on se, miten verkosta löytyvän tiedon saa rajattua ja jäsenneltyä mielekkääksi tutkimusaineistoksi. (Kuula 2006, 170.) Tutkimuskohteenamme ovat internetissä julkaistavat suomalaiset äitiysblogit, joista olemme valinneet kolme lukijamäärältään suosittua blogia. Valitsimme tutkimusaineistoksi vain suosittuja blogeja, sillä suuren lukijamäärän vuoksi niiden kirjoittajat ovat mielipidevaikuttajia blogosfäärissä – he määrittelevät aiheiden tärkeysjärjestystä sekä sitä, miten kuhunkin aiheeseen suhtaudutaan (Sirkkunen 2006, 149). Bloggaajat siis luovat kuvaa nykyajan äitiydestä, mutta samalla myös haastavat perinteistä äitiyttä. Tutkimuskohteenamme olevien blogien kirjoittajat keskittyvät blogeissaan pääasiassa lapsiperheen arjen kuvaamiseen ja ovat kirjoittaneet blogejaan jo usean vuoden ajan. Jokaisella tutkimusaineistomme bloggaajalla on aineistonkeruuhetkellä 1–2 lasta ja he ovat tulleet äideiksi 15–19-vuotiaina, kun äitiyden katsotaan alkavan jo raskausaikana, ennen synnytystä.

Aineistomme koostuu kolmen äidin vuosina 2011–2014 kirjoittamista blogeista. Tutkimusaineistomme voi vaikuttaa määrällisesti pieneltä, sillä keskitymme vain

kolmeen blogiin. Bloggaajat ovat kuitenkin hyvin aktiivisia kirjoittajia ja julkaisevat uusia postauksia usein jopa päivittäin, mikä tarkoittaa, että postauksia on ehtinyt muutaman vuoden aikana kertyä monta sataa kappaletta. Yhteensä kolmessa tutkimusblogissamme oli julkaistu syyskuun 2014 loppuun mennessä vajaat 2000 postausta. Aineistomme analysoinnin keskeiseksi ongelmaksi muodostuikin, miten saisimme rajattua aineistoa pienemmäksi ilman, että tutkimuksemme kannalta olennaista sisältöä jää pois.

Blogikirjoitusten aihepiirit ja sisällöt vaihtelevat paljon kirjoittajan mieltymyksistä ja elämäntilanteesta riippuen, mutta kaikista löytyy yksi yhtenäinen teema – äitiys – jota tarkastellaan eri näkökulmista ja konteksteista käsin. Aineiston rajaaminen ‘äiti’ tai ‘äitiys’ -hakusanojen perusteella ei onnistunut, sillä rajauksen seurauksena aineistosta olisi karsiutunut paljon myös tutkimuksemme kannalta olennaista tekstiä pois. Postauksen aiheena saattoi esimerkiksi olla meikkaaminen, mutta meikkien lisäksi samassa postauksessa käsiteltiin äitiyden aiheuttamaa stressiä ja väsymystä. Aineiston karsiminen pelkkien hakusanojen perusteella olisi aiheuttanut sen, että kaikki tämänkaltaisen tutkimuksemme kannalta arvokas aineisto olisi jäänyt huomiotta ja tutkimusaineistomme laatu olisi kärsinyt huomattavasti. Emme myöskään nähneet hyvänä vaihtoehtona ottaa huomioon vain osaa postauksista, esimerkiksi vuoden 2012 tekstejä. Tämän aineistorajauksen seurauksena tutkimusaineistostamme olisi jäänyt puuttumaan hyvin paljon sisältöä, joka voidaan nähdä tutkimuksemme kannalta tarpeelliseksi.

Päädyimme rajaamaan aineiston otantamenetelmällä siten, että otimme joka 15. postauksen mukaan aineistoon. Mikäli postaus ei käsitellyt tutkimuksemme aihealuetta – äitiyttä, jätimme sen huomiotta ja poimimme aineistoon seuraavan postauksen. Näin teimme esimerkiksi sellaisten postausten kohdalla, joiden pääpaino oli kaupallisessa yhteistyössä eli bloggaajan saaman ilmaisen tuotteen mainostamisessa. Liitimme kunkin blogin postaukset kommentteineen erilliseen word-tiedostoon, jolloin aineistoa kertyi yhteensä 462 sivua pistekoolla 10 ja rivivälillä 1 kirjoitettuna. Ensimmäinen tutkimusaineistomme postaus on julkaistu kesäkuussa 2011 ja viimeinen on syyskuulta 2014. Tutkimusprosessin edetessä aineisto rajautui vielä entisestään, sillä päätimme jättää lukijoiden kommentit analysoimatta. Tähän ratkaisuun päädyimme siksi, että kommenttien huomiointi olisi vaatinut vuorovaikutuksen analyysin menetelmien soveltamista ja laajentanut tutkimuksen kysymyksen asettelua liian laajaksi siihen

nähdessä, että kyseessä on pro gradu -tutkielma. Kommenttien pois jättämisen jälkeen aineistomme sivumäärä rajautui noin 120 sivuun.

2.3 Aineiston analyysi

Sovellamme tutkimuksessamme diskurssianalyysiä. Sen avulla on mahdollista tarkastella tietyssä paikassa ja tietyssä aikana tuotettuja puhetapoja ja tulkintoja tutkimuskohteesta (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 36–37). Diskurssianalyttisen ajattelutavan lähtökohdat ovat sosiaalisen konstruktionismin traditiossa. Sen mukaan tutkijalla ei koskaan ole mahdollisuutta kohdata tutkimaansa todellisuutta täysin puhtaasti, vaan taustalla vaikuttavat aina asioille, esineille ja tuntemuksille annetut merkitykset. (Jokinen 2016, 251–252.) Diskurssintutkimuksessa kiinnostus kohdistuu siihen, miten maailmaa ja erilaisia todellisuuksia merkityksellistetään sekä millainen painoarvo erilaisille tulkinnoille annetaan (Pietikäinen & Mäntynen 2009, 13). Jokinen ym. (2016, 34) määrittelevät diskurssin ”verrattain eheäksi säännönmukaisten merkityssuhteiden systeemiksi, joka rakentuu sosiaalisissa käytännöissä ja samalla rakentaa sosiaalista todellisuutta”. Tässä tutkimuksessa diskurssin käsitettä käytetään synonyymina puhetavalle – tutkimme siis erilaisia äitiyden puhetapoja.

Jokinen (2016) luonnehtii diskurssintutkimuksessa tutkijan ja tutkimuskohteen välistä suhdetta luonteeltaan konstruktiiiviseksi. Tutkija kuvaa tutkimustulostensa kautta todellisuutta, mutta samalla myös luo sitä (Jokinen 2016, 253.) Näin ollen tutkija tuottaa uusia merkityksiä tulkitsemalla aineistoaan (Ilmonen 2015, 142). Tässä tutkimuksessa etsimme aineistosta ensin äitien tuottamia subjektiivisia merkityksiä äitiydestä ja tämän jälkeen rakensimme niistä kollektiivisia merkitysrakenteita eli diskursseja (vrt. Ilmonen 2015, 140). Näin ollen olemme tutkijoina paitsi kuvanneet tutkimusaineistosta löytämiämme äitiydelle annettuja merkityksiä myös luoneet itse uusia merkityksiä nykyäitiydelle aineistoa tulkitsemalla.

Tutkimusaineistomme analyysissa tarkastelumme kohteena ovat äitiydelle annetut merkitykset. Tarkastelimme analyysissa, mitkä merkitykset esiintyivät usein ja mitkä puolestaan harvemmin. Lisäksi kiinnitimme huomiota tutkimusaineistossa yhtäaikaaisesti esiintyviin äitiydelle annettuihin merkityksiin. Aloitimme analyysiprosessin selaamalla

tutkimusaineistoa ja tekemällä laajan yleiskatsauksen sen sisältöön. Koska meillä ei ollut käsitystä siitä, mitä postaukset pitävät sisällään, päätimme syventyä ensin vain pieneen osaan aineistoa. Otimme aluksi tarkastelun kohteeksi muutamia postauksia koko aineistosta ja erittelimme niistä tutkimuskysymystemme kannalta oleellisia aiheita ja teemoja. Kumpikin meistä keskittyi viiteen erilliseen postaukseen systemaattisesti niiden sisältöä analysoiden. Jaoimme kumpikin tahoillamme postauksia pienempiin palasiin tekstin sisällön perusteella. Tämän jälkeen tarkastelimme näitä palasia yksi kerrallaan ja kirjasimme ylös, mitä tekstissä diskursiivisesti tapahtuu ja millaiseksi äitiys sekä äitinä oleminen teksteissä kuvataan. Viiden postauksen analysoinnin jälkeen kokoonnuimme yhdessä tarkastelemaan aineistosta löytämiämme tulkintoja äitiydestä.

Kymmenen postauksen syvällisen tarkastelun pohjalta löysimme monia tulkintoja äitiydestä, jotka toistuivat niin eri kirjoittajien teksteissä kuin saman kirjoittajan eri postauksissa. Muodostimme näistä kahdeksan kokoavaa teemaa: nuori äiti, lapsen kasvatus, äidin yksinäisyys, äidin riittämättömyys, parisuhde, äidin epäitsekkyys, äiti lapsensa asiantuntijana ja äiti monitoimijana. Näiden teemojen valossa lähdimme tarkastelemaan aineistoa kokonaisuudessaan. Analyysiprosessissa kiinnitimme huomiota tekstin sävyyn ja rakenteeseen sekä bloggaajan käyttämiin sanavalintoihin ja tunneilmaisuihin. Löysimme myös aineistosta välittyviä piilo-oletuksia, joita bloggaajat eivät suoranaisesti tuoneet esiin postauksissaan, mutta jotka olivat tulkittavissa niin sanotusti rivien välistä. Näitä piilo-oletuksia kuvastaa esimerkiksi seuraava tutkimusaineistostamme poimittu lainaus: *“Moi, ja suurensuuret pahoittelut tämän viikon hiljaiselosta!”* Bloggaaja ei lauseessa varsinaisesti tuo esiin oletusta siitä, että äidin tulisi päivittää blogiaan ahkerasti. Tämä on kuitenkin tulkittavissa tekstistä, sillä äiti pahoittelee kovasti poissaoloaan lukijoille.

Analyysin edetessä huomasimme tiettyjen teemojen esiintyvän aineistossa usein yhdessä, ja saman postauksen sisällä saattoi olla useampia eri teemoja. Löysimme aineistosta myös muutamia uusia, useissa postauksissa toistuvia teemoja. Näitä teemoja olivat esimerkiksi kiireinen ja stressaava arki, aktiviteettien tarjoaminen lapselle sekä lapsi äidin elämän keskipisteenä. Tässä vaiheessa alustavat tutkimuskysymyksemme tarkentuivat kahteen kysymykseen, joista ensimmäinen käsittelee blogeissa esiintyvää äitiyttä ja toinen nuoren naisen äitiyttä. Käytyämme koko tutkimusaineiston läpi näiden tutkimuskysymysten viitoittamana tiivistimme löytämämme teemat neljäksi isommaksi kokonaisuudeksi. Teimme jaottelun siten, että kokosimme kaikki toisiinsa sopivat

diskurssit yhteen ja muodostimme niistä päädiskurssit: nuori äiti, supernainen, kasvattajaäiti sekä riittämätön äiti. Näin ollen yhdessä tulosluvussa esitetään aina yksi päädiskurssi, joka koostuu useista toisiinsa sopivista diskursseista. Esimerkiksi kasvattajaäiti-diskurssi koostuu kuudesta diskurssista: lapsi elämän keskipisteenä, rajadiskurssi, lapsen edun ensisijaisuus, aktiviteettien tarjoaminen lapselle, läsnäolo sekä äiti lapsensa asiantuntijana.

2.4 Tutkimuksen eettisyys

Kun tutkimuskohteena on internet ja tutkimusaineisto vapaasti kaikkien saatavilla verkossa, on tutkija monien eettisten haasteiden keskellä. Tutkijan on kiinnitettävä erityistä huomiota hyvän tieteellisen käytännön periaatteisiin ja noudatettava niitä tutkimuksessaan tarkasti (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Internet tarjoaa tutkijalleen näennäisesti helpon ja nopean väylän kerätä tutkimusaineistoa, mutta se asettaa tutkijan eteen myös monia tutkimuseettisiä dilemmoja niin aineiston tutkimuskäytön, tutkittavien oikeuksien kuin tutkittavien anonymiteetin suojaamisenkin suhteen. Verkkotutkimusta tehdessään tutkijan on kiinnitettävä erityistä huomiota tutkimuksen eettisiin lähtökohtiin ja perusteltava tarkasti jokainen valintansa tutkimuksen suhteen. Erityisen haastavaksi verkkotutkimuksen tekee se, että internetin tutkimuseetiikasta on tällä hetkellä voimassa ristiriitaisia näkökantoja ja näkemykset verkkoaineiston tutkimuskäytöstä vaihtelevat alakunnittain sekä tilanteittain. Internet on myös jo itsessäänkin tutkimuskohteena monitulkintainen. Toisaalta internetistä löytyvä informaatio on vapaasti kaikkien saatavilla ja julkista tietoa, mutta toisaalta tieto voi samaan aikaan olla myös hyvinkin yksityistä ja intiimiä – ja näin ollen tutkijan tulisi hyvän tieteellisen käytännön periaatteiden mukaisesti kunnioittaa myös tutkittavien yksityisyyttä. (Turtiainen & Östman 2013, 49–65; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012).

Tutkimusaineistomme olevat blogikirjoitukset voidaan nähdä julkisena informaationa, sillä bloggaajat kirjoittavat tekstejä lukijoitaan varten ja kirjoitukset ovat vapaasti kaikkien saatavilla sekä kommentoitavissa. Tästä syystä lupaa tutkimuskäyttöön ei kirjoittajilta vaadita. (Kuula 2006; Snee 2010.) Tutkimusluvan kysyminen saattaisi lisäksi horjuttaa tutkimusaineiston luotettavuutta, sillä tietoisuus

tekstien valinnasta tähän tutkimukseen voisi saada bloggaajan esimerkiksi muokkaamaan tekstejään tai poistamaan aiempia postauksiaan. Toisaalta emme tutkijoina voi olla varmoja muutenkaan postauksien todenperäisyydestä tai luotettavuudesta, sillä bloggaajat valitsevat itse, mitä elämästään kertovat ja toisaalta jättävät kirjoittamatta. Tutkimuksemme tarkoituksena ei olekaan selvittää kirjoitusten aitoutta, vaan tarkastella postauksista välittyvää kuvaa äitiydestä.

Snee (2010, 5) pohtii artikkelissaan sitä, ovatko bloggaajat tietoisia bloginsa lukijoiden todellisesta määrästä. Lopez (2009) jaottelee blogit yhdeksään luokkaan sen mukaan, miten yksityisiä tai julkisia ne ovat. Kaikkein yksityisimpien blogien lukemiseen tarvitaan salasana, kun taas kaikkein julkisimmat blogit ovat kaupallisia ja toimivat esimerkiksi lehden alaisena. (Lopez 2009, 3.) Koska kaikki tutkimusblogimme toimivat jonkin blogiportaalin tai lehden alaisina, ovat kirjoittajat varmasti tietoisia siitä, että heidän blogeillaan on tuhansia lukijoita ja julkista tietoa voidaan käyttää myös tutkimustarkoituksiin. Näin ollen päädyimme siihen ratkaisuun, että emme kertoneet tutkittavien blogien kirjoittajille heidän tekstiensä valinnasta tähän tutkimukseen. Tutkimuksen valmistuttua tulemme kuitenkin sähköpostitse ilmoittamaan bloggaajille heidän blogitekstiensä käytöstä tutkimuksessamme, ja lähetämme heille myös valmiin tutkimusraportin.

Snee (2010) toteaa, että blogeja tutkittaessa kirjoittaja voitaisiin rinnastaa haastateltavaksi, jolloin anonyymiteetin suojeleminen on tärkeää (Snee 2010, 5). Tämä on kuitenkin tutkimuksessamme hankalaa, sillä tulosluvussa käyttämämme aineistolainaukset ovat helposti yhdistettävissä internetissä tiettyihin blogeihin. Anonyymiteetin säilyttämiseksi käytämme kuitenkin kaikista tutkimusaineistossamme esiintyvistä henkilöistä pseudonyymeja. Lisäksi olemme muuttaneet kaikkien aineistossa mainittujen katujen ja paikkojen nimet tunnistettavuuden minimoimiseksi. Emme myöskään kerro tutkimusblogiemme kirjoittajien tarkkaa ikää tai muita tietoja, joista henkilöt olisi mahdollista tunnistaa. Toisin kuin Snee (2010), White (2002) taas näkee, että blogitekstejä tutkiessaan tutkija pääsee käsiksi vain representaatioihin, ei sinänsä bloggaajiin ihmisiin. Näin ollen bloggaajat eivät ole rinnastettavissa haastateltaviin, sillä internetin kautta voidaan tarkastella ainoastaan bloggaajien tuottamaa blogisisältöä, kuten tekstejä (White 2002, 258–259.) Päädyimme suojelemaan edellä mainituin tavoin tutkimusblogiemme kirjoittajien anonyymiteettiä, vaikka tutkimuskohteenamme ovatkin blogitekstit eivätkä niiden kirjoittajat.

Seuraavissa luvuissa esittelemme tutkimuksemme tulokset. Kussakin tulosluvussa käsittelemme yhden puhettavan äitiyteen liittyen. Ensin tarkastelemme kolmannessa luvussa nuoren naisen äitiyttä ja siihen liittyvää epävarmuutta sekä vähittäistä vastuullisuuteen kasvamista. Tämän jälkeen kuvaamme neljännessä luvussa supernaisen äitiyttä, jossa lasten kasvatuksen ohella äiti huolehtii myös esimerkiksi kodin siisteydestä ja omasta hyvinvoinnistaan. Viidennessä luvussa erittelemme äitiyttä kasvatuksen näkökulmasta. Tähän kuuluu muun muassa lapselle omistautuminen sekä rajojen asettaminen. Kuudennessa luvussa käsittelemme äidin riittämättömyyttä ja muita negatiivisia puhetapoja äitiyteen liittyen, vastakohtana edellisissä luvuissa esitetyille kasvattajaäidille ja supernaiselle.

Tulosten esittelyssä käytämme aineistolainauksia perustellaksemme tekemiämme tulkintoja ja elävöitäksemme tekstiä. Aineistolainaukset eroavat muusta tekstistä kursivoinnilla ja sisennyksellä. Olemme valinneet lainaukset siten, että ne kuvaavat mahdollisimman hyvin aineiston oleellisinta sisältöä. Selkeyden vuoksi olemme karsineet joistain lainauksista pois täytesanoja sekä asiasisällön kannalta merkityksetöntä tekstiä, kuitenkin siten, että lainaukset ovat lukijan ymmärrettävissä ja asiasisältö on säilytetty ennallaan. Karsitut kohdat olemme merkinneet kahdella peräkkäisellä ajatusviivalla (– –). Blogitekstit ovat itsellämme identifioituina ja tämän vuoksi katkelmien lopussa on suluissa koodi (esim. P16), jossa kirjain merkitsee tiettyä blogia ja numero aineistomme sivunumeroa.

3 LIIAN NUORI ÄIDIKSI?

“Aikuinen sopeutuu yhteiskuntaan kouluttautumalla, hankkimalla duunin ja painamalla sitä duunia. Teiniäiti harvoin tekee näistä mitään (ainakaan sillä normaalilla aikataululla), sillä alle parikymppiset saavat tilastojen mukaan nopeassa tahdissa vähintään kaksi lasta. Yhteiskunta kuitenkin sanelee normit, ja alle parikymppinen lapsentekijä ei kuulu niihin. Teiniäideille on ominaisempaa tuntea itsensä yhteiskunnan ulkopuolisiksi tai jopa hylkiöiksi. Vastaavassa tilanteessa olevia on vähän – eli vertaistuki on joko olematonta tai internet-yhteyden päässä. Sosiaaliset piirit vaihtuvat ja pahimmassa tapauksessa neiti teiniäiti jää niiden ulkopuolelle.” (P16)

Esimerkissä äiti pohtii yhteiskunnan asettamia normeja äitiyden suhteen – milloin on suotavaa ja hyväksyttävää hankkia lapsia. Erittelimme tätä ikäproblematiikkaa tarkemmin jo teorialuvussa, jossa mainitsimme erilaisten elämäntapahtumien sopivan aina paremmin tai huonommin tiettyä ikävaihetta sääteleviin normeihin. Äiti tuo tekstissä esille, että koska nuoren äidin elämässä asiat tapahtuvat yleisten normien vastaisessa järjestyksessä (lapsen hankinta ennen kouluttautumista), aiheuttaa se hänelle ulkopuolisuuden ja syrjässä olemisen kokemuksen. Hän toteaa yhteiskunnan ulkopuolelle jäämisen uhkaavan nuorta äitiä myös siitä syystä, että häneltä puuttuu usein sosiaalinen tukiverkosto. Pahimmillaan nuori äiti jää kokonaan yksin ilman vertaistukea, jota hän tarvitsisi uudessa elämäntilanteessaan.

Kaikkien kolmen tutkimusblogimme kirjoittajat ovat tulleet äideiksi nuorella iällä (15–19-vuotiaina). Jokainen heistä käsittelee blogissaan nuoren ikänsä merkitystä äitiydelle,

etenkin esikoisen syntymän ja pikkulapsivaiheen aikana. Nuori ikä nähdään äitiydessä paitsi haasteeksi myös voimavaraksi. Yhtäältä nuoret äidit joutuvat jatkuvasti vakuuttelemaan pätevyyttään toimia äiteinä, mutta toisaalta he taas kuvaavat nuorena jaksavansa paremmin kuin myöhemmällä iällä äidiksi tulleet. Seuraavaksi tarkastelemme nuoren äidin diskurssia ja erittelemme siihen kuuluvia tunnuspiirteitä.

3.1 Blogiäidit teiniäitiyttä haastamassa

Tutkimusblogiemme äidit tulkitsevat blogeissaan nuorten äitien viiteryhmiä. Äidit sekä esittelevät että kyseenalaistavat yhteiskunnan luomia normeja äitiydestä. Äidin nuoresta iästä kirjoitetaan blogeissa usein puolustelemaan sävyyn, ikään kuin äidin tulisi vakuuttaa muille olevansa hyvä äiti nuoresta iästään huolimatta. Äitien kirjoituksista ilmenee, että nimitys teiniäiti kiteyttää ne tulkinnat, jotka blogiäidit haluavat haastaa. He tekevätkin selkeän eron nuoren äidin ja teiniäidin käsitteiden välille: teiniäiti-termin katsotaan olevan äitiyttä leimaava ja jopa halveksuva.

“No siis, teiniäidiksihän lasketaan kaikki alle 20-vuotiaat äidit, eli itsekin olen ollut teiniäiti. Mä en tosin tykkää käyttää ilmaisua ‘teiniäiti’ sanon mieluummin nuori äiti. Mutta tää teiniäitioletushan on sillanen 16 vee mutsi joka shoppailee ja ryyppää rahat, polttaa tupakkaa ja lapsi on koko ajan hoidossa. Onhan näitä olemassa, mutta itse en onneksi tunne yhtään. Kaikki tuntemani nuoret äidit ovat fiksuja ja aikuisia, iästä riippumatta. Mä inhoan sitä miten yleensä kaikkia nuoria äitejä kritisoidaan muutaman mädän omenan takia... Itsekin oon sitä saanut kokea.” (M6)

Esimerkissä äiti pohtii käsitteiden “teiniäiti” ja “nuori äiti” välisiä eroja. Äiti mainitsee ensin olleensa itsekin ikänsä puolesta teiniäiti, mutta toteaa heti seuraavassa lauseessa, ettei pidä tästä äitiä leimaavasta määritelmästä. Hän esittelee yleisen oletuksen teiniäidistä toteamalla tämän olevan taipuvainen shoppailuun ja päihteiden käyttöön. Teiniäiti ei hänen mukaansa itse huolehdi lapsestaan, vaan antaa hänet muiden hoidettavaksi. Teksti antaa ymmärtää, että äidin esittämä oletus teiniäitiydestä olisi yleisesti hyväksytty määritelmä. Äiti tekee myös jyrkän eron teiniäitioletuksen ja tunteensa nuorten äitien välille: hän korostaa nuorten äitien olevan “fiksuja ja aikuisia, iästä riippumatta”. Lopuksi hän vielä kritisoi sitä, että nuori äiti tuomitaan herkästi hänen kuvailemakseen vastuuttomaksi teiniäidiksi, joista hän käyttää

halveksuvaa nimitystä *“mätä omena”*. Myös toinen äiti kuvaa blogissaan, miten loukkaavaa nuorten äitien rinnastaminen teiniäiteihin on:

“Usein nuoret äidit niputetaankin samaan kastiin teiniäitien kanssa, vaikka niin henkiset kuin aineellisetkin resurssit vanhemmaksi saattavat olla aivan eri luokkaa kuin vaikka yläkoulua lopettelevalla nuorella joka tulee raskaaksi. Mä en itse millään tavalla halua paheksua teiniäitejä, enkä missään nimessä voi sanoa että olisin muutaman lisäikävuoden takia jotakin muuta parempi äiti. Mutta silti koen loukkaavaksi sen että usein nuoret äidit perusvalmiuksiltaan rinnastetaan vielä teineihin.” (S59)

Katkelman sisältö on jokseenkin ristiriitainen. Kirjoituksen alussa äiti ryhmittelee nuoret äidit ja teiniäidit eri luokkiin korostaen niiden välisiä eroja. Hän kirjoittaa, miten nuorilla äideillä on usein teiniäitejä paremmat henkiset ja taloudelliset valmiudet vanhemmuuteen. Tämän jälkeen äiti kuitenkin toteaa, miten ei halua paheksua teiniäitejä eikä myöskään pidä itseään heitä parempana äitinä *“muutaman lisäikävuoden takia”*. Lopuksi äiti toteaa, ettei halua tulla rinnastetuksi teineihin ja painottaa, miten loukkaavaksi hän kokee teiniäiti-nimityksen omalla kohdallaan. Toisaalta äiti siis vakuuttelee lukijoilleen korostussanoja (*“millään tavalla”, “missään nimessä”*) käyttäen, ettei näe teiniäitejä nuoria äitejä huonompina. Viimeisessä virkkeessä hän kuitenkin kumoaa sanomansa todeten, että teineillä on nuoria äitejä huonommat perusvalmiudet.

Teiniäiti-käsite mielletään kaikissa tutkimusblogeissamme negatiivissävytteiseksi ja äidit kirjoittavat postauksissaan, miten äidin henkinen valmius on ikää tärkeämpää. Yksi äideistä tiivistää tämän toteamalla seuraavasti: *“On nuoria äitejä ja on liian nuoria äitejä. Tämä ei ole mitenkään ikäsidonnaista, vaan enemmänkin suoriutuvuussidonnaista”*. (P16) Teiniäiti-käsitteen kielteisestä vivahteesta johtuen käytämme tutkielmassamme käsitettä nuori äiti, vaikka äidit ikänsä puolesta voitaisiinkin luokitella myös teiniäideiksi.

3.2 Epävarmasta nuoresta vastuulliseksi vanhemmaksi

Suunnittelemattoman raskauden seurauksena siirtymä aikuisuuteen ja äitiyteen tapahtuu nopeasti kertaheitolla. Nuoren odottavan äidin tulee itsenäistyä ja ottaa vastuuta paitsi itsestään myös syntyvästä lapsesta. Kaikkien kolmen tutkimusblogimme äideille

ensimmäinen raskaus tuli yllätyksenä. Uutta, yllättävää elämäntilannetta käsitellään kaikissa tutkimusblogeissamme samankaltaisesti: nuoruus päättyy äkillisesti, kun vastuullinen vanhemmuus alkaa. Yksi äideistä kuvaa itsenäistymisprosessia ja vastuun ottamista seuraavassa esimerkissä.

“Vastuu on ikään kuin uima-allas, jonne vain plumpsahtaa sekaan. Usein nuorelle vastuu kerääntyy asteittain, joten ongelma syntyy siinä, kun vasta itsenäistymisvaiheessa oleva nuori saa tämän suurimman vastuun. – – Oma itsenäistymiseni tuli rysähtäen, josta seurasi pitkän aikaa sekaannusta, ehkä ahdistustakin. Nyt on kuitenkin kaikki tähän liittyvät ongelmat fiksattu, äitini avulla tietenkin.” (P16)

Esimerkissä äiti vertaa äitiyden tuomaa vastuuta uima-altaaseen *“jonne vain plumpsahtaa sekaan”*. Tällä hän kuvaa, miten nuoren äidin tulee yhtäkkiä ottaa suuri vastuu syntyvästä lapsesta ja sopeutua äkilliseen elämänmuutokseen. Äiti kuvaa vastuun ottamisen tapahtuvan nuoren elämässä tavallisesti vähitellen, mutta äidiksi tuleminen pakotti hänet itsenäistymään *“rysähtäen”*. Tämä aiheutti äidille negatiivisia tunteita *“sekaannusta, ehkä ahdistustakin”*) pitkäksi aikaa. Esimerkin lopussa äiti kertoo selviytyneensä sekaannuksesta ja ahdistuksesta oman äitinsä avulla. *“Tietenkin”*-sana katkelman lopussa viittaa siihen, että oma äiti nähdään itsestään selvänä tukijana lapsen syntyessä.

Myös seuraavassa esimerkissä yksi äideistä kuvaa, miten hänen oma äitinsä on ollut tärkeä tukihenkilö äitiyden alkumetreillä:

“Mulla oli alussa hirveän kova tarve varmistella sitä että toimin oikein äitinä ja kysyin pienen pieniinkin juttuihin neuvoja. Musta se on vaan hyvä että kyselin ja varmistelin, enpähen ainakaan jäänyt huuli pyöreenä miettimään että mitäs mä nyt tekisin. Viivin ensimmäisinä viikkoina oli aivan loistavaa että mun äiti oli meillä apuna ja tukena. Äiti oli tukena just oikein mun mielestä, ei tyrkyttänyt apuaan mutta auttoi jos pyysin. Itse me hoidettiin Viiviä kokoajan mutta äiti oli siinä taustalla ja oli kokoajan semmonen turvallinen olo että ei oltu ihan ypöksin uudessa tilanteessa. Kysyin äidiltä alussa paljon neuvoja, koska me ei oltu vielä niin selkeästi löydetty kaikkia omia tapoja miten toimia Viivin kanssa, eihän me oltu neidin kanssa tunnettukaan kuin pari hassua viikkoa. Mutta seuraavalla kerralla kun äiti tuli käymään, Viivin ollessa kaksi kuukautta, mä huomasin että neuvoin ja ohjasin itse äitiä kokoajan että miten juuri Viivin kanssa toimitaan. Siitä tuli ihan uskomattoman hyvä fiilis ja se kohotti mun itsevarmuutta äitinä tosi paljon.” (S24)

Katkelma kuvaa epävarman nuoren äidin kasvutarinan. Kirjoitus alkaa kuvauksella äitiyden alkutaipaleen haasteista: äiti halusi jatkuvasti varmistella omaa toimintaansa ja kyseli apua *“pieniinkin juttuihin”*. Oman äidin läsnäolo vauvan synnyttyä oli tuoreelle

äidille merkittävä apu ja turva vauvan ensimmäisinä elinviikkoina. Äiti kirjoittaa neuvojen kysymisen olleen tarpeellista, sillä omalta äidiltä saadun tuen myötä itsevarmuus äitinä toimimiseen sai vähitellen vahvistusta. Katkelma osoittaa, että äidin ei tarvitse pärjätä yksin, vaan hän saa rohkeasti kysyä apua. Toisaalta äiti kertoo kuitenkin, ettei halua kenenkään “tyrkyttävän” neuvoja, vaan hän itse pyytää niitä tarvittaessa. Näin kertojaäiti kuvastuu tekstissä selviytyjänä ja osaajana, vaikka neuvoa kyseleekin.

Äiti korostaa esimerkissä, miten hän puolisonsa kanssa hoiti lastaan itse oman äidin toimiessa vain taustatukena. Vanhemmilla on siis aina päävastuu ja osaaminen oman lapsensa hoitamisesta. Omaa äitiyttä ei myöskään kyseenalaisteta, vaikka äitiyden alkuvaiheen epävarmuus tuodaankin esille. Esimerkin lopussa äiti kuvaa, miten hänen itseluottamuksensa kasvoi kokemuksen myötä ja roolit äidin ja tyttären välillä vaihtuivat: nyt tytär opastikin äitiään lapsen hoidossa. Tässä katkelmassa näkyy myös kasvattajaäiti-diskurssi, sillä äiti korostaa tekstissä rooliaan lapsensa asiantuntijana – hän tietää parhaiten, miten oman lapsen kanssa toimitaan.

Nuoret äidit kuvaavat pyrkivänsä sopeutumaan vastuullisen vanhemman rooliin, mutta kirjoittavat postauksissaan ajoittain myös haikailevansa huoletonta nuoruusaikaa. Äidit joutuvat tasapainottelemaan nuoruuden ja äitiyden välillä, eikä vanhemman rooliin asettuminen käy aina vaivatta postausten mukaan. Seuraava esimerkki valaisee yhden äidin ajatuksia tästä vastakkainasettelusta.

“Tahdon olla teini taas. Tahdon, että isoimmat ongelmani ovat viime viikonlopun nolostumiset ja krapula. – – Tahdon, että Lauri kuskaa minua rumalla amisautollaan. Tahdon pillurallia. Tahdon pussikaljaa. – – En minä saisi tahtoa mitään noista. En enää, kun olen jo päättänyt lapseni hankkia. Minun pitää olla kiitollinen ja äärettömän onnellinen terveestä ja suloisesta pojastani. Minä saan lähteä viihteelle jos tahdon, mutta silloin minun kuuluu ikävöidä. Minun pitää kertoa muille, että: ‘en minä kaipaa entistä elämäni, tämä on paljon parempaa’. Niin teenkin, suurimman osan ajasta ainakin.” (P2)

Katkelman alussa äiti kuvaa, miten huoletonta hänen elämänsä on aiemmin ollut verrattuna nykyiseen elämäntilanteeseen pienen lapsen äitinä. Teksti tuottaa sanavalinnoillaan lukijalle mielikuvan siitä, että äidin nuoruusajan ongelmat (“nolostumiset ja krapula”) ovat olleet vähäpätöisiä nykyisiin huolenaiheisiin verrattuna. Lisäksi hän kertoo kaipaavansa takaisin vapaaseen ja huolettomaan nuoruuteen. Seuraavassa virkkeessä hän kuitenkin kieltää itseltään tämän kaltaiset ajatukset todeten: *“En minä saisi tahtoa mitään noista.”* Kirjoitus kuvastaa

ajatusmaailmaa siitä, että nuori on itse valinnut vastuullisen vanhemmuuden huolettoman nuoruuden sijaan, eikä siitä sovi valittaa. Äidin kirjoitustyylistä on pääteltävissä, että vaikka hän kirjoittaa näennäisesti omista ajatuksistaan, vaikuttavat kirjoituksen taustalla mahdollisesti yhteiskunnan odotukset ja vaatimukset siitä, miten äidin on soveliasta ajatella ja toimia. Tämä näkyy tekstissä käskevänä sävynä (*“minun pitää”, “minun kuuluu”*) – äiti ikään kuin komentaa itseään toimimaan yhteiskunnan odotusten mukaisesti.

Yllätysraskaudesta seuraava yhtäkkinen aikuistuminen ja vanhemman rooliin kasvaminen kuvataan tutkimusblogeissamme haastavaksi prosessiksi. Äidiksi tulo näyttäytyy blogiteksteissä rooliristiriitana, jonka seurauksena nuorten äitien täytyy määritellä identiteettinsä uudelleen. Yksi äideistä tiivistää tämän seuraavasti: *“Oma identiteettini on kieltämättä kinkkinen juttu, itselläni ei esimerkiksi ole hajuakaan siitä, millainen olen. Minulla tuntuu olevan parikin identiteettiä, on teiniminä ja äitiminä.”* (P16) Vaikka äidit kuvaavat aluksi kamppailleensa identiteettinsä kanssa, kertovat he sen muotoutuneen vähitellen ajan ja kokemuksen myötä. Kaikkien tutkimusblogiemme äidit luonnehtivat kasvuaan teinistä äidiksi selviytymistarinaksi, jossa he alun epävarmuuden jälkeen sopeutuivat vähitellen uuteen elämäntilanteeseen ja muuttuneeseen rooliin.

3.3 Nuoret äidit ennakkoluulojen pyörteissä

Äidit kuvaavat postauksissaan, miten yhteiskunta ja lähipiiri liittävät lapsen saamiseen nuorella iällä monia kielteisiä ennakkoasenteita. Tutkimusaineistosta ilmenee, että osa odottavien äitien läheisistä suhtautui raskausuutiseen negatiivisesti, eivätkä äidit näin ollen saaneet heiltä kaipaamaansa tukea. Seuraava esimerkki kuvaa erään nuoren äidin ajatuksia siitä, miten läheiset suhtautuivat yllätysraskauteen.

“Mä halusin pitää lapsen, Ville (lapsen isä) halusi abortin. Ville puhui luonnollisesti tästä äitinsä kanssa ja Villen äiti alkoi painostaa mua aborttiin. Ville ei painostanut, mutta ei myöskään puolustanut mua ja se satutti mua tosi paljon. Jälkeenpäin mä ymmärrän, että se on ollut ihan yhtä sekaisin kuin mä eikä osannut tehdä mitään. Silti mä en voi unohtaa sitä kun meillä oli useampi ihminen käymässä ja kaikki yrittivät puhua mua tekemään abortin, miten se olisi parhaaksi lapselle. Mä itkin yksin sohvalla ja kukaan ei puolustanut mua.” (M2)

Esimerkistä ilmenee, miten kielteisesti äidin lähipiiri suhtautui raskauteen. Äidin läheiset perustelivat abortin tekemistä lapsen edulla (*“miten se olisi parhaaksi lapselle”*), mikä tuo tekstiin äitiä aliarvioivan ja syyllistävän näkökulman. Läheiset eivät uskoneet nuoresta olevan äidiksi ja näkivät sikiön abortoimisen lapsen pitämistä paremmaksi vaihtoehdoksi. Katkelman lopussa äiti kirjoittaa jääneensä yksin ajatustensa kanssa ja tekstistä välittyy selkeä kahtiajaottelu äidin ja muun lähipiirin välillä. Oma puoliso näyttyytyy blogeissa usein äidin tärkeimpänä ja läheisimpänä tukihenkilönä. Tässä esimerkissä äiti kuvaa loukkaantuneensa, kun lapsen isä ei vastoin oletuksia toiminutkaan äidin tukena ja puolustanut häntä. Toisaalta äiti kuitenkin kirjoittaa myös ymmärtävänsä puolisonsa reaktiota (*“se on ollut ihan yhtä sekaisin kuin mä”*). Seuraavassa esimerkissä yksi äideistä kuvaa, miten hänen puolisonsa kasvu vanhemman rooliin tapahtui vähitellen.

“Totta puhuen jo raskauden selviämisen aikoihin ajattelin että yyhooksihan tässä päädytään. Fiilis vain vahvistui, kun masu kasvoi ja Lauri juoksi missälie. Ajattelin, että onpa siinä keskenkasvuinen, ei edes raskaana olevaa tyttöystävänsä tue. Olinpa väärässä. Ihanaa olla väärässä.” (P18)

Esimerkin alussa äiti kertoo olettaneensa, että parisuhde päättyy pian raskausuutisen jälkeen ja hänestä tulee yksinhuoltaja. Esimerkistä kuvastuu, että äiti oli päättänyt pitää lapsen, mutta ei nähnyt *“keskenkasvuisen”* nuoren miehen olevan valmis ottamaan vastuullista vanhemman roolia: *“Lauri juoksi missälie”*. Myös tässä esimerkissä äiti kirjoittaa aluksi olettaneensa, että jää vaille puolisonsa tukea. Esimerkki päättyy kuitenkin äidin toteamukseen väärässä olemisesta – puoliso tuki äitiä vastoin ennakkooletuksia. Molemmat edellä esitetyt esimerkit osoittavat, että yllätysraskaus kuvataan blogeissa suureksi mullistukseksi paitsi nuorelle äidille myös isälle. Äidit kirjoittavat tilanteen olevan entistä haastavampi, mikäli lähipiiri epäilee ja aliarvioi nuorten kypsyttä vanhemmiksi.

Äidit kuvaavat blogeissaan, miten myös yhteiskunnassa vallitsevat arvot ja normit saattavat kyseenalaistaa nuoren valmiuden äidiksi. Yksi näistä normeista liittyy koulutukseen ja sen mahdolliseen puutteeseen. Yhteiskunnassamme koulutusta arvostetaan ja ammattiin valmistumisen nähdään olevan yksi nuoren elämän keskeisistä päämääristä (kts. Chisholm & Hurrelman 1995, 135–136). Jos kouluttautuminen jää nuorella äidillä kesken lapsen saamisen vuoksi, voi ympäristö tulkita tämän uhkaksi perheen taloudelliselle tilanteelle sekä nuoren äidin työllistymiselle. Seuraavassa esimerkissä nuori äiti pohtii näitä yhteiskunnan asettamia normeja koulutukseen liittyen.

“Mulla on tämänhetkisenä koulutus pohjana ylioppilastutkinto ja keskenjääneet parturi-kampaajan opinnot. Suurimmat ennakkoluulot ainakin mun käsityksen mukaan nuorten vanhemmuudessa liittyvät koulutukseen – tai sen puutteeseen ja siihen että koulutuksen puute tarkoittaa automaattisesti huonoa taloudellista tilannetta johon ei ole hyvä tuoda lasta. Kuitenkin totuus on se että monet nuoret aikuiset tulevat oikein hyvinkin toimeen töitä tekemällä, vaikkei korkeakoulututkintoa vielä olisikaan takataskussa. Se ei myöskään tarkoita automaattisesti koulunkäynnin lopettamista, että tulee vanhemmaksi. Ainakin mulla on tarkoitus pyrkiä sinne korkeakouluun heti kun kuopus on tarpeeksi vanha” (S59)

Alussa äiti kertoo oman koulutustaustansa ja tuo esille yhteiskunnassamme vallitsevat ennakkoluulot nuoren äidin koulutuksen suhteen. Äiti kirjoittaa yleisestä oletuksesta, jonka mukaan vanhempien koulutuksen puute johtaa perheen huonoon taloudelliseen tilanteeseen. Tämän vuoksi lapset tulisi hankkia vasta kouluttautumisen jälkeen. Äidin mukaan normi kouluttautuneista vanhemmista on kuitenkin virheellinen: vähemmälläkin koulutuksella voi tulla hyvin toimeen ja selvitä lapsiperheen tuomista kustannuksista. Äiti näyttäytyykin tekstissä ikään kuin yhteiskunnan asettamien odotusten haastajana. Hän osoittaa, että erilaiset aikuistumisen vaiheet (esim. kouluttautuminen, työn hankkiminen ja lapsen saaminen) voivat tapahtua vaihtelevassa järjestyksessä, eikä äidiksi tulo ole esteenä korkeakoulututkinnon hankkimiselle.

Nuoriin äiteihin kohdistuvien ennakkoluulojen myötä äitien on usein vakuuteltava muille olevansa riittävän hyvä äiti lapselleen. Äidin pätevyyttä ja taitoja epäillään niin yhteiskunnan kuin lähipiirinkin taholta ja äidit kertovat blogeissaan, miten myös tuntemattomat ihmiset voivat kyseenalaistaa nuoren äidin kyvykkyyden toimia vanhempana. Nuorten äitien on ikään kuin ansaittava äitiytensä osoittamalla pätevyytensä ja taitonsa kasvattajana. Seuraava katkelma kertoo synnytyssairaalan henkilökunnan epäilevästä suhtautumisesta nuoreen äitiin.

“Kuitenkin sen 5 päivän aikana, jotka jouduin sairaalassa olemaan, minua vahdittiin ja valvottiin jatkuvasti. Huoneessani ravattiin koko ajan kysymässä olenko syöttänyt ja vaihtanut ja putsannut ja syöttänyt ja vaihtanut vaipan. Mitään en olisi saanut itse tehdä, vaan aina piti jonkun änkeä tuijottamaan vierestä ja tekemään puolestani, että katsopa sinä nyt vaan siinä kun minä näytän miten tämä tehdään. En pyytänyt kertaakaan apua, koska kaikki sujui hienosti, mutta se jatkuva valvonta sai oloni tuntumaan todella ahdistavalta, koska muita äitejä ei vahdittu samalla tavalla. Etenkin kun se ei ollut mitään kovin lämminhenkistä.” (M180)

Nuori äiti kirjoittaa, miten hän tunsikin olevansa valvovan silmän alla koko sairaalassaoloajan. Muiden äitien taitoihin luotettiin (*“muita äitejä ei vahdittu samalla tavalla”*), mutta hänen kohdallaan henkilökunta oli jatkuvasti opastamassa ja

neuvomassa, miten vauvaa hoidetaan. Äidin käyttämät sanavalinnat (*“vahdittiin”, “valvottiin”, “änkeä tuijottamaan”*) korostavat sairaalahenkilökunnan tunkeilevaa käytöstä. Äiti kirjoittaa, miten hän ei saanut edes mahdollisuutta osoittaa osaamistaan, kun henkilökunta teki kaiken hänen puolestaan. Tekstistä ilmenee, että äiti ikään kuin asetettiin hoitohenkilökunnan toimesta eri ryhmään kuin muut äidit; ryhmään, jonka taidot ja osaaminen vauvan kanssa eivät ole riittävät tai johon ei luoteta. Äitiys kuvataan tekstissä henkilökohtaiseksi ja intiimiksi asiana, johon muiden ei tulisi puuttua – etenkin, kun äiti ei itse nähnyt tarvitsevansa apua, vaan korosti kaiken sujuneen hienosti. Äiti vakuuttelee tekstissä omaa pärjäämistään korostaen, että hän ei *“pyytänyt kertaakaan apua”*.

Tutkimusblogimme kertovat, millaiseksi niiden kirjoittajat tulkitsevat yleisen yhteiskunnallisen suhtautumisen heihin nuorina äiteinä. Blogeissa kuvataan nuoriin äiteihin kohdistuvia erilaisia kulttuurisia epäilyjä, joihin lukeutuvat esimerkiksi koulutuksen puute, heikko taloudellinen tilanne, päihteiden käyttö ja vastuuttomuus vanhempana. Blogeissa kuvatut henkilökohtaiset kokemukset esittävät näiden epäilyjen osin suodattuvan omaan elämään, mutta yhtä lailla teksteissä myös haastetaan ja kumotaan niitä. Nuoren naisen äitiys näyttäytyy blogeissa voimaantumistarina, joka voidaan nähdä eräänlaisena vastauksena äitien kohtaamille epäilyille. Yhteiskunnan ennakkoluulojen kanssa kamppaileva, epävarma nuori äiti kasvaa vähitellen vastuuntuntoiseksi ja määrätietoiseksi vanhemmaksi. Vaikka nuoren naisen äitiys kuvataan blogeissa paikoittain haastavaksi, näyttäytyy se silti blogiteksteissä myönteisessä valossa. Nuori ikä tuo haasteiden ohella myös paljon hyvää äitiyteen: nuoret äidit kirjoittavat esimerkiksi jaksavansa arjen pyörittämistä varttuneempia vanhempia paremmin. Seuraavassa luvussa esittelemmekin supernaisen diskurssin, jossa äiti näyttäytyy kaikki arjen osa-alueet hallitsevana perheen organisoijana.

4 SUPERNAINEN – AHKERA ARJEN PYÖRITTÄJÄ

Kello 8.30 “Aamupalan ja Pikkukakkosen jälkeen mä siivoilin keittiötä, ja tytöt leikkivät omiaan.”

Kello 10.00 “Me rakennettiin Viivin kanssa kirjahyllyyn barbeille hieno huone jolla Viivi tykkäsi leikkiä. Sopivan hetken tullen liukenin paikalta kaivamaan imurin esille ja Veera tuli auttamaan mua siivouksessa. – – Sillä aikaa kun Veera kiskaisi ruhtinaalliset 27 minuutin päiväunet, mä kirjoitin postausta valmiiksi.”

Kello 12.00 “Veeran herättyä päiväunilta oli lounasaika. – – Ruuan jälkeen koitin vähän jumppailla kahvakuulan kanssa, mutta vaihdoin kuulan Veeraan kun hän halusi ehdottomasti osallistua jumppatuokioon.”

Kello 14.00 “Muka-urheilun jälkeen oli vuorossa suihku ja hiustenlaitto, sekä naaman fiksaaminen uloslähtökelpoiseksi.”

Kello 16.15 “Antti tuli kotiin – – Syötiin tänään kalapuikkoja – – Valitsinpa hienon päivän esitellä meidän ruokavaliota kun eineksiä sekä lounaalla että päivällisellä, hyi mua!”

Kello 18.00 “Ruuan jälkeen lähdettiin vielä pyörähtämään kaupassa ja kävelyllä sekä napattiin muutamat asukuvat”

Kello 20.00 “Neidit nukahtivat tyytyväisinä omiin sänkyihinsä – – nappasin vielä yhden kuvan nassusta päivän jälkeen ja istahdin koneelle rustaamaan tätä postausta” (S152–153)

Edellä oleva teksti on lyhennelmä postauksesta, jossa yksi bloggaajista kuvaa tavallista arkipäiväänsä lapsiperheen äitinä. Hän kuvaa äitiyttä monitaituruudeksi, jossa äiti yhdistää arjessaan luontevasti kodinhoidon, lasten kasvatuksen, bloggaamisen sekä

omasta ulkonäöstään huolehtimisen. Äiti on supernainen: tehokas, ahkera ja kaikki arjen osa-alueet hallitseva. Äidin arki on usein kiireistä ja työntäyteistä, mutta äiti ei turhasta valita. Tekstistä käy myös ilmi, ettei äidillä ole päivän aikana juurikaan lepotaukoja: lasten leikkiessä äiti siivoaa ja päiväunien aikana hän kirjoittaa postausta valmiiksi. Äitiys näyttäytyy kokopäivätyönä, jossa äiti työskentelee aamusta iltaan ahkerasti tasapainoillen äidin, naisen ja puolison rooleissa.

Seuraavaksi esittelemme tarkemmin muodostamaamme supernainen-diskurssia ja siihen kuuluvia piirteitä, jotka korostuvat erityisesti kahdessa tutkimusblogissamme. Tarkastelemme ensin supernaista bloggaajana ja kodinhengettärenä. Tämän jälkeen erittelemme äidin ulkonäköön ja vapaa-aikaan liittyviä supernaisen piirteitä. Luvun lopussa tuomme esiin myös puolison roolin supernaisen rinnalla.

4.1 Bloggaaja kodinhengettärenä

Äidit kuvaavat blogeissaan runsaasti kodinhoitoon, ruoanlaittoon ja bloggaamiseen liittyviä arjen tilanteita. Lapset hoidetaan luontevasti muun työskentelyn lomassa ja teksteissä korostuu usein äidin ahkeruus ja tehokkuus. Kaikissa kolmessa äitiysblogissa kuvataan perinteistä lapsiperheen työnjakoa, jossa kotiäiti pyörittää perheen arkea päivisin, kun isä käy ansiotyössä tuoden leivän pöytään. Äitien postauksissa näkyy kuitenkin myös moderni tasa-arvoinen perheajattelu, jossa isä osallistuu äidin rinnalla kotitöiden tekemiseen ja lastenhoitoon.

Postauksissa äidit kuvailevat arkeaan usein työntäyteiseksi. Bloggaajien teksteissä korostuu näkemys siitä, että kodin tulisi olla siisti ja järjestyksessä. Äidit siivoavat, pyykkäävät, tiskaavat, laittavat ruokaa ja hoitavat myös lapset siinä sivussa. Seuraava esimerkki on tällaisesta tilanteesta. Siinä kahden lapsen äiti kuvaa lukemattomia kotiaskareitaan joulun lähestyessä.

“Näitte eilen niitä aitoja kuvia meidän asunnostakin. Eilen illalla otin itseäni niskasta kiinni ja aloin siivota. Yöunille mennessä kämppä oli vielä paljon siistimpi kuin ikinä ennen on ollut. Olen pessyt miljoona koneellista pyykkää, viikannut hulluna vaatteita, laittanut tiskejä, siivonnut Kertun jälkiä, tehnyt pakettikortteja, paketoinut lahjoja, hinkannut kaappeja ja tasoja, tuonut kotiin joulutunnelmaa koristeilla, tehnyt ruokaa ja vaikka mitä. Olen nyt tyytyväisempi kuin aiemmin, mutta entistä väsyneempi. Kaiken lisäksi olen ollut eilisestä asti kuumeessa ja silti

vain siivonnut, koska jotenkin tuntuu, että kämpän on oltava joulukunnossa nyt.”(M29)

Edellä olevan esimerkin alussa äiti viittaa edelliseen postaukseensa, jossa hän on esitellyt omien sanojensa mukaan “aitoja kuvia” perheen asunnosta. Tällä hän viittaa siihen, että koti on ollut epäjärjestyksessä ja siivouksen tarpeessa. Äiti kuvaa olleensa tyytymätön tilanteeseen, minkä seurauksena hän päätti ryhdistäytyä ja tarttua toimeen saadakseen kodin jouluksi kuntoon. Äiti kertoo otteessa, miten paljon hän on saanut päivässä aikaan ja korostaa siivousurakkaansa äärimmäisin sanavalinnoin (“miljoona koneellista pyykkää” ja “viikannut hulluna vaatteita”). Lopussa äiti kertoo vielä, miten hän on puurtanut kodin siisteyden eteen kuumeestaan huolimatta. Puolisoa ei mainita esimerkissä lainkaan. Supernainen-diskurssiin liittyy kodinhoidon osalta jatkuva ahertaminen, työmäärän korostaminen ja huono omatunto siitä, jos koti ei ole viimeisen päälle laitettuna. Kuten esimerkistä käy ilmi, on äidin pidettävä kodista huolta sairastumisestaan huolimatta.

Äidit kuvaavat blogeissaan runsaasti ruokaan ja ruuanlaittoon liittyviä pohdintoja. Postauksissa toistuvat etenkin ruoan terveellisyys, säännöllinen ateriaritmi sekä ruoanvalmistuksen helppous ja nopeus. Monessa postauksessa korostetaan itse tehdyn ruoan paremmuutta verrattuna kaupan tarjontaan. Eineksiä ja roskaruokaa pyritään välttämään terveellisuuden nimissä.

“Kun vauvalle alkaa antaa velliä, suosittelen tekemään sen itse, koska noista kaupan velleistä ei ikinä tiedä, onko niissä oikeasti yhtään sen enempää ravintoarvoa kuin korvikkeessa.” (M109)

“Me ei juurikaan syödä roskaruokaa tai pizzaa – – Viivi ei edes tiedä mikä on hampurilainen.” (S130)

Esimerkeissä äidit tuottavat moraalisen erottelun hyvän ja huonon ruuan välille. Itsetehty ruoka kuvataan teksteissä paremmaksi ja terveellisemmäksi vaihtoehdoksi kuin einesruuat. Supernaisen kuuluu valmistaa ruoka alusta loppuun asti itse, puhtaita ja lisäaineettomia raaka-aineita käyttäen. Tämä korostuu etenkin arjessa – viikonloppuina ja loma-aikoina voidaan lipsua tarkasta ruokavaliosta ja syödä esimerkiksi nakkeja ja ranskalaisia, vaikka niitä normaalisti vältettäisiin. Arjessa kuitenkin kaihdetaan esimerkiksi karamellejä ja sopivina lasten herkkuna nähdään ksylitolipastillit ja täysjyväkeksit. Toisaalta yksi äideistä kirjoittaa postauksessaan, että kuopuksen ja esikoisen kanssa on toimittu ruuan suhteen eri tavoin: ”Siinä kun esikoinen sai nauttia itsetehdyistä soseista – – kuopus tyytyy kaupan purkkiruokaan” (M194). Myös tässä on

sanavalintojen (”nauttia”, ”tyytyy”) kautta havaittavissa moraalinen erottelu hyvän ja huonon ruuan välillä.

Kodinhoidon lisäksi äidit käyttävät paljon aikaa bloggaamiseen. Yksi äideistä kuvaa tätä blogissaan seuraavasti: *“Bloggaamiseen menee leijonasosa, uskokaa tai älkää. Lisäksi on vain sellaisia pakko hoitaa -asioita. Ja kotitöitä, tietenkin.”* (P19) Äitien postauksia kehystää oletus, että bloggaajan tulisi olla jatkuvasti lukijoidensa tavoitettavissa ja päivittää blogiaan säännöllisesti. Bloggaaminen näyttytyy teksteissä ikään kuin velvollisuutena ja muutamankin päivän blogihiljaisuudesta ilmaistaan huonoa omaatuntoa, mikä konkretisoituu seuraavissa esimerkeissä.

“Ajattelin nyt laittaa tällaisen pikkuisen kuulumispostauksen, koska viikko tulee muuten varmaan olemaan aika hiljainen. Mulla on kyllä pari postausta valmiina tällaisen hiljaisuuden varalta, ei hätää, en katoa kokonaan.” (M122)

“Moi, ja suurensuuret pahoittelut tämän viikon hiljaiselosta! Mä olin todella pienen tauon tarpeessa kun tuntui että hukun kaikkien tehtävien alle, nyt taas jaksaa ihan uudella puhdilla jamä oikein pursuilen ideoita! – – Instagramissa ja Facebookissa oon sentään vähän muistanut päivitellä” (S102)

Ensimmäisessä esimerkissä bloggaaja valmistele lukijoita tulevaan blogihiljaisuuteen ja kertoo postausvarannosta, joka hänellä on valmiina tällaista tilannetta varten. Lisäksi esimerkissä näkyy ristiriita poissaolon ja tavoitettavuuden välillä: toisaalta bloggaaja ilmaisee pitävänsä taukoa bloggaamisesta, mutta heti seuraavassa virkkeessä hän antaa vihjeen etukäteen valmisteltujen postausten käyttämisestä. Bloggaajan on siis oltava jatkuvassa valmiustilassa, vaikka pitäisikin bloggaamisesta taukoa. Tämä ilmenee myös toisessa esimerkissä, jossa bloggaaja on taukonsa aikana päivittänyt kuulumisiaan muun sosiaalisen median välityksellä. Lisäksi hän pahoittelee suuresti bloginsa viikon kestänyttä hiljaiseloa ja lupaa panostaa blogin kirjoittamiseen uusin ideoin.

Molemmat esimerkit ilmentävät supernainen-diskurssia siten, että äidin on kaikkien muiden askareidensa ohella päivitettävä myös blogiaan säännöllisesti käyttäen siihen runsaasti aikaansa. Paitsi että bloggaaja tuottaa jatkuvasti uusia postauksia, kuuluu bloggaamiseen yhtenä olennaisena osana myös aktiivinen vuorovaikutus bloggaajan ja lukijoiden välillä. Tämä konkretisoituu erityisesti lukijoiden lähettämien kommenttien huomioimisessa ja niihin vastaamisessa. Lisäksi bloggaajat ovat aktiivisesti esillä myös muussa sosiaalisessa mediassa ja järjestävät tapaamisia sekä lukijoiden että toisten bloggaajien kanssa. Supernainen on siis ahkera myös bloggaajana. Hän pyrkii

päivittämään blogiaan säännöllisesti ja ottaa syyllisyyden ilmauksilla vastuun myös bloggauksen jatkuvasta hoitamisesta.

4.2 Kuntoilua, kauneudenhoitoa ja asukuvia

Äidit kuvaavat blogeissaan runsaasti kuntoiluun, vaateostokseen sekä kauneudenhoitorutiineihin liittyviä tilanteita, jotka hoituvat luontevasti muiden arkisten askareiden lomassa. Supernaisen arki on kiireistä ja työntäyteistä, mutta aikaa tulisi riittää myös omasta hyvinvoinnista ja ulkonäöstä huolehtimiseen. Lisäksi sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen nähdään tärkeäksi.

Äitien postauksista ilmenee, että vaikka kuntoilu kuvataankin tärkeäksi, vaikeuttaa kiireinen arki kuntoiluun käytettävän ajan löytymistä. Kuntoilun jäädessä vähemmälle äiti ilmaisee huonoa omaatuntoa fyysisen hyvinvointinsa ylläpidon laiminlyönnistä. Vauvaperheen elämässä äidin oma aika on usein vähäistä ja esimerkiksi imetys asettaa omat haasteensa urheiluun. Seuraava esimerkki tuo esiin tämän pulman ja kertoo samalla äidin yrityksestä saada raskauden aikana kertyneet kilot karisemaan.

“Synnytyksen jälkeen yritin luottaa siihen, että kilot kyllä putoavat täysimetyksellä. Näin ei kuitenkaan käynyt vaan vaa’an lukema alkoi jopa kivuta ylöspäin, joten päätin tehdä muutoksen ruokavaliooni ja ottaa taas liikunnan mukaan arkeen. Otin salijäsenyyteni pois tauolta, mutta oli hyväksyttävä se fakta, että vauvan kanssa ja etenkin imettäessä, salille ei päässyt tuttuun tapaan.” (M112)

Esimerkin alussa äiti ilmaisee tyytymättömyyden painoonsa ja kertoo päättäneensä parantaa ruokavaliotaan ja liikuntatottumuksiaan. Tekstistä kuvastuu oletus synnyttäneen äidin nopeasta palautumisesta takaisin synnytystä edeltäneisiin mittoihin. Äiti kuitenkin toteaa esimerkin lopussa, että pienen vauvan kanssa mahdollisuudet kuntoiluun ovat rajalliset. Seuraava esimerkki osoittaa, miten äiti voi kiireisenkin arjen keskellä järjestää aikaa omasta kunnostaan huolehtimiseen, vaikkei aina kuntosalille ehtisikään.

“Ruuan jälkeen koitin vähän jumppailla kahvakuulan kanssa, mutta vaihdoin kuulan Veeraan kun hän halusi ehdottomasti osallistua jumppatuokioon. Laitoin muka uudet fitnessbyysat jalkaan että tulisi urheilullinen fiilis, hahah! Kyykkäsin vauvan – – kanssa niin että sain hien pintaan.” (S152)

Esimerkissä näkyy, miten äiti pyrkii löytämään arjesta aikaa edes lyhyeen kuntoiluhetkeen ja yhdistämään äitiyden sekä omasta itsestään huolehtimisen. Lastenhoito asettaa omat haasteensa äidin kuntoiluun, mutta tekstissä kuvataan, miten äiti vaihtaa kahvakuulan sulavasti lapseensa tämän ilmaistua halukkuutensa osallistua jumppaan. Treenaaminen ei siis kuitenkaan syrjäytä lapsen huomioimista. Äiti käyttää tekstissä vähätteleviä sanavalintoja (”vähän jumppailla”, ”muka”, ”hahah”), joista voi tulkita, ettei äiti kuntoile kovin tosissaan eikä pidä omaa urheilusuoritustaan kummoisena. Supernainen-diskurssiin voidaankin liittää oman toiminnan vähättely ja pyrkimys täydellisempään suoritukseen. Tämä näkyy esimerkiksi yhden bloggaajan kuntoiluaiheisen postauksen valokuvissa, jotka osoittavat äidin olevan hyvin hoikassa kunnossa. Silti äiti toteaa postauksessa olevansa tyytymätön omaan kehonkuvaansa ja kertoo aikomuksistaan laihduttaa vielä lisää. Tämä täydellisyyden tavoittelu näkyy kuntoilupostauksen ohella myös aiemmin tarkastelemassamme äiti kodinhengettärenä -luvussa. Supernainen ei tyydy hyvään, vaan vaatii itseltään aina parempaa.

Äidit käsittelevät blogeissaan kuntoilun lisäksi paljon kauneudenhoitoon ja vaatteisiin liittyviä aiheita, joiden myötä välittyy kuva ulkonäön tärkeästä merkityksestä äideille. Jo aiemmin esitellyssä katkelmassa (s.40) yksi äideistä kuvaa laittautuvansa ”uloslähtökelpoiseksi” ennen kuin hän lähtee lastensa kanssa ulkoilemaan. Omassa kodissaan supernainen voi pukeutua rennosti sekä olla meikittä, mutta kotoa poistuessaan ulkonäön tulee olla huoliteltu. Tämä näkyy yhden äidin postauksessa, jossa hän kertoo uusien joogahousujensa olevan niin tyylikkää, että niillä kehtaa jopa ”käydä lähikaupassakin häpeilemättä”. Joogahousujen valintaa kauppareissulle perustellaan lukijoille tyylikkäällä ulkonäöllä, muutoin ne eivät soveltuisi kaupassa käyntiin.

Äidit lisäävät blogeihin jatkuvasti valokuvia uusista vaateostoksistaan sekä kauneudenhoitotuotteistaan. Lisäksi ulkonäön merkitystä korostavat postauksiin lisätyt valokuvat äitien päivittäisistä asukokonaisuuksista, joissa asuvalinnat ovat tarkkaan mietittyjä ja äidit huolellisesti laittautuneita. Tämä ilmenee seuraavasta esimerkistä.

*”Ennen äitien tapaamista mä sain nauttia siitä että mulla oli kerrankin ammattitaitoinen kuvaaja hyvällä kuvauskalustolla varustettuna mukana eli sain teille vähän normaalia siistimmät asukuvat, kiitos ihanan Marjon! Siinä on kyllä neiti joka saisi kenet tahansa näyttämään hyvältä kuvissa. Me kuvattiin keskustassa Pitkäkadulla ja Yliopistonkadulla että saatiin vähän kaupunkifilistä kuviin.”
(S121)*

Äiti kuvaa esimerkissä omien sanojensa mukaan eräänlaisen poikkeustilanteen, jossa kuvaajana toimii *“kerrankin ammattitaitoinen valokuvaaja”*. Hänen avullaan blogiin saadaan tavanomaista hienompia asukuvia. Esimerkissä korostuu jo aiemmin mainittu supernaisen pyrkimys parempaan: tavallisia asukuvia vähätellään ja vain ammattitaitoinen valokuvaaja välineineen kykenee ottamaan äidin kriteerit täyttäviä kuvia. Äiti mainitsee esimerkissä lisäävänsä asukuvia lukijoitaan varten ja niiden ottaminen on tarkoin suunniteltu miljöötä myöten. Tämä ilmentää äidin suurta panostamista niin bloggaamiseen kuin ulkonäköön.

Vaatteiden ohella ulkonäön tärkeyttä äidille kuvaavat meikkaamisesta ja hiustenlaitosta kertovat postaukset. Äitiyden myötä aikaa laittautumiseen ei välttämättä enää ole yhtä runsaasti käytettävissä verrattuna aikaan ennen äidiksi tuloa. Koska supernaisen aika on usein kortilla, ovat erilaiset arkea helpottavat ja nopeuttavat ratkaisut tervetulleita. Yksi äideistä kuvaa postauksessaan, miten kiireisen äidin on mahdollista pitää huolta kauneudestaan vaivattomasti.

“Voin suositella kaikille lämpimästi Kauneusstudio Kajalia, etenkin äideille, joilla ei ole aikaa laittautua. Nyt ei voi edes vedota kalliiseen hintaan, sillä siellä on nyt ripsenpidennykset tarjouksessa vain 50 euroa, joten kannattaa varata aika ja helpottaa elämää! Ihanaa kun nyt näyttää aina jo herätessään vähän laittautuneelta, eikä tarvitse meikata muuta kuin kulmat! En ole raskausaikana todellakaan jaksanut laittautua, joten olen niin onnessani, ettei nyt tarvitse näyttää joka päivä ihan roskisdykkarilta.” (M53)

Alussa äiti mainostaa kauneushoitolaan korostaen sen soveltuvan erityisesti äideille, joilla ei ole aikaa laittautumiseen. Tämä kuvastaa näkemystä siitä, ettei lapsiperheen äidillä ole aina aikaa huolehtia omasta ulkonäöstään, vaan sen sijaan hän on valmis maksamaan hiukan ylimääräistä näyttääkseen kauniimmalta. Samalla ripsenpidennykset vähentävät laittautumiseen käytettävää aikaa ja vapauttavat sitä muuhun tärkeämpään toimintaan.

Kuntoilun ja kauneushoidon ohella myös sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen on tärkeä osa äitien hyvinvointia. Supernaiset tarvitsevatkin perhe-elämänsä ohella myös omaa aikaa, jolloin he irtautuvat hetkeksi äidin roolista ja tapaavat ystäviään. Supernainen pitää huolen sosiaalisista suhteistaan, mikä taas edesauttaa äidin omaa jaksamista perheen arjen pyörittäjänä. Äidit viettävät vapaa-aikaansa ystäviensä kanssa muun muassa ravintolassa käyden, shoppaillen ja kuulumisia vaihdellen. Seuraavassa esimerkissä äiti kuvaa vapaa-ajan viettoaan ystävänsä kanssa.

“Tultiin meille ja korkattiin Lindan kanssa pullo oikeaa shamppanjaa, sillä keskiviikkona mä vaihdoin vapaalle! Me nautittiin yhdet lasilliset shamppanjaa kera mansikoiden meillä ja lähdettiin sitten Lindan kanssa viettämään tyttöjen iltaa pitkästä ajasta, edellisen kerran meillä oli Lindan kanssa tyttöjen ilta vuosi sitten maaliskuussa, että oli jo aikakin. Veera ja Viivi jäivät tyytyväisenä Antin kanssa kotiin nukkumaan.” (S 102)

Esimerkin alussa äiti kuvaa irtautumistaan arjesta sanoen *“mä vaihdoin vapaalle”*. Perhe-elämän arki näyttäytyy äidille päivätyönä huolimatta siitä, että hän on äitiyslomalla tai hoitovapaalla kotona. Tekstissä vapaa-ajaksi kuvataankin äidin oma aika, jossa lapset, puoliso ja perheen arki eivät ole läsnä. Äitiydestä irrottaudutaan hetkeksi ja keskitytään pitämään hauskaa yhdessä ystävän kanssa. Huomionarvoista on, että äidin tulee ikään kuin ansaita irtautuminen arjesta. Esimerkissä äiti perustelee oikeuttaan hauskanpitoon sillä, että hän on viettänyt tyttöjen iltaa viimeksi yli vuosi sitten. Äiti kertoo käyttäneensä alkoholia ystävänsä kanssa ja se liitetään osaksi hauskanpitoa. Samassa lauseessa mainitaan kuitenkin, että shamppanjaa nautittiin vain yhden lasillisen verran. Tällä äiti korostaa kohtuullista alkoholinkäyttöään, mikä toistuu monissa muissakin alkoholinkäyttöä käsittelevissä postauksissa. Esimerkin lopussa äiti mainitsee lasten jääneen tyytyväisinä isänsä kanssa kotiin ja osoittaa näin, ettei lapsille koidu illanvietosta mitään harmia. Tarkastelemme tätä lapsen edun ensisijaisuutta tarkemmin viidennessä luvussa *“Kasvattajaäiti”*.

4.3 Puoliso supernaisen rinnalla

“Tänään oli tulevassa päiväkodissa vanhempainilta. Otin Laurin henkiseksi tueksi vaikka tuo möllöttäjä väittikin että ei siellä muita isejä kuitenkaan ole. Ei ollutkaan!” (P12)

Äidit kuvaavat usein blogeissaan selviytyvänsä perheen arjen pyöryksestä yksin miehen käydessä ansiotyössä. Silti jokaisen kolmen tutkimusblogimme äidin rinnalla kuvataan puoliso, joka jakaa arjen askareet. Blogeissa ilmenee moderni perhekäsitys, jossa sekä äiti että isä osallistuvat yhtä lailla kodin- ja lastenhoitoon. Kuten edellä olevasta esimerkistä ilmenee, näyttäytyy äiti kuitenkin perheen päänä, joka viime kädessä vastaa perheen asioista. Vaikka kyseessä on vanhempainilta – joka jo nimensä puolesta viittaa sekä äitiin että isään – on molemmilla vanhemmilla katkelman perusteella käsitys äideille suunnatusta tilaisuudesta. Katkelma päättyy toteamukseen siitä, ettei paikalle ollut saapunut muita isiä. Katkelmassa isän rooli on passiivinen:

hänet *“otetaan mukaan henkiseksi tueksi”*. Vaikka isä olisikin passiivinen *“möllöttäjä”*, voi hän seuraavan esimerkin mukaan myös ottaa vastuuta perheen arjen pyörittämisestä tarpeen vaatiessa.

“Ennen mä olin oikeastaan sellainen kunnon pikkuvaimo. Se oli aina minä joka siivosi ja teki ruokaa, sekä naureskellen yritti opettaa Villeä pesemään pyykkiä ja laittamaan tiskikoneen päälle. Ja se oli ihan ok, meidän suhde oli suhteellisen alussa ja pidin mielelläni huolta Villestä. Kun tulin raskaaksi, kaikki alkoi kääntyä toistepäin. Mä makasin sängyssä oksentamassa ja Ville-raukan oli pakko opetella tekemään ruokaa, ensimmäistä kertaa elämässään. – – Ville joutui myös luonnollisesti alkamaan siivota ja pitää huolta taloudesta. Sen 9 kuukauden aikana Ville oppi todella paljon ja otti paljon vastuuta.” (M35)

Esimerkin alussa äiti kuvaa, miten hän oli ollut parisuhteen alussa vastuussa talouden hoidosta ja yrittänyt leikillään ohjeistaa puolisoaan kotitöissä. Äiti ilmaisee olleensa tuolloin tyytyväinen tilanteeseen, eikä tuo tekstissä esille huomioita tasapuolisesta kotitöiden jakamisesta. Kaikki kuitenkin muuttui, kun perheeseen alettiin odottaa lasta ja äidin huonovointisuus esti kotiaskareiden hoitamisen. Kotitöiden siirtymistä äidiltä puolisolle perustellaan tekstissä äidin kyvyttömyydellä, jonka takia *“Ville-raukan oli pakko”* ottaa vastuuta kotitöistä ja opetella aiemmin äidille kuuluneiden askareiden hoitoa. Uuden vastuualueen harteilleen saaneesta puolisosista puhutaan tekstissä säälivään ja osin humoristiseen sävyyn. Äiti ikään kuin pyytelee anteeksi, ettei voinut huolehtia kodista entiseen tapaan, vaan joutui sysäämään vastuun puolisolleen. Esimerkin lopussa äiti kehuu miehensä suoriutumista ja vastuun ottamista perheen kotitöistä. Myöhemmin samassa postauksessa hän kuvaa roolien tasoittuneen lapsen syntymän jälkeen, mutta korostaa silti äidin suurempaa vastuuta kodin askareiden hoitamisesta.

Kahdesta edeltävästä esimerkistä poiketen yksi äideistä painottaa postauksessaan vanhempien tasavertaisuutta perheessä, mikä ilmenee seuraavasta esimerkistä.

“Kahden lapsen kanssa se on entistä tärkeämpää että molemmat vanhemmat osallistuvat niin lasten- kuin kodinhoitoonkin yhtälailla. Kun kumpikin hoitaa oman osansa on suurempi mahdollisuus ehtiä joskus tekemään jotain myös yhdessä ja kaikki sujuu sutjakammin. Meidän ei onneksi koskaan ole tarvinnut tästä asiasta edes käydä keskustelua, molemmille kun on alusta asti ollut selvää että perhe on perustettu yhdessä ja yhdessä kaikki myös tehdään. Vessanpesu ja imurointi kuuluvat mun suosikkeihin, Antti taas tykkää siivota keittiötä. Molemmat tykkäävät laittaa ruokaa, mutta arkisin ruoka odottaa valmiina kun Antti tulee töistä. Se on mun mielestä mukava tapa toivottaa tervetulleeksi puoliso töistä kotiin ja jutella yhteisellä aterialla päivän jutuista.” (S 115)

Esimerkissä äiti painottaa puolisoiden olevan keskenään yhtä mieltä siitä, että kotityöt kuuluvat kummallekin. Työnjako puolisoiden välillä on selkeä, mikä helpottaa arjen sujuvuutta ja ajan järjestymistä yhteiselle tekemiselle. Tekstistä ilmenee, että äiti pitää tärkeänä puolison huomioimista arjen keskellä: ruoka odottaa arkisin valmiina miestä varten tämän saapuessa kotiin. Nämä pienet huomionosoitukset korostavat parisuhteen merkitystä ja että nainen on paitsi äiti lapsilleen myös puoliso miehelleen. Tämän kaksoisroolin hoitaminen vaatii supernaiselta organisointikykyä, sillä äitinä olemisen lisäksi myös parisuhteelle on järjestettävä aikaa. Seuraavat esimerkit ilmentävät parisuhteen merkitystä.

“Iltaisin ja öisin me ollaan saatu aina niitä rauhallisia kahdenkeskisiä hetkiä kun ollaan vähän nipistetty omista yöunista, mikä näkyy pienten silmäpussien radikaalina eskaloitumisena koko naaman roikkumiseksi.” (S 114)

“Muistan kun oltiin alkukesästä kaupassa ja molemmat neidit sattuiivat nukahtamaan alun jälkeen ensimmäistä kertaa yhtäaikaan rattaisiin. Se tunne kun sai käydä kaupassa ja liihotella kahdestaan valitsemassa herkuja oli jotain sanoinkuvailemattoman ihanaa! Sittenmin ne kerrat ovat jo lisääntyneet ja usein tulee lähdettyä yhdessä kävelyille juuri Viivin päiväuniaikaan kun tietää että Veerakin nukahtaa takuuvarmasti kun vaunut ovat liikkeellä ja saadaan näinollen pari tuntia kahdenkeskistä juttelu-aikaa ja vielä ulkoilut kaupanpäällisiksi.” (S 114)

Ensimmäisessä esimerkissä yhteistä aikaa parisuhteelle järjestetään omien yöunien kustannuksella. Puolisoiden välinen kahdenkeskinen aika kuvataan niin tärkeäksi, että sen vuoksi ollaan valmiit tekemään pieniä uhrauksia. Parisuhdeajan tärkeyttä korostetaan esimerkin lopussa, jossa äiti kuvaa äärimmäisin ja humoristisinkin sanavalinnoin ulkonäön muuttumista univajeen vuoksi (*“pienten silmäpussien radikaalina eskaloitumisena koko naaman roikkumiseksi”*). Toisessa esimerkissä yhteistä aikaa järjestyy perheen aikatauluja organisoimalla ja yhteen sovittamalla siten, että lapset nukkuvat päiväunet yhtä aikaa. Esimerkistä ilmenee, että puolisoit voivat löytää yhteistä aikaa yllättävistäkin tilanteista ja nämä pienet kahdenkeskiset hetket arjen keskellä kuvataan postauksissa merkityksellisiksi.

Yksi äideistä kirjoittaa parisuhteen hoitamisesta postauksessaan otsikolla *“Extempore parisuhteenhoitoa”*. Tekstissä kuvataan vanhempien irtiottoa lapsiperheen arjesta: pariskunta käy elokuvissa ja ravintolassa syömässä lapsen ollessa isovanhemmillaan hoidossa muutaman tunnin ajan. Äiti kertoo kysyneensä isovanhemmilta väliaikatietoja lapsen kuulumisista, mikä osoittaa lapsen olevan äidin mielessä myös silloin, kun vanhemmat viettävät kahdenkeskistä aikaa. Kuitenkin parisuhde-aika kuvataan

merkitykselliseksi koko perheen hyvinvoinnille ja äidin jaksamiselle. Äiti tiivistää tämän postauksen lopussa seuraavasti: *“Oli todella rentouttavaa vähän tuulettua. Kotona usein seinät kaatuvat päälle ja riitaa syntyy helpommin.”* Äidin täytyy siis välillä irrottautua perheen arjesta ja antaa aikaa myös parisuhteelle. Näin toimien hän jaksaa taas pyörittää perheen arkea tehokkaasti.

Edellä olemme kuvanneet supernaisen työntäyteistä arkea, jossa yhdistyvät elämän monet eri osa-alueet. Supernaisen diskurssissa kuvastuu ahkera ja sisukas äiti, joka hallitsee perhe-elämän vaivattomasti siitä nauttien. Äidin roolin rinnalla supernainen huolehtii myös parisuhteestaan ja omasta hyvinvoinnistaan.

5 KASVATTAJAÄITI

“Jokaiseen päivään mahtuu miljoonia tunteita, niin rakkautta, naurua, kuin huoltakin. Tärkeää on kuitenkin kaiken kiireen ja kaikkien tunteiden keskellä muistaa olla läsnä lapsille, keskittyä ja kuunnella heitä. He eivät välttämättä muista lapsuudestaan kaikkia niitä hetkiä, jotka me vanhemmat ollaan koettu tärkeinä, eikä heille välttämättä jää mieleen miten hieno legotalo rakennettiin silloin yhtenä sunnuntaina huhtikuussa. Mutta he muistavat, että vanhempi on ollut täysillä mukana heidän jutuissaan, ja häneen on voinut luottaa ja tietää että hän rakastaa vaikka mitä ikinä tapahtuisi.” (S195)

Edellä olevassa esimerkissä äiti kirjoittaa vanhemman läsnäolon merkityksestä lapsen elämään. Tutkimusblogeissamme esiintyy runsaasti vastaavanlaisia pohdintoja lasten kasvatukseen liittyen. Äidit kuvaavat postauksissaan kasvatustajatteluun ja perustelevat omaa toimintaansa vanhempina. Kullakin heistä on oma ainutlaatuinen näkemyksensä lasten kasvatuksesta, mutta postauksista on löydettävissä myös monia yhteneviä ajatuksia vanhemmuuteen ja lasten kasvattamiseen liittyen.

Tässä luvussa tarkastelemme muodostamaamme kasvattajaäiti-diskurssia, joka koostuu äitien kasvatuspohdinnoista ja omalle lapselle omistautumisesta. Keskeistä on myös äidin näyttäytyminen oman lapsensa asiantuntijana: äiti tuntee lapsensa parhaiten ja tietää, miten häntä tulee kasvattaa. Tutkimusblogiemme perheet olivat aineistonkeruuvaiheessa ydinperheitä ja äitien postauksissa isä näyttäytyy tasavertaisena kasvattajana äidin rinnalla. Koska tämän tutkimuksen fokus on kuitenkin äideissä,

emme syvenny jaetun vanhemmuuden teemoihin, vaan keskitymme tarkastelemaan ainoastaan äitiä kasvattajana.

5.1 Lapsi elämän keskipisteenä

Tutkimusblogiemme äidit kirjoittavat, miten koko heidän ajatusmaailmansa muuttui vanhemmaksi tulon myötä. Lapsesta ja hänen hyvinvointinsa turvaamisesta tuli äidin päätehtävä ja itsekkyyks sekä oman edun tavoittelu väistyivät vanhemmuuden tieltä. Yksi äideistä tiivistää tämän seuraavasti: *“Äitiys on elämän tärkein asia ja lasten eteen tekee kaikkensa. Lapset tulevat aina ensin ja kaikki muu sen jälkeen.”* (M180) Äidin kirjoituksessa kiteytyy ajatus siitä, että äitiys nähdään elämäntehtäväksi ja lapsen etu on aina ensisijainen. Lapselle omistautuminen näkyy äitien kirjoituksissa esimerkiksi perheen päivän rytmittymisenä lapsen tarpeiden mukaisesti sekä äidin luopumisena omista henkilökohtaisista mieliteoistaan ja haluistaan lapsen edun mennessä kaiken muun edelle. Ajoittain lapsen parhaan ajattelemisen ja äidin omat toiveet voivat kuitenkin olla ristiriidassa keskenään. Seuraavassa esimerkissä raskaana oleva äiti kertoo harmituksestaan, kun rockfestivaalit (*“ruissi”*) jäävät väliin lapsen vuoksi.

“Itku tuli tänään useampaan otteeseen kun harmitti niin paljon, etten nyt päässytäkään ruissiin. Mutta pitää ajatella vauvan parasta, joten ruissi sai jäädä mun osalta ja ensi vuonna sitten uusi yritys.” (M84)

Äiti korostaa esimerkissä vahvistussanoja (*“useampaan otteeseen”, “niin paljon”*) käyttäen, miten harmissaan hän on suunnitelmiansa peruuntumisesta ja kertoo jopa itkeneensä asian vuoksi. Seuraavassa virkkeessä hän kuitenkin toteaa, että äitinä hänen *“pitää ajatella vauvan parasta”*, vaikka ratkaisu asiaan ei olisi äidille mieluinen. Äidin käyttämä verbi *“pitää”* kuvastaa sitä, että lapsen edun mukaisesti toimiminen on äidin velvollisuus. Äiti uhrautuu lapsensa vuoksi luopuen omista toiveistaan ja suunnitelmistaan. Esimerkin lopussa äiti toteaa yrittävänsä päästä rockfestivaaleille ensi vuonna uudestaan. Äidillä on siis omia henkilökohtaisia tarpeita, mutta ne jäävät toissijaisiksi äidiksi tulon myötä. Seuraava esimerkki osoittaa, että lapsen parasta ajatellaan myös silloin, kun vanhemmat päättävät hetkeksi irtautua lapsiperheen arjesta.

“Me ei olla käyty nyt vuoteen yhdessä juhlimassa Antin kanssa, koska ensin olin raskaana ja nyt Veera on vielä niin pieni etten ole raaskinut jättää häntä hoitoon. Sitten kun tulee aika että me lähdetään joskus juhlimaan yhdessä, Veera ja Viivi

jäävät kotiin ja hoitaja (luultavasti mun äiti) tulee meille heitä hoitamaan. Kotona Veeralla on varmasti turvallisempi olo olla ensi kertaa hoidossa kun hän on tutussa ympäristössä ja täältä löytyy kaikki tarpeellinen helposti. – Pienten lasten kanssa mun mielestä hoitokuviot on helpointa järjestää näin ja itsestään ei tunnu niin pahalta jättää lasta kun tietää että hän on kotona eikä ole yötä poissa.“ (S104)

Katkelmassa äiti kirjoittaa ajatuksistaan vanhempien juhlintaan ja lastenhoitojärjestelyihin liittyen. Heti esimerkin alussa äiti kertoo, että he eivät ole miehensä kanssa päässeet yhdessä juhlimaan pitkään aikaan raskauden ja pienen lapsen vuoksi. Vanhempien juhlintaa ja lasten jättämistä hoitoon ei nähdä vielä ajankohtaisena (*“sitten kun tulee aika”*), mutta äiti kuitenkin suunnittelee jo etukäteen mahdollista irtiottoa perheen arjesta. Tekstissä äiti korostaa hoitojärjestelyjen huolellisen suunnittelun tärkeyttä sekä sitä, että lapsen olon tulee olla turvallinen vanhempien ollessa poissa. Äiti kirjoittaa katkelmassa ensisijaisesti lapsen näkökulmasta ja pohtii, että lapsen kannalta paras ratkaisu olisi järjestää hoito kotioloissa. Lopussa hän toteaa kuitenkin hoitojärjestelyn olevan myös hänen kannaltaan mieluinen (*“itsestään ei tunnu niin pahalta”*) ja hoitaminen kotiolosuhteissa kuvataan yökyläilyä paremmaksi vaihtoehdoksi. Tekstistä välittyy ajatus siitä, että lapsen etu on aina ensisijainen lastenhoitoon liittyviä päätöksiä tehtäessä. Lisäksi esimerkistä ilmenee, että lapsen jättäminen on äidille emotionaalisesti vaikeaa. Äidin roolissa ei ole siis kyse vain vastuusta, vaan myös siitä, että tunnesuhde lapseen on vahva.

Perheen arkirutiinit rytmittyvät äitien postauksissa pääosin lasten tarpeiden pohjalta. Tämä näkyy selkeimmin äitien kertoessa perheensä ruokailutavoista sekä unirytmistä. Näiden lisäksi kodin askareista ja sovituista menoista ollaan valmiita joustamaan lapsen takia. Yksi äideistä kirjoittaa esimerkiksi, miten siivoamiseen käytetty aika on pois lapselta ja kodin siisteyttä tärkeämpää on lapsen hyvinvoinnista huolehtiminen. Tämän vuoksi perheessä on panostettu kotiaskareiden sijaan siihen, että lapsen päivät ovat *“mielenkiintoisia ja touhun täytteisiä”* (M35). Myös muut äidit kirjoittavat postauksissaan erilaisten lapsille suunnattujen aktiviteettien tärkeydestä, mikä ilmentää äitien omistautumista lapsilleen. Aktiviteetit voivat toisinaan olla arjesta irtautumista ja elämysten tarjoamista esimerkiksi retkien, matkojen tai juhlien merkeissä. Lisäksi myös arkisemmat toiminnot ja harrasteet, kuten esimerkiksi ulkoilu tai lasten leikkeihin osallistuminen, kuvataan blogeissa tärkeäksi osaksi lasten virikkeellistä arkea. Yksi äideistä kertoo perheensä toiminnantäyteisestä päivästä seuraavasti:

“Tänään ollaan yritetty tehdä tyttöjen kanssa kaikkea ekstrakivaa, käytiin rannalla uimassa, ja jopa minä heitin talviturkin! Lisäksi ollaan rakennettu seitsemän eriväristä legotaloa, syöty Viivin valitsemaa ruokaa (pizzaa), käyty kirjastossa lainaamassa uusia iltasatuja mummulle luettavaksi ja köllötelty ja völlötelty yhdessä kaikki muu aika.” (S177)

Esimerkki on osa postausta, jossa äiti kertoo vanhempien lähtevän seuraavana päivänä reissuun ja lasten jäävän siksi aikaa isoäidilleen hoitoon. Tästä kontekstista katsoen äidin käyttämä sanavalinta *“ekstrakivaa”* tuo lukijalle mielikuvan siitä, että äidin on ikään kuin hyvitetävä lapsilleen tuleva poissaolonsa järjestämällä heille vielä tavallista mielisempää toimintaa ennen lähtöä. Äiti luettelee katkelmassa monia eri aktiviteetteja, joita hän kuvailee hyvinkin yksityiskohtaisesti. Äiti korostaa tekstissään omistautumistaan lapsen kanssa tekemiseen niin lapsen osallisuudella (*“syöty Viivin valitsemaa ruokaa”*) kuin aktiviteettien runsaudella (uiminen, legorakentelu, kirjastoretki, yhdessäolo perheen kesken) ja niiden monipuolisuudella (*“seitsemän eriväristä legotaloa”*). Katkelmassa painottuu lapselleen omistautuva ja tämän hyvinvoinnista huolehtiva äiti, joka haluaa tarjota lapselleen monipuolisen ja virikkeellisen lapsuuden. Äidin voimavarat eivät kuitenkaan aina riitä ja joskus riittävien aktiviteettien tarjoaminen kotiooloissa käy liian haastavaksi. Seuraava esimerkki kertoo tällaisesta tilanteesta, jossa äidin jaksamista kuormittavat niin vaativa koliikkivauva kuin työkiireetkin, eivätkä voimat enää riitä esikoisen virikkeellisen arjen turvaamiseen.

“Mä en pystynyt tarjoamaan Kertulle mitään virikkeitä kotona, ja kun vielä oli pakko tehdä joten kuten töitäkin, päiväkotia oli meille oikea ratkaisu. Normaalissa tilanteessa en ole ikinä kannattanut toisen lapsen laittamista hoitoon, mutta koliikki on kaikkea muuta kuin normaali tilanne. Päiväkodin aloittamisen jälkeen Kerttu muuttui selkeästi iloisemmaksi ja elämä muuttui rytmittyneemmäksi.” (M191)

Äiti kirjoittaa katkelmassa laittaneensa esikoislapsensa päivähoitoon haastavan perhetilanteen vuoksi. Hän korostaa, ettei olisi *“normaalissa tilanteessa”* menetellyt näin, mutta pikkusisaruksen koliikin takia virikkeiden tarjoaminen kotiooloissa oli mahdotonta. Äiti perustelee ratkaisuaan lapsen parhaalla: päiväkotia pystyy tarjoamaan Kertulle kotia virikkeellisemmän ympäristön ja päivähoitoon aloittaminen vaikutti paitsi lapsen hyvinvointiin myös koko perheen elämään myönteisiä muutoksia tuoden (*“Kerttu muuttui selkeästi iloisemmaksi ja elämä muuttui rytmittyneemmäksi”*). Äidin puhe tuottaa tässä moraalisen erottelun kotihoidon ja päivähoitoon välille: kun äiti on kotona, myös lapsen tulee olla kotona. Päiväkotia nähdään esimerkissä vaihtoehtona vain

perustellussa poikkeustilanteessa. Tässäkin katkelmassa painottuu lapsen etu, sillä ratkaisu päivähoitoon laittamisesta tehtiin ennen kaikkea lapsen parasta ajatellen, ja äidin kuvauksessa lopputulos vakuuttaa ratkaisun oikeellisuuden.

Lapsikeskeisyys näkyy blogeissa myös äidin epätietoisyytenä ja hedonististen arvojen, kuten mielihyvän ja nautinnon, toissijaisuutena. Äidit kirjoittavat olevansa valmiita luopumaan itselleen mielihyvää tuottavista asioista, mikäli lapsen etu sitä vaatii. Epätietois ajattelutapa näkyy blogeissa monin tavoin, esimerkiksi käsiteltäessä äidin päihteiden käyttöä, imettämistä ja aborttia. Seuraavassa esimerkissä yksi äideistä pohtii imettämistä epätietoisyyden näkökulmasta.

“Jos imetyks tuntuu todella epämukavalta tai se ei vaan mitenkään onnistu niin silloin on mun mielestä parempi siirtyä korvikkeeseen kun menettää hermonsä totaalisesti. Sitä mä kyllä vieroksun että ei haluta imettää vaan siksi että rintojen ulkonäkö menis pilalle, se on ainakin mun mielestä aika tyhmä syy olla imettämättä jos se muuten onnistuis hyvin. Mutta tärkeintä on että vauva saa ruokaa ja kasvaa hyvin, imettämällä tai korvikkeella.” (S7)

Äiti luettelee postauksessaan syitä, jotka hänen mukaansa oikeuttavat imettämättä jättämiseen ja äidinmaidonkorvikkeeseen siirtymiseen. Tällaisiksi syiksi hän mainitsee imetyksen epäonnistumisen ja epämukavalta tuntuvan imetyksen. Sen sijaan ulkonäölliset seikat (*“rintojen ulkonäkö menis pilalle”*) kuvataan tekstissä itsekkääksi perusteluksi imetyksestä luopumiseen: äidin ei tule asettaa ulkonäköään lapsen hyvinvoinnin edelle. Imettämättä jättämisen on siis oltava järkevästi perusteltua, eikä syyksi kelpaa äidin ulkonäön varjelu. Katkelman lopussa äiti kuitenkin korostaa, että lapsen etu ja hyvinvointi on aina pääasia riippumatta siitä, miten äiti sitten päättääkään toimia imetyksen suhteen. Epätietois ajattelutapa ja lapsen edun ensisijaisuus näkyy myös seuraavassa katkelmassa, jossa käsitellään aborttiin liittyviä kysymyksiä.

“Itse en pystyisi tekemään aborttia, mutta ymmärrän kyllä ihmisiä, jotka sen tekevät. Siis jos sen tekee kunnollisesta syystä, eli elämäntilanne on vaan niin huono, että lapselle olisi parempi olla syntymättä. Parempi vaihtoehto tietenkin olisi adoptio, mutta harva ihminen on tarpeeksi vahva siihen. En voi käsittää enkä mitenkään puolustella niitä ihmisiä, jotka 'harrastavat' abortteja, koska ovat vain liian tyhmiä/laiskoja käyttämään ehkäisyä.” (M5)

Heti esimerkin alussa äiti kertoo ymmärtävänsä abortin tekeviä äitejä, mutta samalla korostaa, ettei ikinä itse tähän pystyisi. Samoin kuin edellä esitettyyn imettämättä jättämiseen, myös abortin tekemiseen tulee äidin mukaan olla pätevä syy. Tekstin mukaan ainoa aborttiin oikeuttava syy on vanhempien haastava elämäntilanne. Aborttia ei perustella vanhemman, vaan lapsen edulla: *“lapselle olisi parempi olla syntymättä”*.

Äiti kuitenkin mainitsee, että tällaisessakin tapauksessa paras vaihtoehto olisi adoptio – abortti nähdään äärimmäisenä ratkaisuna tilanteeseen. Äiti osoittaa jyrkän kantansa abortin käyttämiseen ainoana ehkäisymenetelmänä. Hän luonnehtii näin toimivia äitejä halveksuvasti “tyhmiksi” ja “laiskoiksi”, mikä kuvastaa heidän vastuuttomuuttaan ottaa huomioon lapsen etu ja elämän itseisarvo. Vaikka lapsi ei siis olisi vielä syntynytkään, tulee äidin olla epätsekäs ja ajatella vatsassa kasvavan lapsen parasta. Tämä pätee myös äidin päihteiden käyttöön raskausaikana, mikä ilmenee seuraavasta esimerkistä.

“Miten olisi, että ajattelisit muitakin kuin itseäsi, kuten vaikka sitä syntyvää lasta ja vain lopettaisit sen polttamisen? Lopeta, getover it, stressikin loppuu. Parempi muutama viikko stressiä kuin koko raskaus tupakkaa. Mikään ei puolla sitä väittämää, että tupakointi olisi sikiölle parempi kuin lopettamisen aiheuttama stressi. Se on tupakoivien äitien itsensä luoma myytti, jolla he yrittävät oikeuttaa itsekkyytensä. – – Silti jotkut äidit ovat niin lyhytkatseisia ja itsekkäitä, että aiheuttavat viattomalle lapselleen kaikki nämä vaarat. Äidillä ei ole oikeutta vaikeuttaa syntyvän lapsensa alkavaa elämää.” (M62–63)

Esimerkki on osa postausta, jossa äiti pohtii tupakoinnin haitallisuutta raskausaikana. Hän nostaa tekstissään esille myytin, jonka mukaan tupakoivan äidin olisi lopettamisen sijaan parempi jatkaa tupakointia koko raskauden ajan välttyäkseen sikiölle haitalliselta stressiltä. Äiti kumoo tämän myytin ja toteaa sen olevan vain tupakoivien äitien keino “oikeuttaa itsekkyytensä”. Äiti mainitsee moneen otteeseen raskausaikana tupakoivien äitien olevan itsekkäitä ja vetoaa heihin esimerkin alussa retorisella kysymyksellä kehottaen heitä lopettamaan tupakoinnin. Äidin tulee kestää lopettamisesta aiheutuva stressi ja ajatella näin lapsensa parasta. Esimerkistä välittyy ajatus syntymättömän lapsen viattomuudesta sekä toisaalta myös avuttomuudesta: sikiön hyvinvointi on riippuvainen äidin elämäntavoista ja äidin tehtävänä on taata lapselleen parhaat mahdolliset lähtökohdat alkavaan elämään. Näin ollen äidillä ei ole enää oikeutta tehdä itsekkäitä päätöksiä kehonsa suhteen. Tässä esimerkissä lapsen edun ensisijaisuus näkyykin hyvin konkreettisesti, kun äiti ikään kuin luovuttaa oman kehonsa lapselleen.

5.2 Äiti lapsensa asiantuntijana

Blogeissa korostuu lasten ainutlaatuisuus: jokainen lapsi nähdään omana persoonana yksilöllisine piirteineen ja tarpeineen. Äiti näyttäytyy blogeissa lapsensa asiantuntijana – hän tietää parhaiten, miten omaa lasta tulee hoitaa ja kasvattaa. Ulkopuolisten

puuttuminen äidin kasvatustapoihin kuvataan postauksissa tunkeilevaksi ja loukkaavaksi, sillä sen nähdään kyseenalaistavan äidin taidot kasvattaa omaa lastaan. Äidit korostavatkin postauksissaan, että se, mikä on toiselle lapselle hyväksi, ei välttämättä toimi toisen kohdalla. Tämä lapsen yksilöllisyyden korostaminen ilmenee seuraavasta koliikkia käsittelevästä esimerkistä, jossa äiti näyttäytyy oman lapsensa parhaana asiantuntijana.

“Ja viimeiseksi, sulje ulos kokonaan kaikki ‘kyllä meidän Nuppu vaan nukkui kun laittoi vaunuihin’ ja ‘ettekö oo kokeilleet sitä gavisconia, kyllä se sillä loppuu’ -litaniat. Koliikkivauvat ovat täysin erilaisia kuin normaalisti nukkuvat ja viihtyvät vauvat. Ja lisäksi tietenkä kaikki koliikkivauvatkin ovat keskenään erilaisia. Usein tulee muiden arvostellessa/neuvoessa sellainen olo, että kaikki kuvittelevat, ettei vaan osaa hoitaa sitä vauvaa, mutta kun valitettavasti vaan siihen koliikkiin ei loppujen lopuksi auta muu kuin aika.” (M192)

Esimerkki on osa postausta, jossa koliikkivauvan äiti jakaa lukijoilleen vinkkejä koliikista selviytymiseen. Äidin oma kokemus koliikkivauvan hoidosta tuo tekstiin asiantuntevan sävyn. Esimerkin alussa äiti kirjoittaa, miten toisten äitien esittämät kommentit ja vinkit vauvan hoitoon liittyen kannattaa jättää omaan arvoonsa. Muut äidit eivät voi tietää, miten juuri tämän lapsen kanssa toimitaan, sillä jokainen lapsi on oma persoonansa yksilöllisine ominaispiirteineen ja äidin asiantuntijuus määrittyy näiden mukaan. Tästä syystä koliikkivauvoja ja *“normaalisti nukkuvia ja viihtyviä”* vauvoja ei voi äidin mukaan verrata keskenään, kuten ei myöskään kahta koliikkivauvaa. Neuvojen antaminen ja arvosteleminen esitetään tekstissä loukkaavaksi ja äidin asiantuntijuutta vähätteleväksi: *“kaikki kuvittelevat, ettei vaan osaa hoitaa sitä vauvaa”*. Tämä äidin asiantuntijuutta kyseenalaistava näkökulma kumotaan tekstissä kertoen, että vain aika auttaa koliikin loppumiseen eikä äidin osaamisella ole vaikutusta asiaan.

Edellisen esimerkin näkökulma on mielenkiintoinen, sillä äiti kehottaa ensin lukijoitaan olemaan välittämättä muiden ohjeistuksista, mutta on itse kuitenkin neuvomassa heitä koliikkivauvan kanssa selviytymisessä. Äidin kirjoituksesta välittyy selkeästi, ettei hän pidä hyväksyttävänä ulkopuolisten puuttumista hänen kasvatustapoihinsa. Äidin kasvatuksen arvostelu nähdään loukkaavaksi ja epämieluisaksi myös muissa tutkimusblogeissamme. Äidillä itsellään on oikeus kysyä neuvoa muilta, mutta ulkopuolisten ei tule tyrkyttää äidille omia näkemyksiään kasvatukseen liittyen.

Yksi äideistä kirjoittaa blogissaan joukkoliikenteessä sattuneesta kohtaamisesta vanhemman naisihmisen kanssa. Matkatessaan metrolla kahden lapsensa kanssa äiti

pyysi lastaan laskemaan jalkansa pois penkiltä hyviin käytöstapoihin ja kanssamatkustajien huomioimiseen vedoten. Äidille täysin tuntematon nainen puuttui tilanteeseen ja kumosi äidin ohjeistuksen toteamalla lapselle, että *“eihän se nyt haittaa kun on niin kauniit kengät – –, kyllä niitä saa pitää penkillä!”*. Äiti kuvaa postauksessa tilanteen herättämiä tuntemuksia seuraavasti: *“Mä kuitenkin hämmennyin siitä, että nainen kehtasi puuttua mun kasvatukseen, nollata täysin mun auktoriteetin lapsen edessä”* (S156). Naishenkilön epäsopivaa käytöstä kuvastaa äidin käyttämä verbi *“kehtasi”*, jolla äiti tuo esille, ettei tuntemattoman henkilön ole millään tavoin soveliasta kyseenalaistaa äidin kasvatustapojen. Äiti kirjoittaa jopa menettäneensä hetkellisesti auktoriteettiasemansa ulkopuolisen puuttuttua äidin toimintaan. Tämä kuvastaa tapahtuneen radikaaliutta: äidin reviirille tunkeutuminen kuvataan odottamattomaksi ja täysin sopimattomaksi toiminnaksi. Esimerkki kiteyttää blogeissa esiintyvän äiti lapsensa asiantuntijana -diskurssin ydinajatuksen: äiti on oman lapsensa paras asiantuntija ja hänellä on päätösvalta tämän kasvatuksesta.

5.3 Läsnaoloa ja rajojen asettamista

Äitiys kuvataan blogeissa elämäntehtäväksi, jonka eteen äidit ovat valmiita tekemään kaikkensa taatakseen lapselle hyvät lähtökohdat elämään. Yksi bloggaajista kuvaa äidin kasvatustehtävää postauksessaan seuraavasti: *“Elämä ei ole helppoa kellekään, mutta äitisi – minun, toisinsanoen – pyhä tehtävä ja elämäntarkoitus on tehdä siitä mahdollisimman onnellinen. Tasapainoinen, vakaa, tapaturmaton.”* (P7) Kasvatustehtävän vastuullisuus ja ensisijaisuus äidin elämässä näkyy kaikissa tutkimusblogeissamme. Päämääränä on hyvän lapsuuden tarjoaminen ja tähän tavoitteeseen pyritään lasten kehitystä seuraten ja erilaisia kasvatustapojen pohtien. Kukin äiti kuvaa blogissaan erilaisia kasvatuksen käytäntöjä. Blogeissa esiintyy kuitenkin myös runsaasti samankaltaisia näkemyksiä lastenkasvatuksen suhteen. Vanhempien aito läsnäolo, riittävät säännöt ja rajat, turvallisuus sekä rakkaus lasta kohtaan nousevat esiin useissa kasvatusta käsittelevissä postauksissa. Myös lapsen kehityksen seuraaminen ja sen tukeminen sekä sukupuoliroolien pohdinta ovat suosittuja postausaiheita.

Tutkimusblogiemme äidit näkevät läsnäolon yhdeksi kasvatuksen kulmakiveksi. Äidit korostavat, että pelkkä paikalla oleminen ei riitä, vaan äidin on oltava aidosti läsnä lapselleen. Nimesimme tämän blogeissa esiintyvän puhettavan laatuaika-diskurssiksi. Äideillä tulisi olla päivittäin riittävästi aikaa kuunnella lapsensa ajatuksia ja kuulumisia. Lastensa kanssa puuhatessaan äidit kuvaavat heittäytyvänsä yhteiseen hetkeen ja pyrkivät unohtamaan kaiken epäoleellisen. Esimerkiksi puhelimen selaaminen samanaikaisesti lapsen kanssa leikittäessä nähdään sopimattomaksi, sillä tällöin äiti ei kykene olemaan aidosti läsnä lapselleen. Tämän vuoksi yksi äideistä kirjoittaa jättävänsä puhelimensa toiseen huoneeseen touhutessaan lastensa kanssa. Äidit kuvaavat lastensa kanssa vietetyn ajan olevan itsessään arvokasta, mitä ilmentää seuraava lainaus yhden äidin postauksesta: *“Mä ihan oikeesti haluun viettää aikaa mun lapsen kanssa, enkä vaan koeta keksiä sille tekemistä että ´se nyt viihtyis yksinäänkin´.”* (S24) Lainauksesta kuvastuu, miten tärkeänä äiti pitää yhdessäoloa lapsen kanssa. Hän nimenomaan haluaa viettää aikaa lapsensa kanssa eikä vain tarjoa tälle tekemistä. Äidin aitoa läsnäoloa ja rakkautta ei voi korvata tavaroin, vaan tärkeintä kasvatuksessa on yhdessäolo. Blogeissa mainitaan, että laatuaikaa voi olla esimerkiksi retki leikkipuistoon tai vain yhteinen oleskelu kotisohvalla perheen kesken.

Kasvatusta käsittelevissä postauksissaan kaikki tutkimusblogiemme äidit korostavat järkevien sääntöjen ja rakastavien rajojen merkitystä. Muodostimme tästä puhettavasta rajadiskurssin. Kukaan äideistä ei kertomansa mukaan toteuta niin sanottua vapaata kasvatusta, jossa lasta kasvatetaan ilman aikuisen asettamia sääntöjä ja rajoja. Sen sijaan rajat kuvataan postauksissa tärkeäksi osaksi kasvatusta, kunhan ne eivät mene liiallisuuksiin vaan kasvatuksessa säilytetään rento ote. Seuraavassa esimerkissä yksi äideistä kuvaa omaa kasvatusfilosofiaansa rajojen asettamisen näkökulmasta. Postauksen kirjoitusasu on tavanomaisesta poikkeava, sillä teksti on osoitettu omalle lapselle (*“poikasen”*).

“Et tule saamaan kaikkea mitä tahdot, niin karulta kuin se kuulostaakin. Oli kyse sitten lelusta kaupassa tai selän kokoisesta tatuoinnista teininä. Et, vaikka huutaisit. Raivoaisit. Vetoaisit. – – Mutta tahdon kuitenkin olla lempeä ja ymmärtäväinen. Ei mitään natsimeininkiä eikä nipoilua. – – Nämä kaksi kasvatustyyliä aion sulauttaa yhteen. Niistä tulee, poikasen, pumpulipuikkokasvatus. Tiedäthän, pumpulipuikon päät ovat pehmeää pumpulia, mutta keskiosaa kovaa muovia. Vähän lempeyttä, kiltteyttä, joustoa. Enemmän tukea, vakautta ja tasapainoa.” (P7)

Äiti toteaa esimerkissä haluavansa määrittää lapselleen selkeät rajat riippumatta siitä, miten kovasti lapsi pyrkii saamaan tahtonsa läpi. Hän kuvaa asettavansa rajat kuitenkin lempeydellä välttämättä turhaa “*natsimeininkiä*” ja “*nipoilua*”. Äiti kirjoittaa yhdistävänsä kasvatuksessaan sopivassa suhteessa joustoa ja lempeyttä sekä rajojen asettamista. Tätä kasvatustyylien yhdistelmää hän havainnollistaa käsitteellä “*pumpulipuikkokasvatus*”. Myös muista tutkimusblogeistamme ilmenee vastaavanlainen rento kasvatustyyli, sopivien rajojen asettaminen ja turhien kieltojen välttäminen. Äidit kertovat kuitenkin erilaisia näkemyksiä siitä, miten he puuttuvat lapsen sopimattomaan käytökseen ja sääntöjen rikkomiseen. Tällaisten tilanteiden ratkaisemisessa äidit kuvaavat ensisijaisesti suosivansa keskustelua ja neuvottelua, mutta käyttävät tarvittaessa myös erilaisia kurinpitomenetelmiä. Ruumiillinen kurittaminen kuvataan kaikissa tutkimusblogeissa toimintatavaksi, jota tulee ehdottomasti välttää. Myös lapselle huutaminen näyttäytyy kielteisessä valossa. Sen sijaan äidit kertovat käyttävänsä kurinpitomenetelmänä jäähyä, josta yksi äideistä kirjoittaa seuraavassa esimerkissä.

“Nyt meillä käytetään jäähyä, minuutti per ikävuosihan on se suositus, joten Kerttu on jäähyllä 2,5 minuuttia. Se on ollut oikein sopiva aika siihen, että Kerttu rauhoittuu ja voidaan keskustella siitä, mitä hän teki väärin ja sitten Kerttu pyytää anteeksi. Aika usein sorrun valitettavasti myös huutamaan Kertulle kun komennan hänet huoneeseensa, siis niissä tilanteissa kun Tuiskua sattuu ja tulee huoli. Se on sellainen ominaisuus, johon yritän kiinnittää huomiota ja karsia kokonaan pois, sillä ei Kerttukaan saa huutaa mulle. Sitten kun Kerttu on isompi niin aiotaan ottaa rangaistuksiksi mm. nurkassa seisominen, telkkarin ja tietokoneen käyttöoikeuksien poistaminen, lelujen takavarikointi ja muut vastaavat. Aika samat rangaistukset, jotka mulla ja Villellä on kummallakin ollut pienenä.” (M165)

Äiti mainitsee käyttämänsä jäähymenetelmän pohjautuvan yleisiin suosituksiin ja tuo näin esille sen hyväksyttävyyden kasvatuksessa. Jäähy kuvataan tekstissä lapsen rauhoittamiskeinoksi, ei niinkään rangaistukseksi. Pelkkä jäähy ja rauhoittuminen eivät kuitenkaan riitä, vaan lisäksi äiti kertoo keskustelewansa tapahtuneesta lapsen kanssa, jotta tämä ymmärtäisi tehneensä väärin. Äidin kirjoituksesta ilmeneekin keskustelewan kasvatustyylin arvostaminen aikuisjohtoisen, autoritaarisen kasvatustyylin sijaan. Samankaltainen kasvatusajattelu näkyy myös muissa tutkimusblogeissamme. Lisäksi esimerkistä ilmenee, että äiti pitää kasvatuksessaan tärkeänä toisten huomioon ottamista. Tämä näkyy tekstissä paitsi anteeksipyyttämisen tärkeyden painottamisena (“*sitten Kerttu pyytää anteeksi*”), myös siinä, että toisten satuttamiseen puututaan heti topakasti (“*komennan hänet huoneeseensa – – kun Tuiskua sattuu*”). Tekstissä

vanhempi kuvautuu ikään kuin lapsen toiminnan absoluuttisena hallitsijana: rajat asetetaan ja lapsi asettuu niihin.

Äiti tuo tekstissään esille inhimillisen näkökulman äitiyteen: hän tiedostaa lapselle huutamisen olevan väärin, mutta myöntää, ettei aina kykene toimimaan tämän kasvatuseriaatteen mukaisesti. Äiti kuvaa kuitenkin pyrkivänsä välttämään äänen korottamista viitaten siihen, ettei lapsikaan saa vastaavasti huutaa hänelle. Tässä kuvastuu vanhemman ja lapsen tietynlainen tasavertaisuus. Tekstissä pohditaan myös tulevaisuutta, sillä esimerkin lopussa äiti luettelee erilaisia rangaistuskeinoja (*“nurkassa seisominen, telkkarin ja tietokoneen käyttöoikeuksien poistaminen, lelujen takavarikointi ja muut vastaavat”*), joita hän aikoo käyttää lapsen vartuttua. Äiti mainitsee näiden menetelmien olevan samoja, joita hänen ja Ville-puolison lapsuudenkodeissa on käytetty. Tällainen kasvatustyylin periytyminen omilta vanhemmilta näkyy kaikissa tutkimusblogeissamme, mikä ilmenee muun muassa kahdesta seuraavasta lainauksesta: *“Äitinä haluan olla rento, rakastava ja turvallinen niinkuin munkin äiti on ollut.” (S71)* *“Minulla ei ollut natsikasvatusta enkä tahdo sellaista Valollekaan.” (P4)* Jokainen äideistä siis mainitsee blogissaan haluavansa noudattaa lapsuudestaan tuttuja kasvatuseriaatteita, joiden mukaan on itse kasvanut.

Äiti näyttäytyy blogiteksteissä lapsensa eteen uhrautuvana, määrätietoisena kasvattajana. Äiti toimii lapsilähtöisesti ja lempeästi, mutta asettaa tarvittaessa myös rajat lapselleen. Äitiys näyttäytyy blogeissa elämän tärkeimpänä tehtävänä, joka saattaa kuitenkin uuvuttaa äidin. Viimeisessä tulosluvussa tarkastelemmekin riittämättömän äidin diskurssia, joka näyttäytyy vastakohtana aiemmin esittämillemme supernainen- ja kasvattajaäiti-diskursseille.

6 ÄITIYDEN VARJOPUOLET

“Kyllä on niin totta sanonta: ‘vauvavuoden aikana pitäisi olla laitonta erota.’ Sitä vain tullaan synnäriltä kotiin kiljuvan käärön kanssa ja yritetään sopeutua. Muutetaan yhteen pienenä perheenä ja yritetään hakea päivärymiä. Aloitetaan arki ja yritetään jaksaa. Talvi tulee. Riidellään. Sovitaan. Känkkypyllyillään. Suututaan. Kiroillaan. Vauva huutaa. Mietitään eroa. Katkeroidutaan. Ollaan väsyneitä. Hemmetin väsyneitä.” (P6)

Edellä oleva lainaus kuvaa äitiyden varjopuolia. Äitien postauksista ilmenee, että pikkulapsiperheen arki on ruuhkavuosien keskellä hektistä ja kuormittaa äitiä monin tavoin. Tutkimusblogeissamme äidit kuvaavat paitsi äitiyden tähtihetkiä, myös äitiyden herättämiä kielteisiä tuntemuksia: yksinäisyyttä, väsymystä ja kiirettä. Seuraavaksi esittelemme riittämättömän äidin diskurssin, jossa äitiys näyttäytyy negatiivisessa valossa. Tätä diskurssia esiintyi kaikissa kolmessa tutkimusblogissamme, mutta se korostui erityisesti kahdessa blogissa. Tarkastelemme ensin äitien teksteissä esiintyviä yksinäisyyden tunteita ja sosiaalisten suhteiden vähyyttä. Tämän jälkeen kuvaamme äitien kiireistä ja stressaavaa arkea sekä jatkuvaa väsymystä. Lopuksi erittelemme vielä äitien kuvaamia kielteisiä tunteita, kuten syyllisyyttä, pettymystä ja häpeää.

6.1 Yksinäisyys

Äidit kuvaavat blogeissaan runsaasti yksinäisyyden tuntemuksia. Kaikki tutkimusblogiemme äidit ovat tulleet äideiksi nuorella iällä, 15–19-vuotiaina, jolloin äitiyttä ei useimmiten pidetä vielä ajankohtaisena (Niemelä & Kelhä 2009, 21–22). Yksi äideistä kuvaakin blogissaan tehneensä asiat *“epätavallisessa järjestyksessä ja vastoin kaikkia odotuksia”* (P18). Tämä voi helposti aiheuttaa muutoksia ystävyysuhteisiin, kun ikätoverit ovat eri elämäntilanteessa (Rotkirch & Saloheimo 2008, 83–84). Seuraava katkelma kuvaa nuoren äidin ystävyysuhteiden muuttumista äidiksi tulon jälkeen.

“Toiset kaverit vain jäivät pois, karsiutuivat elämäni myllerryksessä parin viime vuoden aikana. Se oli kuin molemminpuoleinen sanaton sopimus: minua ei kutsuta ikinä mihinkään enkä minäkään pidä yhteyttä. Toiset taas ovat yrittäneet pitää välillä yhteyttä, chattailla ja ehdottaa tapaamisia. Myönnän raskain mielin; kyllä, minua ei kiinnostanut sellainen yhdessä vaiheessa. – – On minulla ystäviäkin, joille itse ehdottelen tapaamisia ja kutsun kylään. Ja heitä ei yksinkertaisesti kiinnosta. – – Sitä vaan elää liian eri maailmoissa. Tietenkin sitä toivoisi, että asiat säilyisivät ennallaan, mutta niin se äitiys vaan ottaa ja vie. Varsinkin meillä nuoremmilla mammoilla, kun kaikki kaverit on lapsettomia. – – Neuvoisinkin näin jälkiviisaana kaikkia (teini)mammoja: pitäkää niistä ystävistänne kiinni.” (P8)

Tekstissä äiti kuvaa, miten hänen ystävänsä *“vain jäivät pois”* lapsen saamisen myötä. Erilainen elämäntilanne aiheutti vähitellen ystävyysuhteiden kariutumisen, kun molemmat osapuolet lakkasivat pitämästä yhteyttä. Äiti kirjoittaa ystävyysuhteiden rikkoutumisesta kahdesta eri näkökulmasta. Toisaalta äiti kuvaa olleensa itse osittain syypää tilanteeseen torjuessaan kavereiden tapaamishdotukset, mutta toisaalta hän taas on itsekin tullut torjutuksi kutsuessaan kavereita kylään. Tekstistä kuvastuu haikeus: äiti olisi toivonut ystävyysuhteiden säilyvän ennallaan, mutta äitiyden myötä lapsettomien ystävien kanssa tapaaminen ei tuntunut enää mielekkäältä. Tekstin lopussa äiti neuvoo muita nuoria äitejä vaalimaan ystävyysuhteitaan.

Uusien ystävyysuhteiden solmiminen voi olla haastavaa etenkin nuorelle äidille. Omanikäistä äitiseuraa on hankala löytää, mutta toisaalta vanhempien äitien kanssa ei haluta ystävyystyä. Seuraava esimerkki kuvaa ulkopuoliseksi jäämistä tilanteessa, jossa äiti on hakemassa lastaan kotiin ensimmäisen kerhopäivän jälkeen.

“Kun muut vanhemmat tulivat hakupaikalle odottelemaan, he kerääntyivät rinkiin parin metrin päähän musta ja juttelivat keskenään. Mä seisoin sivummalla itsekseni, mikä tuntui aika hölmöltä. Olin juuri ollut aamun pressissä, jossa juttelin

ummet ja lammet varmaan kymmenen ihmisen kanssa, joita en ollut tavannut koskaan ennen, eikä mua silloin jännittänyt tippaakaan. Vanhempien kesken tilanne on vähän toinen, silloin mä olen ensisijaisesti äiti. Ja nuorena äitinä en sovi ehkä heti mukaan joukkoon, kun en edusta yleisesti hyväksytyä 30v +/-2v äitiä.” (S189)

Äiti kertoo tekstissä, miten hän jäi ulkopuoliseksi toisten vanhempien keskusteluista. Ulkopuoliseksi jääminen kuvastuu tekstissä konkreettisesti vanhempien ringistä ulkopuolelle jäämisenä, mutta myös äidin tuntemuksena joukkoon kuulumattomuudesta nuoren iän vuoksi. Äiti kuvaa tilannetta ristiriitaiseksi, sillä työelämässä hän on tottunut keskustelemaan tuntemattomien ihmisten kanssa, mutta äidin roolissa se ei olekaan enää luontevaa. Äiti kirjoittaa tämän johtuvan siitä, ettei hän iältään “*edusta yleisesti hyväksytyä*” äitiä ja olettaa täten poikkeavansa muista paikalla olevista äideistä. Toisaalta tekstistä käy ilmi, että vaikka äiti tahtoisi mukaan äitiporukkaan, niin hän ei itse kuitenkaan tee aloitetta tutustuakseen toisiin. Myös toinen äiti kirjoittaa blogissaan yksinäisyydestä ja ulkopuoliseksi jäämisestä.

“Mä olen ihan hirveän surullinen siitä, miten yksinäinen mä oikeasti olen. Mä olen nykyään lähinnä vaan päivät pitkät yksin Kertun kanssa kotona. Käydään vauvakahvilassa se kaksi tuntia keskiviikkona ja tullaan kotiin. – – nyt kun olen niin monta kertaa jäänyt porukan ulkopuolelle, mä en enää uskalla edes yrittää hankkia ystäviä, koska pelkään vaan, että oon sitten pian taas samassa tilanteessa.” (M16)

Esimerkin alussa äiti kuvaa olevansa “*ihan hirveän surullinen*” yksinäisyytensä vuoksi. Äiti kuvaa jääneensä useita kertoja ulkopuoliseksi, eikä sen vuoksi enää edes yritä tutustua uusiin ihmisiin heidän menettämisensä pelossa. Kaikissa tutkimusblogeissamme esiintyy samankaltaisia kuvauksia yksinäisyyteen liittyen. Äidit kertovat olevansa yksinäisiä, mutta eivät kuitenkaan joko halua tai uskalla tehdä aloitetta ystävyysuhteiden solmimiseen.

Tutkimusblogiemme äidit kertovat toisiin äiteihin tutustumisen olevan hankalaa, vaikka mahdollisuuksia siihen olisikin esimerkiksi leikkipuistoissa, kerhoissa tai vauvakahviloissa. Sen sijaan bloggaaminen kuvautuu luontevaksi väyläksi sekä toisiin äiteihin tutustumisessa että sosiaalisten suhteiden ylläpitämisessä. Blogien lukijoista merkittävä osa on äitejä, jotka bloggaajan tapaan kertovat blogien kommenttiosioissa yksinäisyydestään. Niin lukijat kuin bloggaajat itsekin kirjoittavat saaneensa blogin kautta vertaistukea keskusteltuaan muiden samassa elämäntilanteessa olevien äitien kanssa. Blogiäidit kertovat postauksissaan järjestäneensä lukijatapaamisia, joiden kautta he ovat saaneet uusia äitiystäviä blogiensa lukijoista. Tapaamiset ovat yleisiä myös

bloggaavien äitien kesken. Yksi äideistä kertoo blogitapaamisesta seuraavasti: *“Oli mukava nähdä ihan liveinäkin kaikkia mukavia tyyppejä joiden kanssa on jo pitkään tullut juteltua ensin blogien tiimoilta ja myöhemmin ihan muutenkin tutustuttua. Äitiystävät ovat kyllä tärkeä voimavara”*. (S101) Vaikka äidit siis kirjoittavatkin blogeissaan paljon yksinäisyydestään, kuvaavat he bloggaamisen toimineen eräänlaisena verkostoitumisvälineenä: vaikka ystäviä ei lapsiperheille suunnatuista palveluista saisikaan, löytyy niitä blogien lukijoista ja muista bloggaavista äideistä.

6.2 Stressaava ja kiireinen arki

Lapsiperheen arki näyttäytyy kaikissa tutkimusblogeissamme useimmiten kiireisenä ja hektisenä. Yksi äideistä toteaa arjestaan seuraavasti: *“Jokainen postaukseni alkaa nykyään tällä samalla lauseella, mutta pakko taas: huh mikä kiire ja stressi!”* (M122). Muun muassa kasaantuvat kotityöt, työssäkäynti, lasten hoitaminen ja kasvattaminen sekä bloggaaminen aiheuttavat stressiä, joka nähdään arkea kuormittavaksi tekijäksi. Kaikkien elämän osa-alueiden yhdistäminen ja niiden välillä tasapainoileminen kuvataankin äidille usein haasteelliseksi. Tästä syystä arki näyttäytyy blogeissa usein epämieluisana, mikä ilmenee seuraavasta esimerkistä.

“Herätys - päiväkotia - koulu - päiväkotia - kauppa - kotiin - ruoka - riita kotitöistä - kotityöt - koneella jumitus - nukkumaan. Ja seuraavana päivänä uusiksi. Miksi arki se on niin paskaa? Olen aina ollut niitä ihmisiä, jotka odottavat kieli pitkällä viikonloppua, lomaa, mitä tahansa pyhäpäivää. Aina odotan sitä hetken hengähdystä, vaikka mitään mullistavaa ei olisikaan suunnitelmassa. Aina se on parempaa kuin arki. Meidän arki on paskaa monesta syystä: kämppä on sotkuinen, aina jotain puuttuu jääkaapista, laskuja tipahtelee. Meidän arkemme on siis epäorganisointua. Saattaa kuulostaa aika teinimeiningiltä, mutta esimerkiksi kotityöt eivät vieläkaan tule automaattisesti. Aina sitä huomaa, että kappas, astianpesukone täynnä likaisia astioita eikä kukaan pyöräyttänyt sitä käyntiin.”
(P21)

Esimerkin alussa äiti kuvaa perheen tavallisen arkipäivän kaavan, joka toistuu päivästä toiseen samanlaisena. Arjesta kertova teksti on negatiivissävytteinen ja korostaa, miten ankeana ja harmaana perheen arki äidille näyttäytyy. Arjen kurjuuden tuntua lisää äidin käyttämä voimakas sanavalinta (*“paska arki”*). Äiti kertoo jatkuvasti odottavansa hengähdystaukoa perheen kaavamaisesta ja stressaavasta arjesta. Äiti pohtii tekstissä syitä arjen ankeudelle ja mainitsee perheen arjen olevan epäorganisointua – kotityöt eivät

hoidu itsekseen. Esimerkin lopussa äiti tuo esille myös nuoren ikänsä vaikutuksen perheen arjen sujumiseen. Tekstistä välittyy kuva, että nuorena äitinä hän vielä tietyllä tapaa harjoittelee kotitöistä ja perheen arjesta selviytymistä. Äiti suhtautuu tähän humoristiseen sävyyn toteamalla: *“saattaa kuulostaa aika teinimeiningiltä”*. Näin ollen hän ikään kuin puolustelee lukijoilleen saamattomuuttaan kotitöiden suhteen ja syyttää nuorta ikäänsä epäorganisoidusta arjesta. Tässä äiti siis tuottaa kuvaa, josta nuoren äidin diskurssissa irrottaudutaan.

Toinen nuori äiti kuvaa pyrkivänsä selviämään arjen kiireestä ja stressistä organisoimalla päivänsä tarkasti *“suomalaisen sisun”* voimin:

“Ristiäisten ja normaalin blogin päivittämisen lisäksi on jos jonkinlaista projektia, pressitilaisuutta, neuvolaa, sukulaisten valmistujaisjuhlaa ja sitten ois vielä se kaikkein tärkein eli noi muksut joiden kanssa olisi kiva tehdä kaikkea ja nauttia ihanasta säästä ulkoillen. Mulla on suoraansanoen äärimmäisen stressaava kaksiviikkoinen edessä, mutta ehkä mä jotenkin suomalaisella sisulla selvitän sen kunnialla! Täytyy varmaan tehdä jonkinnäköinen tehtävälista jotta muistan kaiken tehdä.” (S101)

Esimerkin alussa äiti kirjoittaa *“normaalista blogin päivittämisestä”*, mikä viittaa bloggaamisen kuuluvan luonnollisena ja merkittävänä osana hänen arkeensa muiden menojen rinnalla. Esimerkistä välittyy edellisestä esimerkistä poiketen toiveikas sävy: äiti uskoo selviävänsä *“äärimmäisen stressaavasta kaksiviikkoisesta”* kunnialla. Äiti kuvaa, miten hän pyrkii selviytymään arjesta jäsentämällä tekemättömät tehtävät listaksi. Hän luettelee tekstissään lukuisia tapahtumia korostaen näin kiireen ja stressin suurta määrää, muttei toisaalta mainitse lainkaan kotitöitä, jotka taas olivat suurin stressin aiheuttaja edeltävän esimerkin äidille. Mielenkiintoista onkin, miten toinen äiti kirjoittaa stressaantuvansa jo pelkistä arjen rutiineista ja kotitöiden kasautumisesta, kun taas toinen äiti kuvaa stressaavansa lukuisista menoistaan. Jälkimmäisessä esimerkissä ei sen sijaan mainita kodinhoitoa ja rutiineja lainkaan, vaikka ne kuuluvat luonnollisesti myös tämän äidin arkeen. Molemmille äideille yhteistä on kuitenkin se, että arki kuvataan kiireiseksi ja stressaavaksi huolimatta sen sisällöstä.

Äiti korostaa esimerkissä, että vaikka arki on kiireen täyteistä ja stressaavaa, tärkeintä hänen elämässään ovat kuitenkin aina *“mukset”*. Lasten hoitaminen ja kasvattaminen on äideille ensisijainen tehtävä, johon halutaan panostaa. Toisaalta postauksista ilmenee, että lastenhoito voi myös aiheuttaa stressiä ja luoda kiirettä perhe-elämään, etenkin kun

lapsia on useampia. Yksi äideistä ottaa kantaa “kyllä kaksi lasta menee siinä missä yksikin” -väittämään seuraavasti:

“Ja paskat, ihan näin suoraan sanottuna. Ei ole ollut päivää näiden 9 kuukauden aikana, jolloin en olisi miettinyt, että nytkin saisin vaan heittää jalat ylös ja ottaa iisisti, jos olisi vain yksi. Kun toinen nukahtaa, toinen herää. Kun toinen on nätisti, toinen aloittaa kiukuttelun, jolloin toinen lähtee mukaan ja huutokonsertti on valmis. Kahden minuutin tauon jälkeen uudestaan. Sillä aikaa kun puetaan yhden, toinen riisuu vaatteensa. Jos puetaan ensin sen, joka ei osaa riisua vaatteitaan, hän saa lämpöhalvauksen sillä aikaa kun yrität pukea sitä raivotarta, joka riisuu kaikki siihen mennessä päälle saadut vaatteet kun käännät sekunniksi katseesi.”(M161)

Äiti kumoaa esitetyn väittämän kärkkäästi heti esimerkin alussa. Hän kuvaa, miten arki yhden lapsen kanssa on huomattavasti helpompaa verrattuna kaksilapsisen perheen arkeen. Yhden lapsen äitinä hän saattoi välillä “*vaan heittää jalat ylös ja ottaa iisisti*”, kun taas kahden lapsen kanssa hengähdystaukoja ei juuri ole. Arjen hallitseminen ja tilanteiden ennakoiminen on monilapsisessa perheessä haastavaa, mikä luo stressiä äidin elämään. Äiti erittelee arjen haastavia tilanteita humoristiseen sävyyn kertoen, että aina kun toisella lapsella on asiat hyvin, tulee toisen kanssa pulmia. Hän käyttää värikkäitä sanavalintoja, kuten “*huutokonsertti*”, “*lämpöhalvaus*” ja “*raivotar*”, joilla hän korostaa tilanteiden kaotettavuutta.

Vaikka arki kuvautuu blogeissa usein stressaavaksi ja kiireiseksi, kaikesta kuitenkin selviydytään sinnikkyydellä. Äidit kuvaavat postauksissa, että arjen haasteisiin sekä hallitsemattomuuteen opitaan vähitellen asennoitumaan myönteisellä tavalla. Yksi äideistä kirjoittaa tästä seuraavasti: “*Minun arkeni on Valon lapsuus. Se ei saa olla kilpajuoksu eikä edes reittimatka. Se on elämää.*” (P21) Vaikka arki siis olisikin välillä kurjaa ja yksitoikkoista, korostaa äiti sen olevan samaan aikaan lapselle ainutlaatuisia ja arvokasta aikaa. Sanavalinnoillaan “*kilpajuoksu*” ja “*reittimatka*” äiti tuo esille sen, että perheen arjen tulisi olla kiireetöntä eikä sitä pitäisi liiaksi suunnitella.

6.3 Väsymys

Äidin väsymys on runsaasti esillä kaikkien kolmen tutkimusblogimme postauksissa. Väsymystä kuvataan blogeissa sekä henkiseksi että fyysiseksi olotilaksi, joka on jatkuvasti läsnä pikkulapsiperheen arjessa. Äitien postausten mukaan lasten yövalvomiset ja sairastelut ovat merkittävimmät väsymyksen aiheuttajat. Äidit

kirjoittavat väsymyksen aiheuttavan myös monia kielteisiä seurauksia: vanhempien välille syntyy helposti riitaa, kotityöt kasaantuvat eikä omasta hyvinvoinnista ja ulkonäöstä jakseta huolehtia. Väsyneenä lasten hoitaminen saattaa myös tuntua raskaalta. Seuraavissa esimerkeissä äidit kuvaavat väsymyksen aiheuttamia seurauksia perheissään.

“Vaikka meillä on ihanat, helpot ja tyytyväiset lapset niin kyllä meitä silti joskus väsyttää. Silloin saattaa olla hermo kireällä, varsinkin jos väsymyksen yhdistää stressiin tekemättömistä asioista. – – Toisen lapsen myötä nämä väsymyksenastelut ovat tulleet ehkä yleisemmiksi, mutta en kyllä voi sanoa että me edelleenkin riideltäisiin tai edes kinasteltaisiin usein.” (S115)

“Mutta siitä en ole ikinä uskaltanut puhua, kuinka rankkaa koliikki henkisesti oikeasti oli. Kuukausia nukkumatta kahta tuntia pidempään. Viikkoja harjaamatta hiuksia. Päiviä harjaamatta hampaita. Tunteja nousematta sohvalta. Mutta ei minuuttiakaan unohtamatta paskaa oloa.” (M170)

Ensimmäisessä esimerkissä äiti tuo esille, miten myös helppojen lasten vanhempia toisinaan väsyttää. Hän kuvaa väsymyksen heijastuvan erityisesti parisuhteeseen ja kertoo kinastelujen yleistyneen toisen lapsen syntymän myötä. Erityisen herkästi kinasteluja syntyy äidin mukaan silloin, kun väsymykseen liittyy myös stressiä. Lopussa äiti kuitenkin lieventää tekstinsä sisältöä korostaen, että riitoja ja kinasteluja on vain harvoin. Hän käyttää sanaa “väsymyksenastelut”, mikä korostaa riitojen johtuvan nimenomaan väsymyksestä. Näin ollen teksti ei esitä parisuhdetta vakavasti ongelmalliseksi.

Toisessa esimerkissä on puolestaan kyse koliikkivauvan äidistä ja kirjoituksen sävy on hyvin erilainen verrattuna ensimmäiseen esimerkkiin. Siinä missä ensimmäisen esimerkin äiti kirjoittaa lieventävään sävyyn väsymyksen vaikutuksista perhe-elämään, kertoo toisen esimerkin äiti kaunistelematta, miten rankkaa jatkuvan väsymyksen kanssa eläminen on ollut. Tekstissä äiti kuvaa väsymyksen vaikuttavan kielteisesti sekä henkiseen että fyysiseen hyvinvointiin. Hän myös korostaa väsymyksen olevan joka hetki läsnä: “ei minuuttiakaan unohtamatta paskaa oloa.” Äitiyteen liittyvien kielteisten tunteiden myöntäminen voi kuitenkin olla äidille vaikeaa. Esimerkissä äiti toteaaakin koliikin olleen niin arka aihe, ettei hän ole aiemmin uskaltanut aiheesta kertoa.

Väsymystä pyritään vähentämään erilaisin keinoin. Yksi äideistä kirjoittaa blogissaan vanhempien sopineen keskenään nukkumisvuoroista viikonloppuaamuisin: *“Molemmat saavat nukkua viikonloppuisin pitkään, toinen lauantaiamuna ja toinen*

sunnuntaiaamuna.” (S115) Äiti kertoo tämän järjestelyn auttavan jaksamaan väsyttävän arjen keskellä. Seuraavassa esimerkissä toinen äiti kuitenkin kirjoittaa, että suunnitelmat eivät aina suju toivotulla tavalla.

“Mun piti kerrankin nukkua yöllä ja Villen hoitaa Tuisku, mutta en mä siltä karjunnalta pystynyt nukkumaan ja sitten kun piti vielä nousta viemään Kerttu suihkuun ja vaihtamaan vaatteet niin hyvästi vaan uni. Nukuttiinkin aamulla sitten taas kaksi tuntia pommiin.” (M135)

Äiti kertoo tekstin alussa, miten hän kuvitteli saavansa nukkua yhden yön yhtäjaksoisesti. Sanavalinnalla “*kerrankin*” hän korostaa, että katkonaiset yöt ovat perheelle arkipäivää ja kunnan yöunet ovat äidin kohdalla harvinaisia. Esimerkistä ilmenee, että vaikka vanhempien sopiman työnjaon (isä valvoo äidin sijaan) oli tarkoitus vähentää äidin väsymystä, ei näin kuitenkaan käynyt. Esimerkissä äidin oli mahdotonta nukkua koliikkivauvan itkiessä kovaäänisesti ja nukkumisyrietykset keskeytyivät lopullisesti toisen lapsen yökastelun takia. Esimerkin lopussa äiti kirjoittaa perheen nukkuneen “*taas kaksi tuntia pommiin*”, mikä viittaa vastaavaa tapahtuneen usein aiemminkin.

Äidin väsymys heijastuu blogiteksteissä kaikkiin perheenjäseniin aiheuttaen kielteisiä seurauksia koko perheen elämään. Edellisessä esimerkissä tämä ilmenee koko perheen pommiin nukkumisena. Äidit tuovatkin postauksissaan usein esille, miten rankkaa lapsiperheen arjen pyörittäminen väsyneenä on. Ratkaisuna ongelmaan he kertovat nukkuvansa päiväunia aina tilaisuuden tullen. Perheen tukiverkosto, kuten isovanhemmat, voivat toimia tässä apuna, kuten yksi äideistä kirjoittaa: “*Äiti vaunutteli Valon kanssa, minä torkuin massiivisia päikkäreitä.*” (P14) Lyhyetkin päiväunet helpottavat postausten mukaan äidin väsymystä ja arjen pyörittäminen sujuu taas paremmin.

6.4 Huono äiti?

Äitiys on perinteisesti nähty yhteiskunnassamme naiselle iloa ja onnea tuottavana asiana, mutta äitiyden herättämistä kielteisistä tunteista on sen sijaan vaiettu (kts. Janhunen & Oulasmaa 2008). Tutkimusblogiemme äidit kuitenkin kertovat postauksissaan myös näistä vaietuista kokemuksista ja tuntemuksista, kuten

syällisyydestä, pettymyksistä ja epäonnistumisista äitinä. Kielteisistä ja kipeistä asioista kirjoitetaan usein avoimen yksityiskohtaisesti ja siten näytetään oma haavoittuvuus lukijoille. Postauksissa epäonnistumisen kokemukset ovat läsnä onnistumisten rinnalla: välillä äitinä olemisen kuvataan tuottavan tyydytystä ja riemua, kun taas toisinaan se näyttäytyy blogeissa hyvinkin kielteisessä valossa. Seuraavassa esimerkissä äiti kuvaa, miten rankkaa äitiys on hänelle toisinaan ollut.

“Tunsin olevani paska äiti ja huono ihminen. En osannut auttaa tai lohduttaa lastani. En saanut häntä lopettamaan itkemistä, en saanut häntä nukkumaan. En pystynyt antamaan esikoiselleni kunnon yöunia, koska en saanut vauvaa hiljenemään, jotta muut voisivat nukkua. Rankimpina öinä jätin aamuyöllä vauvan pinnasänkyyn itkemään, koska en kestänyt enää sitä huutoa. Pään sisällä vaan kaikui ‘olet paska äiti, et osaa mitään, et ansaitse lapsia’. Juoksin toiseen huoneeseen hakkaamaan seinää ja huutamaan vittusaatanaa. – – En halunnut myöntää kellekkään, kuinka riittämättömäksi oloni tunsin.” (M170)

Esimerkissä äiti toteaa tuntevansa itsensä *“paskaksi äidiksi”*. Äiti kirjoittaa epäonnistuneensa lapsen nukuttamisessa, auttamisessa ja lohduttamisessa. Nämä kuvastuvat tekstissä perustehtäviksi, joista äidin tulisi suoriutua. Esimerkissä äiti kirjoittaa kykenemättömydestään selviytyä näistä tehtävistä sekä kuvaa negatiivisia tunteita itseään kohtaan. Äiti käyttää tekstissään äärimmäisiä sanavalintoja (*“paska äiti”*, *“huutamaan vittusaatanaa”*), mikä korostaa äidin voimakkaan kielteisiä tuntemuksia. Tekstistä välittyy epätoivo: vaikka äiti yritti parhaansa, ei se riittänyt äidin tehtävästä kunnialla suoriutumiseen.

Äiti kirjoittaa olevansa niin epäonnistunut äitiydessään, ettei omasta mielestään edes *“ansaitse lapsia”*. Hän kyseenalaistaa oman pätevyytensä toimia äitinä, mutta toisaalta kertoo esimerkin lopussa, ettei halunnut myöntää tätä kenellekään. Tämä kuvastaa, miten häpeällisenä epäonnistuminen äidin tehtävässä näyttäytyy. Äiti syyllistää tekstissä itseään (*“en osannut”*, *“en pystynyt”*), mikä asettaa lastenhoidon yksinomaan hänen vastuulleen – puolisoa ei tekstissä mainita lainkaan. Huomionarvoista esimerkin lopussa on se, että vaikka äiti ei kertomansa mukaan halunnut myöntää riittämättömyyttään kenellekään, kirjoittaa hän siitä silti julkisesti blogissaan. Tämän voi ajatella osoittavan, että blogi toimii äidille kanavana, jossa myös negatiivisista ja vaietuista asioista voidaan puhua avoimesti (vrt. Ho & McLeod 2008; Lopez 2009).

Tutkimusaineistossamme kuvataan, että äitiys alkaa jo ennen ensimmäisen lapsen syntymää. Odotusaika ja uuteen elämäntilanteeseen valmistautuminen herättävät äidissä monenlaisia tunteita ja ajatuksia laidasta laitaan. Blogiteksteissä raskausaikaan liitetään

positiivisia odotuksia ja toiveita, mutta toisaalta raskausaikaa kuvataan myös haastavaksi elämäntilanteeksi. Seuraava esimerkki kertoo tilanteesta, jossa raskaus ei sujunutkaan äidin omien kuvitelmiensa ja odotusten mukaisesti, vaan äiti kärsi koko raskausajan poikkeuksellisen voimakkaasta pahoinvoinnista.

“Häpeän ja kadun eniten elämässäni sitä, että Kertun raskauden aikana välillä toivoin keskenmenoa, jotta se kärsimys loppuisi. Voi mitä antaisinkaan, kun saisin nauttia raskaudesta. En tahdo taas vajota sinne pohjamutiin, jossa Ville joutuu kantamaan minut vessaan ja päivisin yksin kotona mietin, että jaksaisinko hypätä katolta alas, jotta en joutuisi enää kärsimään.” (M21)

Äiti kertoo esimerkissä rankasta raskausajastaan ja sen herättämistä häpeällisistä tuntemuksista. Hän kuvaa tekstissä ensimmäistä raskauttaan ”kärsimykseksi” ja kertoo vaikean raskauden saaneen hänet pohtimaan jopa äärimmäisiä ratkaisuja tilanteen laukaisemiseksi (*“toivoin keskenmenoa”, “jaksaisinko hypätä katolta alas”*). Katkelmassa esiintyy aiemmassa luvussa esittelemämme supernainen-diskurssi: äiti ei haluaisi päätyä tilanteeseen, jossa puoliso *“joutuu”* häntä auttamaan. Sen sijaan äidin tulisi pärjätä omillaan ja selviytyä arjesta itsenäisesti.

Äitien postauksista ilmenee, että lapsen persoonalla on suuri vaikutus siihen, miten äiti kokee onnistuneensa kasvattajan tehtävässään. Perustyytyväinen ja hyväntuulinen vauva kuvataan blogeissa helppohoitoiseksi ja äidit kirjoittavat saaneensa sen myötä onnistumisen kokemuksia kasvattajana. Itkuisen ja vaativan koliikkivauvan hoitaminen taas herättää postausten mukaan äideissä epäonnistumisen, pettymyksen ja turhautumisen tunteita. Seuraavassa esimerkissä äiti kuvaa, mitä tuntemuksia koliikkivauvan hoitaminen hänessä herätti ja miten raskaana arki vauvan kanssa näyttäytyi.

“Lukumattomia öitä askelia laskien. Tuhansia askelia. Lukittautumista kylpyhuoneeseen, ettei itku kuuluisi niin kovaa muualle. Imetystä, pulloa, kylpyä, hierontaa, koliikkikeinua, kaikenmaailman tippoja, itkua ja paljon kyyneliä. Aina aamuyöllä kun vauva vihdoinkin nukahti, oli hänen bodynsa litimärkä. Niistä äidin kyynelistä. Joista joka ikinen tihkui syllisyyttä, katkeruutta, surua ja rakkautta. Ja se äiti alkoi väsymyksissään jo uskoa, että niistä kyynelistä imeytyy sitä surua vauvaan, joten oli pakko alkaa pitää harsoa vauvan päällä, suojassa kyyneliltä, suojassa surulta.” (M171)

Esimerkin alussa äiti korostaa *“lukemattomia”*-sanavalinnallaan valvottujen öiden valtavaa määrää ja luettelee pitkän listan kokeilemiaan keinoja vauvan rauhoittamiseksi. Teksti on hyvin tunnepitoinen, jopa runollinen, ja painottaa, että vaikka lapsen hoitaminen on äidille hyvin raskasta, taustalla on negatiivisten tunteiden (syllisyys,

katkeruus, suru, väsymys) lisäksi myös paljon rakkautta – äiti tekee kaikkensa lapsensa eteen. Äidin ja vauvan tunnetilat ovat vahvasti vuorovaikutuksessa keskenään: itkuinen vauva saa äidinkin itkemään ja lähes epätoivon partaalle riittämättömyyden tunteineen. Esimerkin lopussa äiti kertoo, miten väsymys saa hänet pohtimaan, että äidin murheet “imeytyvät” kyynelten kautta vauvaan. Äiti pyrkii suojelemaan lastaan kaikin keinoin tältä surulta, mikä konkretisoituu tekstissä symbolisesti harson pitämisenä vauvan päällä, suojassa äidin kyyneliltä ja surulta.

Edellä olemme kuvanneet, miten äitiys näyttäytyy onnenhetkien ohella myös uuvuttavana, stressaavana ja kielteisistä tunteista herättävänä. Blogeissa kuvataan, miten äitiyden herättämistä kielteisistä tunteista vaietaan ja kuinka ne pyritään piilottamaan. Äitiyden varjopuolista kirjoitetaan blogeissa kuitenkin suoraan ja kaunistelematta. Blogosfääri tuotetaan siis arkitodellisuudesta erilaiseksi sillä, että siellä ilmaistaan asioita, joita arkitodellisuudessa kerrotaan salattavan.

7 POHDINTA

7.1. Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Pro gradu -tutkielmamme tavoitteena oli selvittää, millaisena äitiys blogeissa näyttäytyy ja miten niissä kuvataan nuoren naisen äitiyttä. Äidit kuvasivat blogeissaan haluavansa selviytyä pikkulapsiperheen arjesta kunnialla supernaisen tavoin, mutta usein haastava arki vei äidin voimat ja uupumus, väsymys sekä epäonnistumisen kokemukset olivat vahvasti läsnä. Nykyäitiys kuvastuikin blogeissa ristiaallokoksi, jossa äidit tuottivat odotuksia niin lastenkasvatukseen, kodinhoidon kuin ulkonäönkin suhteen. Äiti ei ollut vain äiti – hän oli sekä kasvattaja, puoliso että nainen ja tasapainoilu näiden roolien välillä oli haastavaa. Oman lisähaasteensa äitiyteen toi myös nuori ikä, sillä varsinkin äitiyden alkutaipaleella nuoren äidin tuli vakuuttaa muille pätevyytensä toimia äitinä. Tulososiossamme esiintyvät äitiyden diskurssit olivat usein kytkeytyneet toisiinsa ja saman postauksen sisällöstä oli löydettävissä monia erilaisia äitiyden puhetapoja. Esimerkiksi supernaisen diskurssiin kytkeytyi myös riittämättömän äidin diskurssi: jatkuva täydellisyyden tavoittelu liitettiin teksteissä äidin uupumukseen liiallisten paineiden ja vaatimusten alla. Äidin yksinäisyys ja nuori äiti -diskurssit linkittyivät myös toisiinsa useissa postauksissa, kun nuori oli useimmiten ystäväpiirinsä ainoa äiti ja siten kovin erilaisessa elämäntilanteessa ikätovereihinsa verrattuna.

Tutkimustuloksistamme ilmeni monia yhtymäkohtia Väestöliiton (Janhunen & Oulasmaa 2008, 10) teettämään äitiystutkimukseen, jossa suomalaiset äidit kirjoittivat kokeneensa äitiydessään paljon riittämättömyyttä, stressiä, väsymystä sekä pettymyksen tunteita. Täysin samoja tuntemuksia kuvattiin myös tutkimissamme äitiysblogeissa. Äideillä on suuria odotuksia ja epärealistisia mielikuvia äitiydestä ja he ovat usein ankaria itseään kohtaan pyrkiessään selviytymään pikkulapsiperheen arjesta mahdollisimman hyvin (Janhunen 2008, 10). Voidaankin puhua äitiyden ylisuorittamisesta: riittävän hyvä ei riitä, vaan äidit tavoittelevat täydellisyyttä. Äitien kirjoituksissa tästä kuvataan seuraavan usein edellä mainitsemiamme kielteisiä tunteita, kun odotukset äitiyden suhteen ovat liian korkeita ja jopa mahdottomia toteuttaa.

Kielteiset tunteet näyttäytyivät tutkimuksessamme usein yhtäaikaaisesti. Erityisesti syyllisyyden kuvaukset kytkeytyivät vahvasti väsymykseen; kenties siitä johtuen, että väsyneenä kielteiset tunteet nousevat helpommin pintaan. Yksinäisyyttä kuvattiin paljon sekä Väestöliiton (Janhunen & Oulasmaa 2008) teettämässä tutkimuksessa että omassa tutkimuksessamme. Erona näille on se, että omassa tutkimuksessamme äidit kuvasivat enimmäkseen ystävyyssuhteiden puuttumista sekä vertaistuen vähyyttä. Väestöliiton tutkimuksessa yksinäisyys puolestaan näyttäytyi yksin vastuussa olemisena: puolison läsnäolo ja tuki lapsiperheen arjen pyörittämiseen nähtiin riittämättömäksi (Rotkirch & Saloheimo 2008, 74).

Yksinäisyyden erilaisille kuvauksille voi mahdollisesti olla syynä se, että keskityimme tutkimuksessamme ainoastaan nuoriin äiteihin, kun taas Väestöliiton tutkimukseen osallistui äitejä eri ikäluokista. Ensisynnyttäjän keski-ikä oli vuonna 2015 28,8 vuotta (Suomen virallinen tilasto 2015), joten nuorena äidiksi tulleet eivät useinkaan ole samassa elämäntilanteessa lapsettomien ikätovereidensa kanssa. Tutkimuksessamme esiintyvät blogiäidit kuvaavatkin joutuneensa tilanteeseen, jossa läheiset ystävät ovat kaikonneet lapsensaannin myötä ja yksinäisyyden kuvaukset blogeissa liittyivät nimenomaan ystävyyssuhteiden puuttumiseen. Samasta ilmiöstä kirjoittavat myös Rotkirch ja Saloheimo (2008, 84) verratessaan nuorten ja iäkkäämpien äitien elämäntilannetta: kolmekymppisen kaveripiirissä on todennäköisesti muitakin perheellisiä, kun taas kaksikymppinen on usein ystäväpiirinsä ensimmäinen, joka saa lapsen. Näin ollen kolmekymppisillä äideillä vertaistuen saaminen on nuorempia äitejä huomattavasti helpompaa.

Bloggaaminen näyttäytyi äitien teksteissä paitsi kanavana käsitellä kielteisiä tunteita myös välineenä solmia uusia ystävyysuhteita. Aiemmin äitiyden herättämistä kielteisistä tunteista on ennemminkin vaiettu ja niin ikään mediassa asiantuntijat ovat esittäneet ruusuisen kuvan pullantuoksuudesta perheenäidistä (vrt. Janhunen & Oulasmaa 2008; Lopez 2009). Blogien kautta äidit pääsevät yksilöinä kertomaan äitiyden tunnekirjosta avoimesti ja kaunistelematta, jolloin he ovat osaltaan luomassa uudenlaista äitiyden määritelmää asiantuntijoiden rinnalla. Aineistostamme selvisi, että blogit toimivat tärkeänä verkostoitumisvälineenä: niiden kautta äidit löytävät samassa elämäntilanteessa olevia henkilöitä, joista osaa saatetaan tavata myös kasvotusten ja osan kanssa jopa ystäväystytään. Morrison (2011, 42) esittää, että bloggaaja ja lukijakunta muodostavat yhdessä niin tiiviin yhteisön, ettei blogin lukijoita ajatella tuntemattomina henkilöinä, vaan ystävinä. Kenties juuri tästä syystä blogeissa on helpompaa tuoda esiin myös äitiyden varjopuolia.

Tutkimuksemme tulokset osoittivat, että äidit pohtivat paljon lastenkasvatukseen liittyviä asioita blogeissaan. Lapsen etu näyttäytyi postauksissa ensisijaisena ja hänen eteensä oltiin valmiita tekemään uhrauksia omien henkilökohtaisten tarpeiden kustannuksella. Ristiriitaiseksi äidin tilanteen tekee se, että hän on äidin lisäksi myös naisen roolissa. Teoriaosiossa mainitsimmekin Bergin (2008, 24) väitöskirjassaan esittämän modernin äitiyden dilemman: yhtäältä äidillä on oma itsenäinen elämänsä, mutta toisaalta hänen pitäisi omistautua lapselleen ja ajatella aina ensisijaisesti tämän etua. Tämä näkyi äitien kirjoituksissa kamppailuna omien mielihalujen ja lapsen edun välillä. Useimmissa tapauksissa lapsi meni kaiken muun edelle ja tekstit heijastelivat oletusta, että äidiksi tultuaan naisen on asetettava omat tarpeensa toissijaisiksi.

Äiti näyttäytyi tutkimusaineistossamme oman lapsensa asiantuntijana: hän tuntee lapsensa parhaiten ja tietää, miten tämän kanssa toimitaan. Äitiys kuvautui blogeissa yksityiseksi tilaksi ja muiden puuttuminen äidin kasvatustapoihin nähtiin sopimattomaksi reviirille tunkeutumiseksi. Samansuuntaisia tuloksia esitettiin myös Väestöliiton (Cacciatore & Janhunen 2008) äitiystutkimuksessa, jossa äitiys kuvattiin yksityisasiaksi. Tutkimuksessa nostettiin lisäksi esille ristiriita avun tarvitsemisen ja yksityisyyden välillä – yhtäältä äidit toivoivat apua lastenhoitoon, mutta toisaalta taas eivät halunneet muiden puuttuvan heidän kasvatustapoihinsa. (Cacciatore & Janhunen 2008, 25). Tämä onkin eräs nykyäitiyden haaste: äidit eivät blogikirjoituksissaan ilmaise suoraan tarvitsevansa apua, mutta tuovat kuitenkin esille arjessa jatkuvasti läsnä

olevan kiireen, stressin sekä väsymyksen. Kun tähän yhdistetään vielä mielikuva äitiydestä yksityisenä tilana, voi se aiheuttaa ristiriidan avun tarvitsemisen ja saamisen välillä. Kenties äidin lähipiiri ei tohdi tarjota apua kunnioittaakseen äidin yksityistä reiviä ja toisaalta äiti supernaisena ei myöskään tule apua kysyneeksi.

Kuten jo teoriaosiossa mainitsimme, blogit eivät ole verrattavissa perinteisiin päiväkirjoihin, sillä postaukset ovat julkista tekstiä ja suunnattu aina lukijoille. Tästä syystä blogit ovatkin monitulkintaisia: kun tekstiä tuotetaan yleisölle, on taustalla usein motiivi saavuttaa lukijakuntaa. Havaitimme analyysin edetessä, että monet äitien postaukset olivat sisällöltään jännitteisiä. Äidit saattoivat esimerkiksi kirjoittaa kannattavansa imetystä, mutta toisaalta he myös kertoivat ymmärtävänsä pulloruokintaa suosivia äitejä tietyissä tilanteissa. Äidit siis näyttävät bloggaavansa melko puolueettomaan sävyyn: he tuovat jonkin näkökannan esiin ja perustelevat sitä, mutta toisaalta myös kirjoittavat ymmärtävänsä muunkinlaisia mielipiteitä asiaan. Taustalla saattaa olla bloggaajien tarve miellyttää heterogeenistä lukijakuntaansa. Mitään näkökantaa ei täysin tyrmätä, vaan teksteissä on usein läsnä lievittelevä sävy: *“Mä en paheksu äitejä jotka tupakoivat raskausaikana koska ei ole mun asiani paheksua sitä miten muut toimivat, mutta itse en koskaan voisi toimia niin.”* (S104) Lukijoiden huomioiminen näkyi teksteissä myös oman epätäydellisyyden myöntämisenä – äidin ei tarvitse olla kaiken hallitseva ja osaava supernainen. Mikäli teksteissä ei olisi säröjä ja ristiriitaisuuksia (esim. äiti tiedostaa huutamisen olevan väärin, mutta myöntää ettei aina pysty olemaan huutamatta), olisivat blogit lukijan kannalta mielenkiinnostomia täydellisyyden ylistyksiä. Esittämällä väliin omaa epätäydellisyyttään blogiäidit osoittavat hyväksyntänsä monenlaiselle lukijakunnalle.

7.2 Tutkimuksen arviointi ja jatkotutkimusaiheet

Yleisinä tieteellisen tutkimuksen eettisinä arvoina pidetään paitsi tutkijan halua uuden tiedon tuottamiseen myös tutkijan pyrkimystä riippumattomuuteen ja itsenäisyyteen (Kuula 2006, 25). Laadullisessa tutkimuksessa pääasiallisena luotettavuuden kriteerinä toimii tutkija itse ja tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on huomioitava koko tutkimusprosessi aina tutkimuskysymysten luomisesta raportointiin saakka. Tutkija toimii itse oman tutkimuksensa keskeisenä tutkimusvälineenä ja tutkimusta tehdessään

hän joutuu jatkuvasti pohtimaan omia ratkaisujaan ja ottamaan yhtäaikaisesti kantaa niin analyysinsä kattavuuteen kuin tekemänsä työn luotettavuuteenkin. Tutkijan esiymmärrys aiheesta tai omakohtaiset kokemukset tutkittavasta ilmiöstä eivät saisi vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin tai raportointiin merkittävästi. (Eskola & Suoranta 2008, 208–210.) Tutkijalta vaaditaan myös ehdotonta rehellisyyttä ja tutkimuksen raportoinnin on oltava mahdollisimman avointa ja luotettavaa (Patton 2002, 434; Pietarinen 2002, 58–59).

Tutkimusaineistomme on täysin tutkijasta riippumaton aineisto, sillä emme ole vaikuttaneet millään tavalla tutkimiemme blogien sisältöihin tai päivittämiseen. Aineisto on siis syntynyt täysin meistä tutkijoista tai tutkimuksestamme riippumatta. Internetkeskusteluissa ihmiset tuovat esiin tärkeinä pitämiään aiheita – myös sellaisia, joita eivät kasvotusten kertoisi (Ho & McLeod 2008, 192) – ja määrittelevät siten itse keskustelun kulkua. Tämä saattaa parantaa aineiston luotettavuutta nimenomaan diskursseja tutkittaessa. (Hakala & Vesa 2013, 223.) Toisaalta blogien lukijat ovat saattaneet hieman vaikuttaa aineistoon toivomalla bloggaajalta postauksia tietyistä aiheista. Välttämättä bloggaaja ei siis olisi kirjoittanut aiheesta ilman että joku lukijoista esitti hänelle siitä postaustoiveen. Tämä kertoo siitä, ettei blogin ja todellisuuden suhdetta voi pitää rinnasteisena. Luonnollisen aineiston käyttäminen on siinä mielessä haaste, että emme ole voineet esimerkiksi esittää tarkentavia lisäkysymyksiä. Hakala ja Vesa (2013, 223–224) toteavatkin, ettei tutkija voi tietää, johtuuko jonkin näkökannan puuttuminen ainoastaan keskustelun vapaasta luonteesta vai yksinkertaisesti siitä, ettei kelläkään keskustelijalla ole tällaista mielipidettä. Tästä syystä olemmekin analyysiä tehdessämme keskittyneet ainoastaan siihen, mitä blogiteksteistä käy ilmi, emmekä ole pohtineet teksteistä puuttuvia näkökantoja.

Vaikka tutkijoina emme ole olleet vaikuttamassa aineiston syntyyn, on tutkija silti aina osa tutkimusta valinnoillaan sekä tulkinnoillaan. Tästä syystä tutkimusraporttia ei voida tarkastella faktojen raportoimisena, vaan siinä tulee huomioida refleksiivisyys ja se, että teksti peilautuu aina tutkijan kautta (Jokinen 2016, 253). Tässä tutkimuksessa tutkijoiden vaikutus näkyy erityisesti analyysivaiheessa: olemme itse nostaneet aineistosta esiin tiettyjä usein toistuvia asioita ja toisaalta myös jättäneet joitain seikkoja tutkimuksen ulkopuolelle. Luotettavuutta lisää kuitenkin se, että olemme pyrkineet kuvaamaan tarkasti tutkimuksen eri vaiheissa tekemämme ratkaisut. Lisäksi olemme sisällyttäneet tulososioon suoria lainauksia aineistosta perustellaksemme siitä

tekemiämme tulkintoja. Luotettavuuden kannalta huomionarvoista on myös se, että tämän tutkimuksen on tehnyt kaksi tutkijaa. Tutkijatriangulaation avulla voi löytää laajempia näkökulmia aiheeseen ja monipuolistaa tutkimusta (Eskola & Suoranta 2008, 69). Molemmat tutkijat lukivat aineistoa ja analyysi tehtiin kokonaisuudessaan yhdessä.

Turtiainen ja Östman (2013, 54) painottavat verkkosisällön julkaisukontekstin huomioimista: luotettavuuden arvioinnin kannalta on tärkeää tietää aineiston tekijä, vastaanottaja ja tarkoitus. Olemme tuoneet pohdintaosiossa esille, että blogia kirjoittaessaan bloggaaja suuntaa tekstinsä lukijoilleen eivätkä blogit siksi ole rinnastettavissa esimerkiksi henkilökohtaisiin päiväkirjoihin. Tutkijoina emme voi tietää blogien todenperäisyyttä, mutta toisaalta sillä ei tämän tutkimuksen kannalta ole edes merkitystä. Blogikirjoitukset kuitenkin valaisevat kuvaa siitä, miten tiettyjä asioita – tässä tapauksessa äitiyttä – tuotetaan sosiaalisesti. Lisäksi Hookway (2008) toteaa, että yhtä lailla tutkimushenkilö voi haastattelussa pyrkiä antamaan itsestään mahdollisimman hyvän kuvan esimerkiksi vääristelemällä totuutta.

Tutkimuksemme ei pyri yleistettävään tietoon tilastollisessa merkityksessä. Emme voi tehdä johtopäätöstä, että äidit tulkitsevat elämäänsä kuten tutkimiemme äitiysblogien kirjoittajat. Voimme kuitenkin todeta, että diskursiivisen tutkimuksemme esittämät puhuvat ovat olemassa yhteiskunnassamme. Hakala ja Vesa (2013, 222) esittävät, että kun yksittäistä tapausta tutkitaan tarpeeksi syvällisesti, saadaan selville, mikä ilmiössä on merkityksellistä ja mikä mahdollisesti toistuu myös yleisemmän tason tarkastelussa. Yleistykset tulee kuitenkin tehdä tutkijoiden tekemistä tulkinnoista eikä suoraan aineistosta. Laaksonen ym. (2013, 22) huomauttavat kattavuuden harhasta: verkkomateriaalia on kyllä saatavilla yllin kyllin, mutta runsaudesta huolimatta ne edustavat aina vain tiettyä käyttök kontekstia tai käyttäjäkuntaa. Tutkimusblogiemme kirjoittajia yhdistää muun muassa se, että aineistonkeruuvaiheessa he ovat kaikki olleet parisuhteessa lastensa isien kanssa muodostaen ydinperheen. Tulokset olisivat voineet olla toisenlaisia, mikäli joku bloggaajista olisi ollut esimerkiksi yksinhuoltaja tai sateenkaariperheestä. Tämä täytyy huomioida tutkimustuloksia tarkasteltaessa ja mahdollisesti yleistettäessä.

Lukijoiden ja bloggaajan välinen vuorovaikutus on olennainen osa bloggaamista. Koska tutkimuksemme kohdentui äitiyteen, päädyimme rajaamaan blogien lukijat kommentteineen pois aineistostamme. Jatkotutkimus samasta aiheesta voisikin keskittyä

lukijoiden ja äitiysbloggaajan väliseen vuorovaikutukseen. Lukijat ovat myös omalla tavallaan mukana tuottamassa ja määrittämässä nykyajan äitiyttä, sillä he saattavat kommenteillaan joko syyllistää äitiä tämän tekemistä valinnoista tai voimaannuttaa kannustavilla sanoillaan bloggaavaa äitiä. Huomasimme tutkimusta tehdessämme, että myös lapset olivat blogeissa merkittävässä osassa. He esiintyivät postausten valokuvissa sensuroimattomina ja lasten henkilökohtaisistakin asioista kerrottiin blogeissa melko avoimesti. Mielenkiintoista olisikin tutkia seuraavaksi lasten asemaa äitiysblogeissa nimenomaan intimitettisuojaan näkökulmasta. Koska blogit sisältävät tekstien lisäksi runsaasti valokuvia ja mahdollisesti myös videomateriaalia, olisi kiinnostavaa tarkastella blogien äitiyttä visuaalisia tutkimusmenetelmiä hyödyntäen. Bloggaamisen lisäksi videoblogit eli vlogit ovat yleistyneet huomattavasti viime vuosina ja tutkimusta niihin liittyen ei vielä juurikaan ole tehty. Vlogeihin suunnattu tutkimus olisikin ajankohtainen ja tuore näkökulma nykyajan äitiyteen.

LÄHTEET

- Berg, K. 2008. Äitiys kulttuurisina odotuksina. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D48. Helsinki: Väestöliitto.
- boyd, d. 2008. Why youth ♥ social network sites: The role of networked publics in teenage social life. Teoksessa D. Buckingham (toim.) Youth, identity and digital media. Cambridge: The MIT Press, 119–142.
- boyd, d. 2009. Social media is here to stay... Now what? Microsoft research tech fest. Redmond, Washington, February 26.
- Böök, M.-L. 2001. Vanhemmuus ja vanhemmuuden diskurssit työttömyystilanteissa. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 182. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Cacciatore, R. & Janhunen, K. 2008. Täydelliset äidit – 11 myyttiä. Teoksessa K. Janhunen & M. Oulasmaa (toim.) Äidin kielletyt tunteet. Helsinki: Väestöliitto, 12–27.
- Chisholm, L. & Hurrelman, K. 1995. Adolescence in modern Europe. Pluralized transitions patterns and their implications for personal and social risks. *Journal of Adolescence* 18(2), 129–158.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Forsberg, H. 2003. Johdanto: Kriittistä näkökulmaa jäljittämässä. Teoksessa H. Forsberg & R. Nätkin (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus, 7–15.
- Friedman, M. 2013. Mommyblogs and the changing face of motherhood. Toronto: University of Toronto Press.
<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.jyu.fi/ehost/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzY4Mjk4NV9fQU41?sid=c5cba478-ff28-460b-953f-f7ca6104d2ba@sessionmgr103&vid=0&format=EB&rid=1> Viitattu 14.9.2016
- Gurak, L. J. & Antonijevic, S. 2008. The psychology of blogging: You, me and everyone in between. *American Behavioral Scientist* 52(1), 60–68.
- Hakala, S. & Vesa, J. 2013. Verkkokeskustelut ja sisällön erittely. Teoksessa S-M. Laaksonen, J. Matikainen & M. Tikka (toim.) Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Vastapaino, 216–244.
- Heikkinen, H. L. T. 2010. Narratiivinen tutkimus – todellisuus kertomuksena. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 143–159.
- Heikkinen, H. L. T. 2015. Kerronnallinen tutkimus. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle

- tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus, 149–167.
- Helén, I. 1997. Äidin elämän politiikka. Naissukupuolisuus, valta ja itsesuhde Suomessa 1880-luvulta 1960-luvulle. Helsinki: Gaudeamus.
- Hirvonen, E. 2000. Raskaus nuoren valintana. Etnografia alle 18-vuotiaiden raskaudesta, tulevasta vanhemmuudesta ja elämäntilanteesta sekä äitiysneuvolakäynneistä. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Ho, S. & McLeod, D. 2008. Social-psychological influences on opinion expression in face-to-face and computer-mediated communication. *Communication Research* 35(2), 190–207.
- Hookway, N. 2008. ‘Entering the blogosphere’: some strategies for using blogs in social research. *Qualitative Research* 8(1), 91–113.
- Hunter, A. 2015. Lesbian mommy blogging in Canada: documenting subtle homophobia in Canadian society and building community online. *Journal of Lesbian Studies* 19(2), 212–229.
- Ilmonen, K. 2015. Muuan diskurssianalyysi. Esimerkkinä Chydenius-instituutin vaikuttavuustutkimus. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus, 134–148.
- Jallinoja, R. 2000. *Perheen aika*. Helsinki: Otava.
- Janhunen, K. 2008. Tutkimuksen tausta. Teoksessa K. Janhunen & M. Oulasmaa (toim.) *Äidin kielletyt tunteet*. Helsinki: Väestöliitto, 8–11.
- Janhunen, K. & Oulasmaa, M. (toim.) 2008. *Äidin kielletyt tunteet*. Helsinki: Väestöliitto.
- Janhunen, K. & Saloheimo, A. 2008. Äitiyden tunnepakkaus. Teoksessa K. Janhunen & M. Oulasmaa (toim.) *Äidin kielletyt tunteet*. Helsinki: Väestöliitto, 28–52.
- Jokinen, A. 2016. Diskurssianalyysin suhde sukulaistraditioihin. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.) *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 249–265.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. 2016. Diskursiivinen maailma: Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.) *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 25–50.
- Jokinen, E. 1996. *Väsinyt äiti. Äitiyden omaelämäkerrallisia esityksiä*. Helsinki: Gaudeamus.
- Juhila, K. & Suoninen, E. 2016. Kymmenen kysymystä diskurssianalyysistä. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.) *Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 445–463.

- Katvala, S. 2001. Missä äiti on? Äitejä ja äitiyden uskomuksia sukupolvien saatossa. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research* 186. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Kelhä, M. 2009. Vääränikäisiä äitejä? Ikä ja äitiyden yhteiskunnalliset ehdot. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kilpi, T. 2006. Blogit ja bloggaaminen. Helsinki: Readme.fi.
- Klemetti, R., Gissler, M., Lammi-Taskula, J. & Miettinen, A. 2014. Lastenhankinnan ajoitus. Teoksessa J. Lammi-Taskula & S. Karvonen (toim.) *Lapsiperheiden hyvinvointi 2014*. Tampere: Terveystieteiden tutkimuskeskus, 170–183.
- Kuronen, M. 1989. Onnellinen ja ongelmallinen äitiys. Tutkimus lasten hoidon ja kasvatuksen asiantuntijoiden äitiyttä koskevista käsityksistä. Tampereen yliopisto.
- Kuronen, M. 2003. Eronnut perhe? Teoksessa H. Forsberg & R. Nätkin (toim.) *Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä*. Helsinki: Gaudeamus, 103–120.
- Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.
- Laaksonen, S-M., Matikainen, J. & Tikka, M. 2013. Tutkimusotteita verkosta. Teoksessa S-M. Laaksonen, J. Matikainen & M. Tikka (toim.) *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 9–33.
- Lieblich, A., Tuval-Mashiach, R. & Zilber, T. 1998. *Narrative research. Reading, analysis and interpretation*. London: SAGE.
- Lopez, L. K. 2009. The radical act of 'mommy blogging': redefining motherhood through the blogosphere. *New Media & Society* 11(5), 729–747.
- Majava, J. 2006. Kohti sosiaalista verkkoa. Teoksessa P. Aula, J. Matikainen & M. Villi (toim.) *Verkkoviestintäkirja*. Helsinki: Yliopistopaino, 87–97.
- Markham, A. N. 2004. Internet communication as a tool for qualitative research. Teoksessa D. Silverman (toim.) *Qualitative research. Theory, method and practice*. London: SAGE, 95–124.
- Matikainen, J. 2006. Vuorovaikutus ja sosiaalisuus verkossa. Teoksessa P. Aula, J. Matikainen & M. Villi (toim.) *Verkkoviestintäkirja*. Helsinki: Yliopistopaino, 177–195.
- MediaAuditFinland. 2015. Levikin tarkastustilasto. <http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2016/06/LTtilasto2015.pdf> Viitattu 10.12.2016.
- Morrison, A. 2010. Autobiography in real time: a genre analysis of personal mommy blogging. *Cyberpsychology* 4(2), 1–11.
- Morrison, A. 2011. "Suffused by feeling and affect": the intimate public of personal mommy blogging. *Biography* 34(1), 37–55.

- Nardi, B. A., Schiano, D. J., Gumbrecht, M. & Swartz, L. 2004. Why we blog. *Communications of the ACM* 47(12), 41–46.
- Nevalainen, M. 2015. Tunteiden vuoristoradassa. Blogit kehitysvammaisen lapsen äitiyden kokemusten näyttämönä. *Erityispedagogiikan pro gradu -tutkielma*. Itä-Suomen yliopisto. Filosofinen tiedekunta.
- Niemelä, A. & Kelhä M. 2009. Varhainen äitiys – riskiäitiyttä? Teoksessa M. Kelhä (toim.) *Vääränikäisiä äitejä? Ikä ja äitiyden yhteiskunnalliset ehdot*. Helsinki: Yliopistopaino, 20–31.
- Nätkin, R. 1991. Siveettömät, itsekkäät, emansipeeratut. Teoksessa S. Nopola (toim.) *Äiti tuu ikkunaan. Äitiys – elämä vai kohtalo?* Helsinki: WSOY.
- Nätkin, R. 1997. Kamppailu suomalaisesta äitiydestä. *Maternalismi, väestöpolitiikka ja naisten kertomukset*. Helsinki: Gaudeamus.
- Nätkin, R. 2003. Moninaiset perhemuodot ja lapsen hyvä. Teoksessa H. Forsberg & R. Nätkin (toim.) *Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä*. Helsinki: Gaudeamus, 16–38.
- Oakley, A. 1979. *Becoming a mother*. Oxford: Martin Robertson.
- Paajanen, P. 2007. Mikä on minun perheeni? Suomalaisten käsityksiä perheestä vuosilta 2007 ja 1997. *Perhebarometri 2007. Väestöntutkimusliiton katsauksia E 30*. Helsinki: Väestöliitto.
- Patton, M. Q. 2002. *Qualitative research and evaluation methods*. London: SAGE.
- Pedersen, S. 2010. *Why blog? Motivations for blogging*. Oxford: Chandos Publishing.
- Pettigrew, S., Archer, C. & Harrigan, P. 2015. A thematic analysis of mothers' motivations for blogging. *Maternal and Child Health Journal* 20(5), 1025–1031.
- Pietarinen, J. 2002. Eettiset perusvaatimukset tutkimustyössä. Teoksessa S. Karjalainen, V. Launis, R. Pelkonen & J. Pietarinen (toim.) *Tutkijan eettiset valinnat*. Helsinki: Gaudeamus, 58–69.
- Pietikäinen, S. & Mäntynen, K. 2009. *Kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.
- Posio, P. 2016. Sosiaalista tukea? Verkkoympäristöt pienten lasten äitien arjen tukena. *Sosiaalityön pro gradu -tutkielma*. Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta.
- Rettberg, J. W. 2014. *Blogging*. Cambridge: Polity Press.
- Rotkirch, A. 2014. *Yhdessä. Lapsen kasvatus ei ole yksilölaji*. Helsinki: WSOY.
- Rotkirch, A. & Saloheimo, A. 2008. Yksin kotona? Teoksessa K. Janhunen & M. Oulasmaa (toim.) *Äidin kielletyt tunteet*. Helsinki: Väestöliitto, 72–85.
- Salmi, M. & Lammi-Taskula, J. 2014. Työn ja perheen yhteensovittaminen hyvinvoinnin tekijänä. Teoksessa J. Lammi-Taskula & S. Karvonen (toim.)

- Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 38–51.
- Sirkkunen, E. 2006. Vertaismedia haastaa perinteisen joukkoviestinnän. Teoksessa P. Aula, J. Matikainen & M. Villi (toim.) Verkkoviestintäkirja. Helsinki: Yliopistopaino, 137–158.
- Snee, H. 2010. Using blog analysis. Realities toolkit #10. <http://eprints.ncrm.ac.uk/1321/2/10-toolkit-blog-analysis.pdf> Viitattu 29.11.2014.
- Suomen virallinen tilasto. 2015. Siviilisäädyn muutokset. Liitekuvio 1. Ensiavioitujan ja ensisynnyttäjän keski-ikä 1982–2015. Helsinki: Tilastokeskus. http://www.stat.fi/til/ssaaty/2015/ssaaty_2015_2016-04-21_kuv_001_fi.html Viitattu 18.10.2016.
- Suomen virallinen tilasto. 2016. Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö. Liitetaulukko 19. Internetin käyttö median seuraamiseen, blogien lukemiseen ja verkkosivujen/blogien tekemiseen 2016, %-osuus väestöstä. Helsinki: Tilastokeskus. http://www.stat.fi/til/sutivi/2016/sutivi_2016_2016-12-09_tau_019_fi.html Viitattu 23.4.2017.
- Thompson, G. 2003. Weblogs, warblogs, the public sphere, and bubbles. Transformations 7. New Media Technologies. http://www.transformationsjournal.org/wp-content/uploads/2017/01/Thompson_Transformations07.pdf Viitattu 14.9.2016
- Turtiainen, R. & Östman, S. 2013. Verkkotutkimuksen eettiset haasteet: Armi ja anoreksia. Teoksessa S-M. Laaksonen, J. Matikainen & M. Tikka (toim.) Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Vastapaino, 49–67.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf Viitattu 29.11.2014.
- Tähtinen, J. 1992. Miten kasvattaa pikkulapsia. Kasvatusmoraliteetin ja -suuntausten lähtökohtien muutoksia Suomessa 1850–1989 suomenkielisten kasvatus- ja hoito-oppaiden sekä aikakauslehtien ilmaisemana. Turun yliopiston kasvatustieteen laitos. Julkaisusarja A:157
- Vallivaara, M. 2009. Blogi – tekniikka, yhteisö ja media. Tietojärjestelmätieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Tietojenkäsittelytieteiden laitos.
- Vuori, J. 2002. Äidit, isät ja ammattilaiset: sukupuoli, toistot ja muunnelmat asiantuntijoiden kirjoituksissa. Tampere: Tampere University Press.
- Vuori, J. 2003. Äitiyden ainekset. Teoksessa H. Forsberg & R. Nätkin (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus, 39–63.

- Walker, J. 2005. Blog. Teoksessa D. Herman, M. Jahn & M-L. Ryan (toim.) Routledge encyclopedia of narrative theory. London: Routledge.
- Wall, M. 2005. 'Blogs of war'. Weblogs as news. *Journalism* 6(2), 153–172.
- White, M. 2002. Representations or people? *Ethics and Information Technology* 4(3), 249–266.
- Yesilova, K. 2009. *Ydinperheen politiikka*. Helsinki: Gaudeamus.
- Östman, S. 2013. 2005 – Tietoyhteiskunnasta kansalaisjournalismiin. Teoksessa J. Suominen, S. Östman, P. Saarikoski & R. Turtiainen (toim.) *Sosiaalisen median lyhyt historia*. Helsinki: Gaudeamus.